

AWE Mainta
E DIFERENCIA DEN NOTICIA

INTERES HALTO TA MENASA ARUBA PA MOTIBO DI TARDANSA DI LEY DI REINO

2

DI SOLO PA CONTRACTNAN INTELIGENTE 3

E CAMINDA DI ARUBA PA LIDERAZGO DEN REC

KVK TA CUMPLI CU SU RESPONSABILIDAD CONFORME LEY: 10

KVK TA PARA PA TUR SECTOR DI ARUBA

AWEMainta.NL 39

DEADLINE GEMIST, RENTE GESTEGEN:

HOE ARUBA DE PRIJS BETAALT VOOR VERTRAGING RIJKSWET

Interes halto ta menasa Aruba pa motibo di tardansa di Ley di Reino

PA prome di mei 2025, Aruba ta menasa di wordo confronta cu un interes mas halto di 6,9% riba su prestamonan relaciona cu corona, a menos cu e pais entrega na tempo un consenso nobo di Ley di Reino pa supervision financiero na Tweede Kamer na Den Haag. E condicion aki ta resulta for di e acuerdo di gobernacion cu a wordo cera dia 4 di juni 2024 entre e prome minister di Aruba di e tempo ey, Evelyn Wever-Croes, y e secretario di estado Hulandes di Relacionnan di Reino, Zsolt Szabó. Aunke Aruba ta na punto di comparti su observacionnan final riba e proyecto di ley, ta parce imposibel pa entrega un concepto di ley concreto prome cu e fecha limite acorda.

E acuerdo di juni 2024 a sigui despues di e retiro di e proyecto di ley original RAft (Rijkswet Aruba financieel toezicht), cu tabata tema di discusion desde februari 2022. Na su luga, Aruba y Hulanda a acorda pa desaroya un Ley di Reino nobo cu lo sigura un supervision financiero mas amplio y moderno, cu cooperacion di entre otro IMF p'e diseño di normanan presupuestario. E entrega di un consenso di Ley di Reino mas tarda prome di mei 2025 a bira un condicion principal a cambio di un interes mas abou riba e prestamonan di e periodo di corona: di 6,9% pa prome 5,1%, cu perspectiva di un bahada mas leu pa alrededor di 3,2%.

Tardansa y incertidumbre

Minister di Finansa Geoffrey Wever recientemente a declara cu Aruba lo entrega su *"observacionnan final"* na Hulanda prome cu prome di mei 2025. Sinembargo, e no enfatisa cu lo entrega un proyecto di ley elabora . Ademas, te awe no a discuti ningun concepto den parlamento di Aruba, locual ta pone e viabilidad di e fecha limite mas bao presion. E minister a indica cu e tardansa ta parcialmente debi na factornan externo, manera e tempo cu IMF tabatin mester pa duna conseho riba e normanan presupuestario cu mester wordo inclui den e ley.

Implicacionnan financiero

E hecho di no entrega e Ley di Reino na tempo tin consecuencianan financiero directo. E aumento di interes pa 6,9% riba e Afl. 916 miyon di prestamo relaciona cu corona ta significa un peso di interes adicional di un estimacion di Afl. 16,5 miyon pa aña pa Aruba. Den un periodo unda gobierno ya ta confronta cu espacio presupuestario limita, e suma adicional aki por bay na costo di inversionnan den entre otro cuido, enseñansa y infrastructura.

Posicion di Hulanda

Secretario di estado Szabó ta mantene e acuerdonan di e convenio y ta enfatisa e importancia di "auto-suficiencia" y stabilidad financiero structural pa Aruba. For di perspectiva Hulandes, e mantencion di e fecha limite ta un cuestion di confiansa administrativo.

Na mesun momento, na Aruba tin critica riba e postura rigido di Den Haag, specialmente mirando e esfuersonan cu e gobierno nobo a haci den poco tempo.

E situacion ta subraya e balansa tenso entre autonomia y supervision dentro di Reino. Aruba ta busca pa mustra progreso di contenido, pero ta parce di ta keda atras den procedura.

Sin un entrega real di un proyecto di ley, un aumento di interes costoso ta menasa. E dianan binidero ta crucial p'e futuro financiero di Aruba y su relacion mutuo cu Hulanda.

Di solo pa contractnan inteligente

E caminda di Aruba pa liderazgo den REC

ARUBA tin solo. Aruba tin biento. Pero Aruba tin e vision pa bira un lider den e proximo gran innovacion di energia global? Esey t'e pregunta mientras nos ta para n'e rand di un revolucion berde — un cu no ta wordo alimenta solamente pa naturalesa, sino pa tecnologia.

E oportunidad ta sinta den algo cu hopi hende nunca a tende di dje: ***Credito di Energia Renobabel (REC's)*** — certificadonan digital cu ta prueba cu un megawatt-ora (MWh) di electricidad a wordo genera for di un fuente renobabel. E creditonan aki por wordo cumpra, bendi of negocia internacionalmente, convertiendo energia limpi den un activo reconoci globalmente.

Y e cambio di wega? Tecnologia blockchain.

Di isla pa mercado internacional

Ora un panel solar na Noord of un turbina di biento cerca Vader Piet genera electricidad, e energia ey ta mescla den e red. Bo no por bisa di unda el a bin. Pero un REC ta documenta cu energia berde a wordo produci — y blockchain ta sigura cu e documentacion ey ta transparente, sigur y no por wordo falsifica.

Con e ta funciona:

1. Energia solar of di biento ta wordo genera.
2. Un REC ta wordo crea y registra riba un blockchain.
3. E REC ey ta bira un activo digital.
4. Companianan rond mundo — cu kier reduci nan carbonfootprint — por cumpra e REC ey.
5. Aruba ta gana entrada. E compania ta cumpli cu su metanan climatico. E planeta ta haya energia mas limpi.

Esaki ta pasando globalmente. Na Merca, REC'nan di cumplimento por bende pa $30–$40, y REC'nan specifico di energia solar (SREC'nan) por alcansa $300+. Hasta den mercadonan boluntario, prijsnan ta varia di $1 pa $8, dependiendo di demanda y politica. Pa un isla chikito, esey ta negoshi grandi.

Pakico Aruba?

Aruba ya tin un bentaha. Cu solo consistente y bientonan comercial fuerte, e isla tin e recursonan natural pa genera energia renobabel durante henter aña. Pero mas leu cu solamente produccion, Aruba por destaca door di ofrece energia berde verifica y cu por wordo sigui, e tipo cu mercadonan global ta demanda.

Aki pakico esaki ta importante:

• *Diversificacion Economico:* Cu turismo vulnerabel na shocknan externo, REC'nan ta ofrece un mercado di exportacion nobo y sostenibel.

• *Incentivonan Local:* Doño- di cas, scol- y negoshinan cu instalacionnan solar of di biento por gana placa bendiendo REC'nan, impulsando adopcion di energia limpi.
• *Almacenamento Inteligente*: Mientras produccion di energia ta crece, almacenamento ta bira clave. Blockchain por yuda sigui no solamente creacion di energia sino tambe ki ora y con e ta wordo almacena — esencial pa maximalisa uzo di energia renobabel.
• *Confiansa y Transparencia*: Blockchain ta trece credibilidad. Cada kilowatt-ora ta wordo registra y verifica. No tin "greenwashing". No tin speculacion.

Construyendo e infrastructura

Si, tin obstaculonan. Aruba lo mester di un infrastructura digital solido, un cuadro legal pa REC'nan, y colaboracion entre gobierno, utilidad y actornan di tecnologia priva. Educacion tambe lo ta vital — pa siña ciudadanonan, productornan di energia y cumpradonan con REC'nan y blockchain ta funciona.

Pero e beneficio ta bale la pena. Aruba por bira e prome hub di energia berde alimenta pa blockchain den Caribe, estableciendo un modelo pa otro islanan mientras e ta atrai inversion, talento tecnologico y partnernan consciente di clima.

Un futuro construi riba solo, biento y codigo

Esaki no ta solamente tocante energia limpi — e ta tocante liderazgo. Aruba tin e bentaha natural, e urgencia, y awor, e hermentnan tecnologico pa converti energia berde den crecemento economico real. Nos no mester solamente mas energia — nos mester di energia inteligente, verifica y cu por wordo negocia. E tipo cu por wordo exporta cu confiansa.

Laga nos haci tur rayonan di solo y tur rafaga di biento conta — no solamente pa nos, sino pa mundo. E futuro di Aruba por briya mas fuerte cu nunca — riba e blockchain.

Turismo regenerativo ta cuminsa den klas

HOPI biaha ta papia di turismo regenerativo den termino di restauracion di rif di coral, eco-lodgenan, y compensacion di carbon. Pero si Aruba ta realmente serio tocante sana loke turismo a haci daño, e ora ey nos mester cuminsa hopi mas trempan — den klas.

Pasobra no importa cuanto panel solar nos instala of mangrove nos planta bek, e transformacion mas profundo ta cuminsa cu mentalidad. Y esey ta nifica educacion — pa local y turistanan igual.

Pa demasiado tempo, turismo na Aruba a enfoca riba e comodidad di e bishitante riba e bienestar di e isla. E resultado? Beachnan super pobla, degradacion di coral, scarsedad di awa, y dilucion cultural. Pero turismo regenerativo ta desafia e modelo ey door di haci un pregunta mas grandi: ***Con turismo por laga un luga miho di loke el a hay'e?***

Y pa esey sosode, nos mester cuminsa siña tanto Arubiano como bishitante kico "miho" realmente ta nifica.

Siñando nos hobennan pa bira wardadonan

Den scolnan local, educacion ambiental mester ta mas cu solamente un topico di ciencia — e mester wordo involucra den henter e curriculum. Studiantenan mester siña no solamente tocante e ecosistemanan di Aruba, sino tocante su relacion fragil cu turismo. Nan mester bishita areanan protegi, topa cu conservacionistanan, y compronde e impactonan real di barconan crucero, hotelnan, y polucion.

Pero e no mester para eynan. Educacion cultural tambe mester di un upgrade. Hobennan Arubiano mester lanta c'un sentido fuerte di identidad — no uno defini pa expectativanan turistico, sino ancra den historia real, idioma, y orguyo local. Ora muchanan compronde e balor di loke nan tin, nan ta bira adulto cu ta miho capacita pa proteha esaki — y guia otronan pa respeta esaki tambe.

Educando e bishitantenan

N'e otro banda, turistanan tambe mester di educacion — prome cu nan pone pia riba e isla mes.

Esaki por cuminsa cu aerolinea-, liña- di crucero, y plataformanan di biahe dunando turistanan un guia di *"Sa Prome cu Bo Bay"* cu ta cubri no solamente atraccionnan, sino etiketa cultural, loke bo mester y no mester haci den ambiente, y hasta oportunidadnan di boluntario local.

Hotel y operadornan turistico mester bay mas leu cu e señalnan usual di reuza serbete y activamente involucra huespednan den esfuersonan di restauracion: planta mata, siña tocante temporada di ponemento di webo di turtuga, of bishita cunucunan local. No ta trata di haci bishitantenan sinti culpa — ta trata di invita nan pa forma parti di algo real y regenerativo.

E rol di guia turistico y educadornan

E guianan turistico di Aruba hopi biaha t'e prome conexion humano real c'un bishitante ta haci riba e isla. Nan rol ta poderoso — y e mester wordo respeta como tal. Guianan mester wordo capacita no solamente pa entretene, sino pa educa y inspira. Sea nan ta guia un tour di jeep den Arikok of un caminata den San Nicolas, nan mester por comparti e bunita di e isla y su desafionan.

Imagina un bishitante saliendo no solamente cu selfie, sino c'un storia pa conta — tocante con nan a yuda limpia un playa, a siña algun palabra na Papiamento, of a purba cuminda cultiva riba tera local. Esey t'e tipo di turismo cu ta keda pega — y cu ta plama.

E ta cuminsa awor

Turismo regenerativo no ta trata solamente di salba naturalesa di Aruba — e ta trata di salba e alma di Aruba. Y e prome paso ta lanta un generacion cu sa e diferencia entre ta un anfitrion y ta un cuidado. Cu ta compronde cu turistanan no solamente ta bishita naturalesa — nan ta bira parti di su storia.

Ta tempo pa reconsidera kico nos ta siña, con nos ta siña, y ken nos ta siña. Pasobra e futuro di turismo — y di Aruba mes — ta cuminsa den klas.

E hipocresia di pertenece na Aruba

"Bay bek bo pais" y "debolbe bo paspoort"

ARUBA ta un paraiso, pero no semper pa tur hende. Coba un poco y bo ta haya frasenan cu ta revela un coriente scur den nos sociedad — dos di esnan mas toxico ta: ***"Bay bo pais"*** y ***"Debolbe bo paspoort."***

Esakinan no ta solamente insultonan casual. Nan ta armanan di exclusion, finamente bisti den nacionalismo, uza pa berguensa y silencia hende cu simplemente ta ehercita nan derecho di existi, di papia, of di critica.

Laga nos cuminsa cu *"Bay bo pais"*

Hopi biaha tira riba Latino-, Colombiano-, Venezolano-, Dominicano-, y otronan — e frase aki ta nifica, *"Bay bek unda bo a bin."* Sin importa si nan a biba aki pa 10, 20, hasta 30 aña. No ta importa si nan ta cria nan yiunan aki, paga belasting, y contribui n'e economia. Una bes c'un hende no gusta nan accent, nan musica, nan paña, of simplemente nan presencia, diripiente henter nan existencia ta na discusion pa wordo rechasa.

Despues nos tin *"Debolbe bo paspoort"*

Dirigi riba cualkier hende, specialmente localnan di descendencia Arubiano, cu ta tribi critica colonialismo Hulandes, e structura di Reino, of decisionnan di gobierno Hulandes. E ta un tactica di silenciamento bisti den e lenguahe di lealtad. Como si fuera ser Hulandes ta nifica ta di acuerdo cu tur cos cu Hulanda ta haci. Como si fuera e paspoort tabata un regalo cu nos a pidi, no un resultado di siglonan di historia y tratadonan.

Tur dos frase ta bin for di e mesun veneno: *E idea cu algun hende ta pertenece mas cu otronan.*

Laga nos ta honesto — ken di nos realmente ta "*di aki*"?

E Caquetio Arawaknan nativo, e prome habitante conoci di Aruba, a bin for di Venezuela. Despues a bin e Spaño-, e Hulandes-, Africano- treci cu forsa pa medio di sclavitud, y olanan di inmigrante for di China, Libanon, Filipinas, y Latino America. E mesun tela di Aruba ta tehi for di otro caminda.

Pues ora un Arubiano bisa un Latino pa *"bay cas,"* of ta burla di un otro hende cu paspoort Hulandes pa critica Reino, nan ta ignora cu Aruba mes ta un producto di migracion, mescla, y movemento.

Pio ainda, e frasenan aki ta impone un herarkia falso: E idea cu hende naci na Hulanda of Aruba ta *"mas legitimo,"* mientras cu tur otro ta un stranhero tolera — te ora nan lanta nan bos. E ora ey nan ta bira un menasa.

Ki tipo di sociedad nos kier ta? Un unda bo por existi solamente trankil y gradicido? Of un unda cada persona — sin importa unda nan a nace — tin e derecho di participa plenamente den bida civico, hasta critica esaki, sin wordo bisa pa bay?

Aki e berdad: Bisa un hende pa *"bay bek"* of *"debolbe nan paspoort"* ta bisa mas di e insiguridad di e orador cu e legitimidad di e persona apunta. E ta revela un miedo di perde control, di wordo desafia, di enfrenta e complehidad di identidad den un sociedad moderno y multicultural.

Nos mester stop di uza e frasenan aki como si fuera nan ta inofensivo. Nan no ta. Nan ta haci daño. Nan ta dividi. Y nan ta expone con leu nos tin cu bay ainda pa bira e isla inclusivo cu nos ta pretende di ta.

E forsa di Aruba semper tabata den su diversidad, su apertura, su capacidad di yama hende for di tur skina di mundo bonbini. Laga nos no traiciona esey door di bira contra otro cu palabranan barata y mente cera.

En bes di bisa hende pa *"bay bek,"* laga nos puntra nos mes: ***Con nos ta sigui padilanti — hunto?***

Prome cu tragedia bati porta

Un advertencia n'e sistema di enseñansa di Aruba

TIN un crisis silencioso desplegando den klasnan di Aruba. E no ta yega noticiero. E no ta wordo discuti den cambernan politico. Pero e ta real, y e ta peligroso. E ta wordo yama **bullying** — y nos no ta tumando esaki suficientemente serio.

Rond mundo, nos a mira e scenario mas pio: studiantenan pusha asina leu cu nan ta contempla termina nan mesun bida, of reacciona violentamente den formanan cu ta devasta famia y comunidadnan. Aruba no ta mucho chikito, mucho isola, of mucho pacifico pa pensa cu esaki no por sosode aki. Al contrario, e tamaño di nos isla ta haci e silencio rond di bullying ainda mas sordo. Tur hende sa — pero ningun hende ta actua.

Nos mester stop di pretende cu bullying ta un rito di paso inofensivo. E no ta. E ta violencia psicologico. E ta kima e confiansa di un mucha, su sentido di siguridad, y su stabilidad emocional. Y ora nos ignora esaki — ora scolnan, maestronan, mayornan, y otro studiantenan ta bira cara — nos ta complice den e daño cu e ta causa.

Tin tres reaccion comun na bullying. **E prome ta colapso interno:** *E mucha ta cay den depresion, ansiedad, auto-lesion, y hasta pensamento suicidio.* **E di dos ta supresion:** *E dolor ta wordo dera profundo, solamente pa sali na superficie mas laat den bida pa medio di relacionnan kibra, rabia, of crisis di salud mental.* **E di tres reaccion,** *raramente papia di dje na Aruba pero dolorosamente visibel otro caminda,* ta explosion externo: violencia cometi no for di maldad, sino for di añanan di tormento y negligencia emocional.

Y ora e di tres caso ey sosode, tur hende ta core condena e mucha cu a kibra. Pero ningun hende ta papia di e bullynan cu a push'e t'eynan.

Ningun hende ta papia di e maestronan cu a bira cara. Ningun hende ta cuestiona e scolnan cu no tabatin un maneho anti-bullying funcional. Y sigur, ningun hende ta culpa e sistema cu a permiti e sufrimento continua sin control.

Nos ta castiga esunnan kibra, pero nunca nos ta mira esunnan cu a kibra nan.
Esey mester cambia.

Na Aruba, bullying hopi biaha no ta wordo reporta. Victimanan tin miedo di represalia of ta kere cu nada lo wordo haci. Scolnan hopi biaha ta carece di proceduranan cla of personal capacita pa atende e asuntonan aki.

Algun maestro ta minimalisa e comportacion, yamando esaki *"mucha ta mucha."* Algun mayor ta defende nan yiunan sin haci pregunta. Y mientras tanto, e heridanan emocional ta bira mas profundo.

Esaki ta un advertencia — *No solamente un yamada pa conscientisacion, pero un demanda pa accion inmediato.*

E Ministerio di Enseñansa di Aruba mester

tuma liderazgo den implementa marconan anti-bullying obligatorio den tur scol.

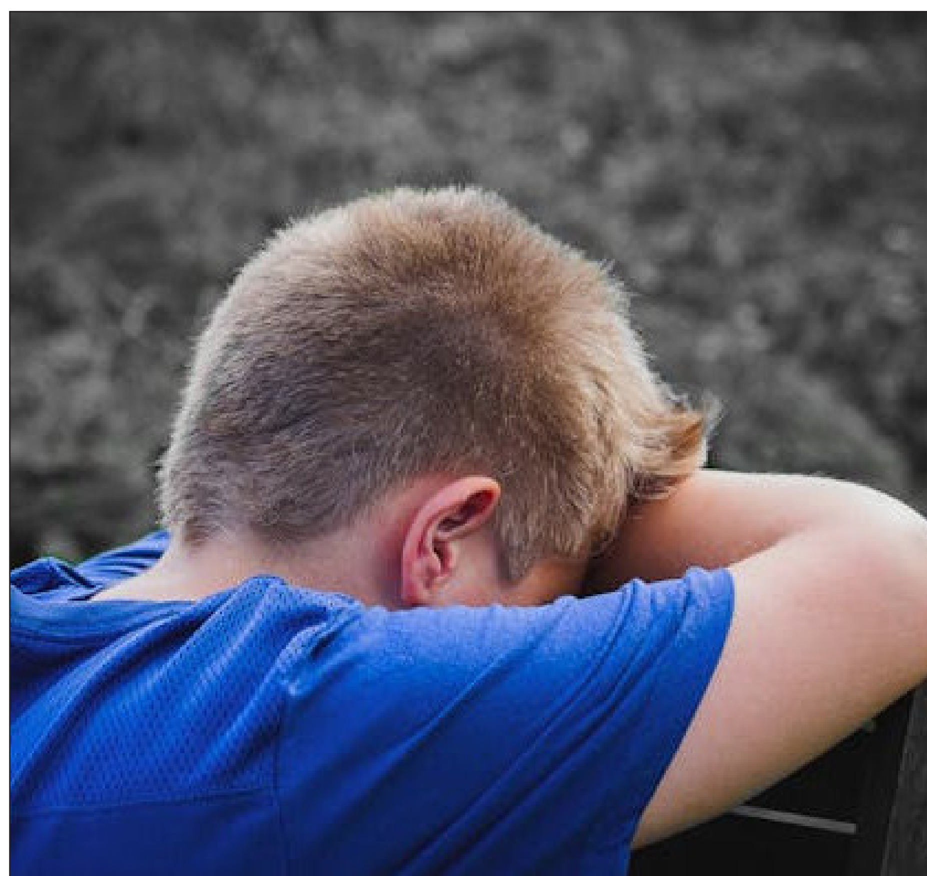
Esaki ta inclui consecuencia real pa bullynan, apoyo psicologico pa victimanan, y responsabilidad pa personal cu ignora incidentenan. Scolnan mester di profesional di salud mental presente, capacita pa interveni prome cu e daño bira ireversibel.

Mayornan mester compronde cu bullying no ta solamente un problema di scol — e ta un problema di cria mucha tambe. Si bo yiu ta bully otro, bo ta parti di e solucion of parti di e problema. No tin un punto medio.

Y n'e maestro y lidernan di scol: **Boso silencio no ta neutral.** Si boso ignora bullying, boso ta permiti'e. Si boso bagatelis'e, boso ta protegiendo e agresornan, no e victimanan.

Laga Aruba ta diferente. Laga nos ta proactivo, no reactivo. Laga nos no warda e titular cu nos ta spera nunca di lesa — un tragedia naci for di silencio y negligencia.

E costo di ignora bullying ta mucho halto. E heridanan emocional ta mucho profundo. Y e bida na riesgo ta mucho

precioso.

Laga nos actua awor, prome cu nos wordo forsa di haci nos mes e unico pregunta cu ningun comunidad kier contesta: ***Dicon nos no a haci algo ora nos tabatin e oportunidad?***

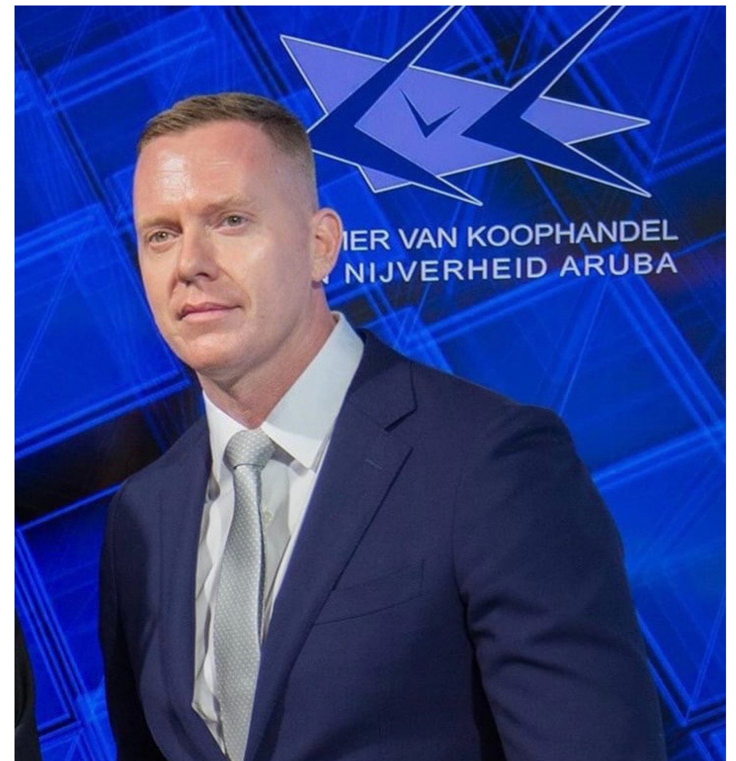
KvK ta cumpli cu su responsabilidad conforme ley:

KvK ta para pa tur sector di Aruba

CAMARA di Comercio y Industria Aruba ta fungi como un "umbrella organization" cu ta representa y salvaguardia actividad economico na Aruba como e representante di comercio y industria di Aruba conforme stipulacion den ley (articulo 1.1 di e Landsverordening op de KvK). Pues, KvK ta un institucion independiente institui pa ley cu ta duna conseho solicita y/of no solicita na Gobierno relaciona cu e desaroyonan economico na Aruba. KvK ta haciendo esaki ya pa 95 aña caba.

KvK ta reuni regularmente cu e Minister encarga cu Economia y cu Minister President encuanto diferente puntonan cu tin influencia riba e economia di Aruba. Alabes, KvK ta reuni cu otro stakeholders clave, manera gremionan comercial y sindical, organisacionnan di diferente sector, departamentonan y companianan gubernamental, cu enfoke riba e economia di Aruba y e interes general.

Durante e proceso di formacion di e Gobierno nobo, KvK a wordo specificamente pidi door di e formadonan pa duna informacion riba cierto topico y KvK a cumpli y a duna e informacion cu a wordo pidi. Despues di e instalacion di e Gobierno nobo, KvK tabatin un reunion di introduccion cu Minister President.
Minister President ta reconoce e importancia di KvK como un institucion independiente pa duna conseho, en bista cu KvK ta considera y boga p'e interes general di tur sector. Durante di e reunion cu Minister President a delibera riba 12 punto di atencion importante y urgente cu ta regarda pais Aruba den su totalidad, entre otro e situacion di Bubali Plas, escasez laboral, transparencia den finansa publico y gastonan di Gobierno.

Reconociendo e representacion di comercio amplio di KvK y su experticio, Gobierno di Aruba ta inclui KvK den diferente deliberacionnan y plataforma, manera Dialogo Social. E participacion aki ta refleha practicanan den otro economia regional, por ehempel den CARICOM.

Cu un conexion directo cu 20,000+ negoshi registra na Aruba, KvK ta un link di comunicacion vital entre Gobierno y e sector comercial. KvK ta ricibi feedback continuo di hopi comerciante y tambe otro institucionnan via corespondencia, reunionnan y surveys y ta uza e feedback aki pa boga pa atende e preocupacionnan comparti. E tarea aki ta central den e mision di KvK.

Teniendo na cuenta e diferente retonan cu tanto e sector comercial como tambe pais Aruba tin nos dilanti, KvK ta reitera su posicion cu lo sigui duna su aporte y traha estrechamente cu Gobierno y demas stakeholders, incluyendo e gremionan comercial, na bienestar di e sector comercial y Aruba en general.

Camara di Comercio a reuni cu Prome Minister Mike Eman

KvK tin base comun cu Gabinete AVP-Futuro pa traha riba solucionnan duradero

DIARANSON dia 23 di april, directiva di Camara di Comercio y Industria di Aruba (KvK) a asisti na un reunion importante cu Prome Minister mr. Mike Eman na Cocolishi. Den e reunion aki, Presidente di KvK, sr. Diederik Kemmerling, a enfatisa e rol esencial cu e organisacion di KvK tin den desaroyo economico di Aruba, representando mas cu 16 mil negoshi cu ta activo.

Kemmerling a expresa cu KvK ta mas cu solamente un registro pa comerciante; Camara di Comercio ta sirbi como un plataforma pa brainstorm riba e retonan real cu sector priva ta enfrenta, y ta busca hunto cu su miembronan, solucionnan sostenibel. Ta comunica e posibel solucionnan aki na Gobierno pa por trece mehoracion cu impacto positivo pa tur hende.

Un di e preocupacionnan cu a adresa, t'e impacto cu por surgi cu e cantidad grandi di camber cu lo bin acerca den e lunanan nos dilanti. Esaki lo crea un necesidad urgente pa importa un cantidad grandi di trahado, locual por trece un peso extra riba e infrastructura basico, entre otro riba e sistema di Waste Water Management na Bubali Plas. Segun Kemmerling, esaki ta exigi un solucion urgente y duradero.

Durante e dialogo, a trata tambe topico di energia berde, cu ta un prioridad tanto pa Gobierno como pa sector priva. Tin base comun entre e plan di gobernacion di coalicion AVP–Futuro y e strategia cu KvK ta propone, basa riba e deseonan di e empresa y negoshinan cu nan ta representa.

Locual a sobresali durante di e reunion ta un sentimento di cooperacion y compromiso pa eleva Aruba na un nivel mas halto, cu un enfoke na solucionnan sostenibel, desaroyo economico y bienestar pa tur ciudadano.

Condecoracionnan Real 2025

DIABIERNA 25 di april 2025 pa 7'or di mainta (ora local) a publica e edicion special di Staatscourant incluyendo un lista di e personanan na kende a otorga un Condecoracion Real e aña aki. Tradicionalmente e momento festivo aki, tambe conoci como Ocasion General, ta relaciona cu e cumpleaño di Su Mahestad, Rey Willem-Alexander, cu t'e Granmaestro di e condecoracionnan. Un condecoracion por wordo otorga na personanan cu a haci un contribucion special na sociedad.

E aña aki lo condecora 19 ciudadanonan di Aruba.

Lo condecora e siguiente personanan como 'Lid in de Orde van Oranje-Nassau':

- Sra. Bernadetta Imelda Akoy-Anetia
- Sr. Carlos Bertram Bislip
- Sr. Herman Anselmo Brown
- Sra. Ustelle Maltica Cornet
- Sra. Glenda Iluminada Croes-Tromp
- Sr. Robert Robinson Falconi
- Sr. John Franklin Flemming
- Sra. Lorencia Geerman
- Sra. Sharine Marie Lisette Geerman
- Sr. Juan Robertico Hernandez
- Sra. Emely Hernandez-Faro
- Sr. Reinwald Roderich Lopez
- Sr. Edwin Nicolaas Orman
- Sr. Hector Genaro Perez
- Sra. Maritza Brendelin Rasmijn-Maduro
- Sr. Amado Eulogio Rosina
- Sr. Rentje Schutter
- Sr. José Werleman
- Sr. Dewese Andrew Young

Sostenibilidad no ta un promesa e ta un practica

Y Aruba mester bira 'real'

ARUBA orguyosamente ta comercialisa su mes como un destinacion sostenibel. Nos tin e poster-, e politica- y e eventonan cu tema berde. Ministernan ta corta cinta na proyectonan solar, hotelnan ta luci certificadonan 'eco' n'e front desk, y rednan social ta yen di palabranan clave manera cero desperdicio, uzo inteligente di awa, y eco-luho. **Pero aki e berdad incomodo:** *Sostenibilidad no ta un promesa — e ta un practica.* Y aworaki, Aruba ta papia hopi mas di loke e ta haci. For di gobierno te casnan, restaurant te hotelnan, nos tur mester bira real tocante con biba sostenibel realmente ta mustra — y cuminsa haci'e, no solamente post tocante di dje.

Laga nos cuminsa na cas. Den casnan rond Aruba, nos ainda ta hopi dependiente di plastic di un solo uzo. Nos ta tira restonan di cuminda afo en bes di composta nan. Nos ta laga awa gris precioso core den e buraco di drenahe ora cu e por wordo reuza pa muha mata. Esakinan no ta solucionnan di alta tecnologia — nan ta cambionan simpel y pagabel cu cualkier hende por haci. Pero demasiado biaha, nos no ta haci'e. Dicon? Pasobra nos a cuminsa spera cu sostenibilidad ta responsabilidad di otro hende. Nos ta warda programanan nobo di gobierno en bes di cera e cranchi nos mes. Pero cambio real ta cuminsa na cas — cu cada residente tumando responsabilidad pa nan propio consumo, desperdicio, y habitonan.

E mesun cos ta conta pa nos restaurantnan. Algun di e miho cushinanan di e isla ainda ta depende di fruta y berdura importa, hopi di cual por wordo cultiva djis algun meter leu den un unidad hidroponico. Desperdicio di cuminda? Mayoria ta caba den bari di sushi, hasta ora cu composta por reduci gastonan di eliminacion y alimenta hardinnan urbano. Esakinan no ta solamente oportunidadnan ambiental perdi — nan ta oportunidadnan di negoshi perdi. Turistanan awe tin hamber pa experiencianan culinario local y sostenibel. Si bo restaurant no por conta e storia di unda su ingredientenan a bin, bo ta keda atras. Sostenibilidad no ta solamente etica mas — e ta branding, y e ta rentabilidad. Nos hotelnan, mientras tanto, a bira maestro di marketing berde, pero no semper operacionnan berde. Sigur, bo a mira e borchi cu ta bisa, *"Yuda nos salba planeta: reuza bo serbetenan."* Pero mas leu di esey, cuanto hotel realmente ta midi nan uzo di energia? Ta reuza awa gris? Ta busca cuminda local? Ta reporta nan impacto di carbon?

Algun ta haci'e — y ta haci'e bon — pero demasiado ta trata sostenibilidad como un simpel marca den un lista di marketing, no como un standard operacional diario. Turistanan, specialmente biaheronan mas hoben, ta birando mas consciente. Nan no ta solamente reserva basa riba prijs of bista — nan ta buscando aliniacion di balor. E sector turistico di Aruba mester evoluciona, of risca di keda atras.

E berdad ta cu nos no por sigui warda otro hende guia nos den un futuro sostenibel. Gobierno tin un rol, si — pero asina ta cada cas, cada negoshi, cada residente. Aruba no mester mas slogan, mas campaña, of mas oportunidad pa potret. E mester di sistema cu ta funciona y hende cu ta importa suficiente pa mantene nan. Sostenibilidad mester bira normal — no un evento, no un tendencia, sino un forma di bida.

Pues, laga nos stop di puntra kico gobierno ta haciendo. Laga nos cuminsa puntra: Kico nos ta haciendo? Nos ta construyendo hardinnan riba dak? Nos ta separa nos sushi? Nos ta drecha cranchi cu ta lek? Nos ta apoya cunucunan local?

Nos ta scoge restaurantnan cu ta composta y hotelnan cu realmente ta practica loke nan ta predica? Sostenibilidad no ta abstracto — e ta personal. Y futuro di Aruba ta depende di si cada un di nos dicidi di lanta para. E isla cu nos laga p'e proximo generacion lo wordo forma no pa nos palabranan, sino pa nos habitonan.

Minister di Husticia Arthur Dowers cu hopi aprecio pa profesionalismo di Kustwacht Aruba

DIABIERNA 25 di april Minister di Husticia, mr. drs. Arthur Dowers, a realisa un bishita oficial na Kustwacht Steunpunt Aruba, situa na Marinierskazerne na Savaneta, como parti di e esfuerso pa reforsa e defensa maritimo y garantisa siguridad na nos frontera.

Durante e bishita, Kapitan Mark Solognier, Comandante di Wardacosta Aruba, hunto cu Comandante Interino y Hefe di Operacion Louis Kirindongo, a guia e mandatario di husticia den un recorido informativo door di e facilidadnan di Wardacosta. Aki, e minister a haya oportunidad pa topa cu e personal tecnico, administrativo y operativo—esnan cu ta traha dia y anochi pa proteha nos awanan teritorial di menasa externo.

Minister Dowers a expresa su satisfaccion profundo pa e nivel halto di profesionalismo y dedicacion di e personal y e nivel di mantencion di e infrastructura. *"Pueblo mag di ta satisfecho y contento cu nos por conta riba e organisacion di Kustwacht cu ta traha pa henter Caribe Hulandes den cooperacion cu e parti di Hulanda y garantisa siguridad riba lama y riba tera."* segun e mandatario.

Durante e presentacion tecnico, Minister Dowers a ricibi un splicacion detaya di e Radar Kamer, cu su sistema di radarnan 100% operacional y cu cobertura di un area sumamente grandi rond di Aruba. Comandante Solognier a comparti e deseo pa incorpora ekiponan adicional, pa amplia e capacidad di deteccion y combati trafico ilegal di hende, droga, arma y otro substancianan prohibi.

Minister Dowers a haya un recorido riba e Metal Shark 38 Defiant y despues a aborda e "Cutter" Panter. E mandatario a expresa su compromiso firme pa busca solucion structural pa e retonan cu e organisacion ta enfrenta.
E lucha contra criminalidad no ta un tarea di un solo entidad, pero un responsabilidad comparti entre Kustwacht Aruba, Cuerpo Policial y Kustwacht Caribisch Gebied.

Minister Geoffrey Wever:

Delegacion di Aruba den reunion cu Citibank, Fitch, Moody's y Standard & Poor's

MINISTER di Finansa, Economia y Sector Primario, Geoffrey Wever, hunto cu e delegacion consistiendo di Zulema Erasmus, Maria Dijkhoff Pita, Chito Paris y Emeliën Kelly, a sigui cu su serie di reunionnan financiero importante na Washington D.C. Un encuentro hopi agradabel tabata cu Sr. Hasanali Mehran cu a ofrece un lunch na e delegacion di minister hunto cu representantenan di Banco Central di Aruba. Tabata un reunion unda a recorda e rol importante cu Sr. Mehran tabatin na aña 1986 como prome presidente di CBA y su susesivo asistencia e añanan despues y a combersa riba e status di economia y finansa di Aruba.

E delegacion a bishita Citibank, un di e institucionnan financiero mas grandi di mundo. Tambe a tene encuentro cu dos di e tres agencia principal di rating internacional: Moody's y Standard & Poors. Diahuebs caba e delegacion a reuni cu e tercer agencia; Fitch Ratings. E reunionnan aki ta forma parti di e trayecto di representacion y actualisacion di Aruba su perfil financiero.

Kico ta un rating agency su importancia pa Aruba?
Agencianan di rating ta instancianan independiente cu ta analisa e capacidad di un pais (of empresa) pa paga su obligacionnan financiero. Nan ta evalua riesgo financiero, stabilidad economico y maneho fiscal, y ta atribui un rating – un clase of categoria – cu ta sirbi como guia pa inversionistanan internacional.

Pa Aruba, cu ya hopi aña ta presente den mercado di capital internacional, esaki ta fundamental. Aruba a drenta e mercado di capital hopi aña pasa, ora cu a busca financiamento originalmente via ABN AMRO Hulanda, y posteriormente a wordo referi na ABN AMRO New York. E trayecto aki a pone Aruba den contacto directo cu inversionistanan di e mercado global, cual a conduci cu Aruba mester a busca rating agencies pa haci e evaluacion.

Desde esey, Aruba ta ricibi regularmente evaluacion for di tur tres agencianan prestigioso di rating, esta: Moody's, Standard & Poor's y Fitch.

Kico ta Aruba su rating actual?
Actualmente, Aruba tin un "investment grade rating" di tur tres agencia:
- **Fitch:** BBB- cu un outlook positivo. E upgrade di e rating, pa un investment grade, a tuma luga e aña aki como resultado di nan bishita.
- **Standard & Poor's:** BBB+ cu un outlook stabiel. Tambe ta mantene Aruba den nivel di investment grade den su clasificacion particular.
- **Moody's:** Baa3 cu un outlook stabiel. Ta programa pa realisa un mision na Aruba e proximo siman pa actualisa nan rating; spera den e proximo luna.

Un rating ta directamente afecta e disponibilidad pa financiamento, pero tambe e rating - nivel di riesgo - ta determina e porcentahe di e fiansa. Mas abou e rating, ta nifica mas riesgo percibi, cual ta nifica e tasa di interes (%) lo ta mas halto (pa acomoda pa e riesgo adicional), y pues un gasto di interes mas halto pa pais. Rating tambe ta importante pa inversionistanan cu ta busca pa inverti den sector priva.

Tin di nota cu aunke tur agencia ta clasifica Aruba den investment grade, nan ta uza diferente terminologia y metodologia pa describi e nivel di riesgo. E hecho cu Aruba ta mantene investment grade ta refleha un nivel di confianza den maneho fiscal y stabilidad economico di nos pais. Un bon relacion den Reino tambe ta un factor importante pa e agencianan di rating y tabata un topico den tur reunion.

Loke tambe ta resalta ta e cu e bon nomber di Aruba, cu ta un resultado di un esfuerso colectivo di diferente profesionalnan Arubiano y diferente mandatarionan, y cu continuidad di gobernacion ta hopi importante.

Obhetivo di e reunionnan
Durante e reunionnan cu e banconan y agencianan di rating e delegacion di Aruba a discuti:
- E estado actual di nos economia y presupuesto
- E desaroyonan internacional cu por impacta Aruba
- E strategianan pa reforsa sostenibilidad financiero den futuro

Minister Wever a enfatisa cu mester mantene un dialogo continuo cu agencia di rating y banconan internacional. Ta crucial pa preserva acceso faborabel na mercado di capital y pa yuda Aruba den su trayecto pa un maneho financiero responsabel y sostenibel.

CARLOS BISLIP'S

JAZZ

EXPO

04/30/2025

KULTURE CAFE, SAN NICOLAAS
DOORS OPEN 6PM

CARLOS BISLIP & FRIENDS

Trump ta insisti riba combersacionnan comercial cu China

Pero Beijing ta nenga fuertemente

PRESIDENT Donald Trump un biaha mas ta den centro di un tormenta politico y diplomatico, afirmando e siman aki cu Merca actualmente ta bezig den negociacionnan cu China riba tarifanan masivo riba productonan importa. *E problema? China ta bisa cu esey simplemente no ta berdad.*

Papiando cu reporteronan, Trump cu confiansa a declara cu combersacionnan ta andando pa reduci loke el a referi na dje como un tarifa "ridiculo" di 145% riba productonan Chines. *"Nos lo bay bon cu China,"* el a bisa, sugeriendo cu un acuerdo no solamente ta posibel, pero kisas ya ta den progreso. Su comentarionan tabata parce di ta diseña pa proyecta forsa y diplomacia, dunando e impresion cu un descongelamento den tensionnan comercial por ta cerca.

Pero otro banda di Pacifico, oficialnan Chines a pinta un imagen hopi diferente—un di negacion completo.

Den un rueda di prensa, vocero di Ministerio di Asuntonan Stranhero Chines, Guo Jiakun, a responde firmemente na remarkenan di Trump, bisando, *"China y Merca no tin ningun consulta of negociacion riba tarifanan, mucho menos yega na un acuerdo."* El a sigui describi comentarionan di Trump como sin base, comparando nan cu *"purba di gara biento."* E Ministerio di Comercio a ripiti e mesun mensahe. Vocero He Yadong tambe a nenga cu cualkier tipo di discusion comercial tabata tumando luga. El a bisa cu gobierno Chines *"no a ricibi ningun comunicacion oficial"* y a laga sa bon cla cu nan ta considera reclamonan di Trump como falso.

E contradiccion aki a hinca observadornan den un estado di confusion. Si ambos

partido ta bisando e berdad manera nan ta mira, e ora ey ta posibel cu tin un mal comprendemento—of kisas un hende ta gaña deliberadamente.
Analistanan no ta sigur kico pa pensa di e situacion. Algun ta sugeri cu Trump kisas ta purba di impulsa su imagen politico door di presenta su mes como un negociado cu por suavisa hasta e asuntonan internacional mas tenso. Otronan ta kere cu kisas el a malcompronde señalnan informal of a malcaracterisa e status di relacionnan Merca-China pa pusha su narativo di campaña.

Esaki no ta prome biaha cu tabatin un desconexion entre loke Trump ta bisa y loke otro gobiernonan ta raporta. Durante su presidencia, Trump hopi biaha a papia optimisticamente tocante acuerdonan cu nunca a materialisa of cu despues a wordo contradeci pa su mesun administracion of oficialnan stranhero.

Loke ta na riesgo no ta solamente credibilidad di Trump, pero e futuro di relacionnan economico entre e dos economia mas grandi di mundo. E tarifa di 145% cu Trump a menciona tabatin efectonan grandi riba industrianan for di tecnologia te agricultura, cu efectonan ondulatorio riba cadenanan di suministro global.
Lidernan di negoshi y inversionistanan ta pagando hopi atencion n'e desaroyonan, pasobra cualkier negociacion real—of e ausencia di nan—por afecta mercadonan di accion y strategianan di comercio global. Algun compania ya caba a ahusta nan operacionnan den anticipacion di tarifanan a largo plaso, mientras otronan ta spera riba un avance.

Pa awor, e berdad ta keda insigur. Trump ta insisti cu combersacionnan ta tumando luga. China ta insisti cu nan no ta tumando luga. Te ora cu un banda duna evidencia cla, mundo ta keda den medio di *un "el a bisa, el a bisa"* diplomatico cu consecuencianan economico real.

Den e simannan binidero, lo ta importante pa observa cualkier señal di movemento real—sea ta mediante declaracionnan oficial, cambionan di politica comercial, of cambionan economico. Te e ora ey, preguntanan ta keda tocante ken ta bisando e berdad y kico esey ta nifica pa relacionnan Merca-China den futuro.

Crisis na Kashmir:

Tension entre India y Pakistan ta intensifica despues di atake mortal

TENSIONNAN entre India y Pakistan un biaha mas ta escalando despues di un atake mortal na Kashmir cu a costa bida di 26 civil—25 Indio y un turista Nepali. E explosion den e region di Pahalgam, un destinacion turistico popular, a desencadena un confrontacion diplomatico y strategico feros entre e dos bisiñanan arma nuclearmente.

India a señala rapidamente gruponan militante cu e ta bisa ta wordo sosteni pa Pakistan como e culpabel. E grupo Kashmir Resistance a reclama responsabilidad p'e atake, pero inteligencia Indio ta kere cu e ta opera como un fachada pa Lashkar-e-Taiba, cu ta basa na Pakistan. Den respuesta, New Delhi a tuma un serie di medida di linea duro cu ta indica un deterioro rapido den relacionnan.

E gobierno Indio a revoca tur visa Pakistani, a expulsa varios diplomatico Pakistani, y a suspende e unico frontera terestre entre e paisnan. Den un movemento dramatico, el a anuncia tambe un paro na su participacion den e Tratado di Awa di Indus, un acuerdo di compartimento di awa vigente desde 1960. E suspension aki por tin consecuencianan a largo plaso pa siguridad di awa regional.

"Nos lo persigui e autornan globalmente," Prome Minister di India Narendra Modi a bisa, primintiendo husticia p'e victimanan y primintiendo di isola Pakistan riba escenario mundial.

Pakistan, negando cualkier envolvimento den e atake, a responde cu su propio serie di retaliacion. Islamabad a cera su espacio aereo pa vuelonan Indio y a suspende tur comercio bilateral. Oficialnan Pakistani a condena e atake riba civilnan pero tambe a acusa India di explota e tragedia pa ganashi politico.

"Esaki ta un tempo pa investigacion y dominio propio, no pa señala dede y escalacion," un vocero di e Ministerio di Asuntonan Stranhero di Pakistan a bisa. E pais a urgi organisacionnan internacional manera Nacionnan Uni pa interveni y yuda baha e tensionnan prome cu nan escala den un conflicto.

E accionnan di tira y hala entre e dos paisnan a alimenta temor di un confrontacion mas amplio. Ambos partido sutilmente a insinua opcionnan militar, aunke ningun menasa directo a wordo haci. Sinembargo, lidernan Indio ta bou di presion publico y politico inmenso pa responde cu forsa, y Pakistan a adverti cu cualkier interferencia cu e Tratado di Awa di Indus lo wordo considera un acto di guera.

E comunidad internacional a responde cu preocupacion y condena. Lidernan di Merca, Reino Uni, China, Italia, y otronan a expresa nan mes contra e atake y a urgi ambos pais pa desescala e situacion mediante dialogo. Secretario General di NU António Guterres a yama e atake *"un acto di violencia inaceptabel contra civilnan"* y a enfatisa e importancia di evita accionnan cu por hiba na un conflicto mas amplio. Mientras tanto, cobertura di media y sentimento publico den ambos pais a alimenta fervor nacionalista. Na India, e reaccion fuerte di gobierno a wordo ricibi cu apoyo amplio. Na Pakistan, publico ta uni tras di su lidernan cu ta insisti cu e pais ta wordo culpa inhustamente sin evidencia.

A pesar di e posicionnan cu ta birando mas duro, analistanan ta kere cu ainda diplomacia tras di cortina por ta posibel. Historicamente, India y Pakistan a uza mediadornan di tercer partido of canalnan diplomatico trankil pa evita conflicto habri, specialmente bou di presion internacional.

P'awo, e situacion ta keda volatil. Cu lasonan diplomatico kibra y ambos pais ta acusa otro, e riesgo di mal calculacion ta halto. Mundo ta observa di cerca, sperando cu e enfoke pronto lo cambia di retaliacion pa reconciliacion.

Empresas Polar ta expande na Colombia

Cu adkisicion di dos planta di alimento na Barranquilla

E gigante Venezolano di alimento y bebida, Empresas Polar, a anuncia e adkisicion di dos planta di produccion na Barranquilla, Colombia. E facilidadnan—enfoca riba produccion di pasta y hariña di maishi precooked—a wordo cumpra for di e compania Colombiano 3 Castillos - Rafael del Castillo & Cía S.A. E acuerdo a wordo realisa via e subsidiario local di Empresas Polar, APC Barranquilla S.A.S.

Ta spera cu e inversion strategico aki lo impulsa significativamente e presencia di e compania den region Caribe. E tin como meta mehora servicio pa clientenan local y fortifica exportacionnan pa Centro America, Caribe, y Merca. E paso aki tambe ta subraya e compromiso a largo plaso di Empresas Polar cu Colombia, su consumidornan, y e sector agricola local.

"Cu e adkisicion importante aki, Empresas Polar y su subsidiario Colombiano ta sigui crece den e pais, demostrando confiansa y compromiso via inversionnan nobo," e compania a bisa den un comunicado oficial. *"E inversionnan aki lo aumenta capacidad di produccion, stimula agricultura local, y genera oportunidadnan di trabou nobo."*

Funda na 1941, Empresas Polar ta un di e corporacionnan priva mas grandi na Venezuela, operando den sectornan di alimento, bebida, alimento pa mascota, y producto di limpiesa.

Ademas di su presencia fuerte na Venezuela y Colombia, e compania a expande operacionnan pa Spaña, Mexico, y Merca. Actualmente e t'e productor lider mundial di hariña di maishi precooked y ta mantene un portafolio amplio cu mas di 50 categoria di producto di alimento y bebida globalmente.

E facilidadnan recien adkiri na Barranquilla lo añadi n'e operacionnan existente di Alimentos Polar na Colombia, cu ta inclui un planta di produccion na Facatativá (Cundinamarca) y varios centro di distribucion den henter e pais. Den e ultimo cinco añanan, e compania tambe a inverti mas di 1 biyon peso Colombiano den iniciativanan di proteccion ambiental, reforsando su enfoke riba sostenibilidad y standardnan di calidad.

E expansion aki ta posiciona Empresas Polar pa miho cumpli cu e demandanan di tanto e mercado domestico como e mercadonan regional. Door di aumenta capacidad di produccion y cercania na rutanan di exportacion, e compania ta cla pa mehora su eficiencia logistico y confiabilidad di servicio.

Ademas, Empresas Polar a resalta cu e inversion ta alinea cu su balornan fundamental di calidad, accesibilidad, y pasion pa excelencia. E tin como meta sigui ofrece prijsnan competitivo mientras e ta sostene agricultornan Colombiano y ta depende di un forsa laboral local comprometi.

E compra di e dos plantanan di produccion aki ta marca un paso significativo den e strategia di crecemento di Empresas Polar na Latino America. E no solamente ta cementa e liderazgo di e compania den e industria di alimento, pero tambe ta fortifica su rol como un contribuyente clave n'e economia Colombiano y un partner confiabel p'e cadenanan di suministro di alimento regional.

Dollar Mericano bou presion:

Deutsche Bank ta pronostica un devaluacion structural

DEUTSCHE Bank ta lantando bandera cora riba e dollar Mericano, pronosticando un caida significativo y duradero den balor cu por reforma e panorama financiero global. E advertencia ta bin meymey di un periodo di incertidumbre economico creciente y sentimento di inversionista cu ta cambiando, locual ta desafia e dominio di e dollar cu pa hopi tempo a prevalece.

Segun strategonan di Deutsche Bank, George Saravelos y Tim Baker, e dollar ta bayendo pa loke nan ta yama un *"declive structural."* Nan pronostico ta indica un tendencia di debilitamento a largo plaso causa pa varios factor clave—variando for di deficitnan Mericano cu ta hincha te na un perdida mas amplio di confiansa global den liderazgo economico Mericano.

"E fundeshi di e forsa di e dollar ta erodiendo," Saravelos a bisa den un nota na clientenan. "E comunidad global di inversionista ta reevaluando e riesgonan di tene activo den dollar."
Un di e preocupacionnan mas grandi t'e deficitnan comercial y fiscal creciente di Merca. Cu gastonan gubernamental pisa y tarifanan creciente bou di politica recien, inversionistanan stranhero cada bes mas ta cauteloso cu e stabilidad economico di Merca. Deutsche Bank ta pronostica cu e euro por fortalece te na $1.30 pa fin di e decada, un aumento skerpi for di su nivel actual rond di $1.13.

Comportacion di inversionista ya ta mustrando señalnan di e cambio aki. E dollar a baha mas di 4.5% te awor den luna di april so—e caida mensual mas skerpi desde 2022—y e ta abou cu mas o menos 8% contra e monedanan principal na 2025. E perdidanan aki ta bin mientras cu e temor di un posibel recesion na Merca ta sigui pisa riba mercadonan global.

Otro institucionnan financiero ta ripitiendo e advertencia. E economista hefe di Goldman Sachs, Jan Hatzius, tambe ta mira e dollar bayendo mas abou, cu un depreciacion potencial di te cu 30%. Mientras cu un dollar mas debil por impulsa exportacionnan Mericano door di haci nan mas barata den exterior, e causa subyacente—un huida for di inversionnan Mericano—ta lanta preocupacionnan mas profundo.

"No ta trata solamente di competitividad comercial," Hatzius a remarca. *"Ta trata di un reevaluacion fundamental di riesgo y confiansa den e economia Mericano."*

E Fondo Monetario Internacional (FMI) tambe a duna su opinion, cortando su pronostico di crecemento global na 2.8% pa 2025, bahando for di 3.3%. FMI a culpa tarifanan Mericano y tensionnan geopolitico creciente, cu a sacudi mercadonan y a desencadena un cambio pa activo mas sigur cu no ta den dollar manera oro y e yen Hapones.

E implicacion mas amplio di un dollar cu ta bahando por t'e erosion di su rol como e moneda di reserva primario di mundo. Esey no solamente lo afecta comercio y inversion internacional pero tambe por mina e capacidad di Merca pa fia placa barata y mantene stabilidad financiero.

E advertencia di Deutsche Bank ta un señal pa inversionistanan global: ***Por ta tempo pa reconsidera refugionan sigur tradicional.*** Mientras cu e lustro di e dollar ta bayendo perdi, e economia global por ta drentando un fase nobo—un caminda unda dominio financiero Mericano no ta wordo tuma mas como algo sigur.

DEPORTE

DEPORTE@AWEMAINTA.COM

Pluma Gang vs Taxi Boys den torneo 4x4!

SHONNAN, e segundo bataya den e torneo 4X4 n'e palacio di pega piedra aya net n'e grens entre Kudawecha y Calabas lo tuma luga awe, diasabra 26 di april, cuminsando pa 8'or di anochi, entre e ekiponan di Pluma Gang DT y Taxi Boys DT.

Inicialmente, e di dos wega aki mester tabata entre Pluma Gang y e temerarionan di Ayo, esta Red Stone, sinembargo na ultimo momento e team di Ayo a bisa "goodbye" n'e torneo. E motibo dj'esaki claro ta cuminda p'e chuchubinan di conspiracion, y ya caba den "wandelgang" tin yen sorto di "conspiracy theory" coriendo rond kico lo a pasa cu e piedranan cora di Ayo a bula 'fo. Nos lo keda pendiente y update!

Asina pues, e prome encuentro, un berdadero thriller, a bay na fabor di Biba Lekker DT kende estilo "cliffhanger" a sa di gana Sero Blanco cu score minimo di 21-20! Biba Lekker dus, ta clasifica dje moda aki p'e final cu lo tuma luga dia 3 di mei proximo.

Ban wak awe aki ken lo sali e contrincante di Biba Lekker den e gran final dje torneo 4X4 aya n'e mundialmente famoso Domino Square Garden. Manera semper, entrada pa pueblo en general lo ta completamente gratis, y durante halftime e snacknan lo lora totalmente por nada pa publico presente.

Pues shonnan amante di bon domino, yega un yega tur diasabra awor 26 di april, cuminsando pa 8'or di anochi, p'e sambombaso di wega entre Pluma Gang DT y Taxi Boys DT! Yegaaa!

Ta mira Aruba como un pais cu hopi potencial pa sigui desaroya deportenan acuatico

Presidente di World Aquatics ta conta di su bishita na Aruba

RECIEN a ricibi bishita di un delegacion di World Aquatics, cu t'e federacion internacional di deportenan acuatico. Durante e bishita aki, a sinta hunto cu Aruba Aquatics Federacion (AAF) unda a combersa tocante e situacion actual di e deportenan acuatico na Aruba y kico por haci pa sigui desaroya y engrandece e deportenan. E combersacion tabata uno ameno, unda a constata cu e trayectorio di e desaroyo ta positivo.

Pa mas informacion di e reunion, mira e video aki unda Presidente di World Aquatics Sr. Husain Al Musallam ta conta di e encuentro entre Comite Olimpico Arubano, World Aquatics y AAF.

Registracion ta habri:

Tur cos ta cla p'e 15 edicion di Aruba International Regatta

REGISTRACION pa regatta ta riba opcion di participa den e menu, y for di eynan por sigui tur instruccion: https://aruba-regatta.org/participants/create

Aruba International Regatta su di 15 edicion ta inicia riba 27 di juni 2025. Nabegadonan di tur edad ta invita pa registra, disfruta di musica, snacks, y bin experiencia e ambiente unico di e comunidad di nabegacion. Lo tin un Cash Bar tambe. Participantenan por pasa busca nan cosnan di come y tur nan materialnan riba e beach.

Regatta Village riba e beach lo ta net banda di surfside, cual ta un area cu lo keda construi pa boluntarionan. Si abo tambe ta desea di haci trabao boluntario pa Regatta, tuma contacto riba rik@aruba-regatta.org.

Riba diasabra 28 di juni lo tin dos careda hopi activo y diadomingo 29 di juni tur mirones cu ta gusta nabegacion y ambiente marino ta bon bini pa bin apoya e participantenan.

E huesnan di e caredanan lo bini for di isla ruman Corsou. E regatta ta inclui un rango diverso di clase di nabegacion, consistiendo di diferente nivel, interes y abilidad. Esaki t'e clasenan cu lo participa den e caredanan venidero:

• **Optimist**: E clase aki ta specificamente diseña pa nabegadonan hoben, brindando nan un oportunidad pa por mustra nan abilidadnan di nabegacion y competi.
• **Qubes:** Un otro clase dedica na nabegadonan hoben, e clase di Qubes ta ofrece un plataforma competitivo pa juniors por demostra nan abilidadnan di nabegacion.
• **F11:** E clase aki ta inclui botonan di careda F11, cu ta conoci pa nan velocidad y agilidad. Participantenan den e clase aki ta nabegadonan cu hopi abilidad den nabega awanan dificil cu hopi precision.

• **Beachcats:** E clase di Beachcats ta envolvi careda di catamaran chikito y cu menos peso. E botonan aki ta traha pa velocidad y diversion
• **Sunfish:** E clase di Sunfish ta popular pa loke ta 'single-handed racing' cual ta envolvi nabegacion den botonan chikito facil pa maneha y brindando toch un experiencia divertido.
• **Laser**: E clase di Laser ta renombra pa loke ta su caredanan competitivo. E ta inclui 'single-handed sailing' den Laser sailboats y ta rekeri hopi abilidad y precision.
• **RaceClass I [Yachts]:** E clase aki ta inclui careda den yacht hopi mas grandi, mustrando tambe elegancia y poder di e vehiculonan aki. Participantenan den e clase aki ta competi cu nan yate pa demostra nan experiencia den nabegacion.
• **Cruising Class [Yachts]:** The Cruising Class ta ofrece un experiencia hopi mas relaha cu ta enfoca riba e diversion di nabegacion y colaboracion entre participantenan. E ta habri pa yate di diferente tamaño y configuracion.
• **Live Aboard Class [Yachts]:** E clase aki ta pa nabegadonan cu ta biba den exterior cu nan yate. E ta brinda un oportunidad pa nabegadonan di exterior tambe por mustra nan abilidadnan di nabegacion y disfruta di e experiencia di Regatta.
• **Multihull [Class]:** E clase aki ta envolvi careda den multi-hulled sailboats, cual ta conoci pa nan stabilidad y velocidad. E clase aki ta atrae nabegadonan cu hopi abilidad den nabegacion di e vehiculonan unico aki.
• **Kite:** Kite Class ta dedica na kiteboarding, un deporte maritimo hopi dibertido cu ta combina sailing & surfing. Kiteboarders ta mustra nan abilidadnan y tambe ta presenta algo maniobra riba lama.
• **Windsurf:** E clase di Windsurf ta envolvi careda riba windsurfing boards, utilisando e poder di e biento pa maniobra y yega na velocidadnan mas halto. Windsurfers ta demostra nan experticio den e clase dinamico aki.

Adicionalmente e International Aruba Regatta tambe lo presenta cuminda y bebida excelente den servicio pa ambos e nabegadonan y publico. Esnan presente lo por disfruta di platonan delicioso y bebidanan refrescante mientras ta disfruta di e ambiente di Regatta su Sunday Happy Hour.

Ta importante pa agrega cu International Aruba Regatta ta pone un enfasis hopi fuerte den loke ta bida maritimo, brindando conscientisacion riba e importancia di proteha y preserva nos lama pa nos hobennan, sosteniendo y curashando nan pa medio di un plataforma diseña p'esaki.

P'asina por sigui promove y showcase nan abilidad y pasion pa nabegacion. Pa medio di combina e diversion di nabegacion cu e enfoke riba administracion ambiental, International Aruba Regatta ta promove sostenibilidad y responsabilidad pa ora ta trata deportenan maritimo y recreacion.

Generalmente, International Aruba Regatta ta priminti di brinda caredadnan emocionante, platonan delicioso y servicionan di bebida, entretenimento captivante, y un compromiso pa guia nos nabegadonan hoben y preserva nos medio ambiente y bida maritimo. Esaki ta un evento cu ta trece tur amante di nabegacion hunto, e comunidad local, y tambe bishitantenan pa disfruta di un experiencia memorabel.

5 Record nacional di grupo di edad, y un final den top-5

Team Aruba ta regresa for di campeonato di natacion CARIFTA 2025 cu 30 medaya

FEDERACION di Natacion di Aruba ta anuncia cu orguyo e regreso exitoso di su team nacional di landamento despues di un prestacion poderoso n'e XXXVIII Campeonato di Natacion CARIFTA, teni di 20 pa 23 di april 2025, na Trinidad & Tobago.

E Campeonato di Natacion CARIFTA t'e competencia acuatico premier di Caribe pa grupo di edad, presentando atletanan hoben elite di henter e region den landamento den piscina y landamento den awa habri. Cu mas di 300 landado den piscina y 60 landado den awa habri representando 24 nacion, e competencia di e aña aki a pone e escenario pa logronan remarcabel—y Team Aruba a cumpli.

Di Aruba pa CARIFTA: Un biahe di dedicacion

Team Aruba, consistiendo di 30 landado den piscina y 2 landado den awa habri, a biaha di Aruba pa Corsou, y despues pa Trinidad & Tobago. Despues di cuater dia di competencia intenso, e delegacion a regresa cas sigur den tres grupo, yen di orguyo, medaya, y recuerdonan inolvidabel.

30 Medaya gana den diferente categoria di edad

Aruba cu orguyo a sigura e di 5 luga general den e competencia di landamento di 24 nacion participante, cu un impresionante total di 30 medaya:

- Mucha homber 11–12 aña: 5 Oro, 7 Plata, 5 Brons
- Mucha muhe 11–12 aña: 2 Plata, 4 Brons
- Mixto 11-12 aña: 1 Plata
- Mucha homber 13–14 aña: 1 Brons
- Mucha homber 15–17 aña: 5 Plata

Cinco record nacional di grupo di edad kibra

E landadonan hoben di Aruba no solamente a trece medaya cas—nan a reskirbi e bukinan di record:

Inald Fernandes Perna (Mucha homber 15–17 aña) 100m Estilo Liber – Record nobo: 0:50.80
– A kibra e record nacional di grupo di edad estableci p'e Olimpico Mikel Schreuders na 2016

Inald Fernandes Perna (Mucha homber 15–17 aña) 50m Estilo Liber (Preliminar) – Record nobo: 23.56 – A surpasa un otro record di Mikel Schreuders, esaki for di 2015

Relevo Estilo Liber Mixto 11–12 aña (4x100m): Leandro Santiesteban, Alyssa Ras, Jayla Stuut, Zayron Werleman – Record nobo: 4:16.11

Relevo Estilo Liber Mucha homber 11–12 aña (4x50m): Leandro Santiesteban, Shine van Loon,

Enzo Croes, Zayron Werleman – Record nobo: 1:52.95

Relevo Combiná Mucha homber 11–12 aña (4x100m): Zayron Werleman, Leandro Santiesteban, Ruben Mansur, Shine van Loon – Record nobo: 4:48.46

Debut den awa habri: Un prome orguyo

CARIFTA a clausura cu e careda di 5K den Awa Habri, unda Emma Ras y Ethan Cunha a representa Aruba pa prome biaha den un evento internacional di Awa Habri.

Ambos landado a mustra resistencia y habilidad impresionante:

Ethan Cunha – di 5 luga (di 16 participante) – 1 ora, 09 minuut

Emma Ras – di 6 luga (di 11 participante) – 1 ora, 17 minuut

Reconociendo e sosten tras di cortina

Fuera di e landado y entrenadonan, e exito di Team Aruba na CARIFTA 2025 tabata posibel danki na un sistema di sosten fuerte y dedica.

E Lider di Delegacion cu a coordina e logistica, y hunto cu e chaperonnan a sigura e bienestar y siguridad di e atletanan durante henter e biahe, cada detaye a wordo atendi cu atencion y compromiso.

Reconocemento special tambe ta bay na nos oficialnan, kendenan no solamente a sostene e team durante competencia pero cu orguyo a representa Aruba riba e escenario internacional di oficialnan—tanto den piscina como den awa habri.

E individuonan aki ta traha incansablemente tras di cortina pa crea un ambiente unda atletanan por prospera, y nan contribucionnan ta un parti esencial di cada storia di exito.

Mirando pa futuro

Cu medaya, record, y experiencia internacional awor bou di nan faha, Team Aruba ta regresa cas mas fuerte cu nunca—cla pa sigui construi riba e momento aki mientras nan ta mira pa eventonan local y internacional venidero.

Un danki special na 297Sports p'e cobertura grandi y e imagennan di e regreso di e atletanan na Aruba.

Pa keda informa riba futuro iniciativanan, evento, y desaroyonan den e mundo acuatico di Aruba, sigui nos riba nos socialnan @arubaaquatics of bishita nos website y registra pa nos boletin informativo: www.arubaaquatics.org

NBA ta bolbe Abu Dhabi cu Celtics y Nuggets

NBA a continua su impulso internacional na october aki cu un regreso na Abu Dhabi pa un par di wega di pre-temporada cu a trece basketball di nivel halto pa Medio Oriente. Boston Celtics y Denver Nuggets a enfrenta otro den dos wega riba 4 y 6 di october 2024, na Etihad Arena riba Yas Island, atrayendo fanaticonan di henter e region.

E encuentronan aki ta marca e di tres aña consecutivo cu NBA a organisa weganan na Emiratonan Arabe Uni como parti di su strategia di alcance global. E presencia di e liga na Abu Dhabi ta wordo impulsa pa su partnership cu Departamento di Cultura y Turismo – Abu Dhabi, cu ta sostene no solamente e weganan mes, pero un variedad di actividadnan relaciona, incluyendo clinica pa hoben, evento pa fanatico, y iniciativanan di envolvimento comunitario.

E prome wega di e serie a ofrece un enfrentamento emocionante, cu e Celtics ganando e Nuggets cu score di 107–103. Fanaticonan a disfruta di actuacionnan sobresaliente di ambos ekipo, demostrando e nivel halto di talento cu ta defini basketball di NBA. E wega a sirbi como un bista di loke ta spera den e temporada regular y a demostra dicon NBA ta keda un di e liganan deportivo mas emocionante na mundo.

Etihad Arena, un luga moderno paden cu por acomoda te cu 18.000 espectador, tabat'e escenario perfecto p'e demostracion internacional. Yen di fanaticonan apasiona di henter e region di Golfo y mas leu, e atmosfera a resona e influencia global creciente di NBA.

Fuera di e cancha, e liga ta uzando e eventonan internacional aki pa profundisa su lasonan cu fanaticonan global y expande su audiencia. E iniciativa di NBA na Abu Dhabi ta inclui campamentonan di desaroyo di basketball, aparicionnan di leyendanan di e liga, y un variedad amplio di oportunidadnan di envolvimento pa fanatico. Ta un acercamento multifacetico diseña pa construi relacionnan a largo plaso cu mercadonan internacional y alimenta interes na nivel di base den e deporte.

P'e ekiponan envolvi, e ta mas cu un simpel calentamento di pre-temporada. E ta un oportunidad pa representa e liga riba escenario mundial y conecta cu fanaticonan cu no hopi biaha ta haya chens di mira accion di NBA en bibo. Hungado y entrenadonan a brasa e oportunidad, hopi biaha papiando di e emocion di biaha y e importancia di inspira e siguiente generacion di hungadonan di basketball.

E strategia di NBA di trece weganan pa ciudadnan manera Abu Dhabi ta alinea cu su compromiso mas amplio pa aumenta e popularidad di basketball mundialmente. Cu weganan internacional anterior teni na luganan manera London, Paris, y Mexico City, e liga ta sigui posiciona su mes como un marca realmente global.

Mientras cu basketball ta sigui crece den popularidad rond mundo, eventonan manera esakinan ta yuda solidifica e rol di NBA no solamente como un liga, sino como un embahador p'e deporte.

Eubank contra Benn:

Un rivalidad di boxeo transmiti di generacion pa generacion

UN di e rivalidad mas iconico den boxeo Britanico ta a punto di drenta un capitulo nobo. Chris Eubank Jr. y Conor Benn—yiunan homber di e luchadonan legendario Chris Eubank Sr. y Nigel Benn—ta cla pa enfrenta otro den un di e encuentronan di rencor mas spera di 2025. Nan combate, programa pa 26 di april na Tottenham Hotspur Stadium, no ta trata solamente di titulo—e ta trata di legado, orguyo, y un asunto di famia cu a keda sin resolve.

E rivalidad a cuminsa na principio di añanan 1990, ora Chris Eubank Sr. y Nigel Benn a ilumina e mundo di boxeo cu dos pelea inolvidabel. Nan prome encuentro na 1990 a mira Eubank Sr. gana pa TKO den e di nuebe rondo, kitando e titulo di peso medio di WBO for di Benn. E revancha na 1993 a termina den un empate dramatico dividi, cu ambos homber manteniendo nan titulo di peso super medio. Un di tres pelea nunca a tuma luga, lagando e rivalidad sin resolve—te awo.

Awo, e yiunan homber ta sigui unda nan tatanan a keda. Chris Eubank Jr. ta drenta e combate como un peso medio experimenta cu un record di 34-3 y 25 knockouts. Conor Benn, invicto na 23-0 cu 14 knockouts, lo subi dos categoria di peso pa topa Eubank Jr. den ring. E pelea originalmente tabata programa pa 2022 pero a wordo posponi despues cu Benn a test positivo pa un substancia prohibi. E controversia ey a añadi mas combustibel na un pleito cu ya tabata cayente, cu Eubank Jr. acusando Benn di deshonra e deporte.

Dinamicanan personal solamente ta profundisa e tension. Chris Eubank Sr. publicamente a opone e partido, yamando e un “desgracia” y a nenga di ta envolvi. Mientras tanto, Nigel Benn a para banda di su yiu homber, hasta yudando den su entrenamento. E apoyo contrastante di nan tatanan ta añadi un capa di complehidad emocional n’e pelea, convertiendo

esaki den un bataya di famianan mescos cu di mokete.

E preparacion p’e pelea tabata yen di drama, incluyendo un momento bizar ora Eubank Jr. a kibra un webo curu riba cabes di Benn durante un evento di prensa, resultando den un multa considerabel. Sinembargo, ambos luchado ta reconoce e peso historico di nan encuentro. E no ta djis un otro combate—e t’e continuacion di un rivalidad di decadanan cu a cautiva un nacion.

E pelea aki tin consecuencianan serio. Un victoria pa Eubank Jr. por prepar’e pa un mega-pelea cu Canelo Alvarez. Pa Benn, un victoria lo cementa su reputacion como un di e streanan creciente di boxeo, specialmente si e logra esaki despues di subi di peso.

Transmiti en bibo riba DAZN pay-per-view, cu e evento principal spera rond di 10:30 p.m. BST, esaki ta mas cu djis un otro pelea di diasabra anochi. E ta un pelea di legado—un cu a tuma mas di 30 aña pa yega.

Kico a bay robes?

E caida sorprendente di Shedeur Sanders den e draft

SHEDEUR Sanders, un tempo proyecta como un pick sigur den e prome 10nan di e draft di NFL di 2025, a enfrenta un resultado impactante diahuebs anochi ora cu su nomber no a wordo menciona durante e prome buelta. Analista y fanaticonan tur a keda sorprendi, pero un analisis mas profundo di e situacion ta revela varios factor cu a contribui na su caida sorprendente.

Preocupacionnan tocante atributonan fisico y estilo di weganan

Apesar di un carera universitario cu record na Colorado, unda Sanders a lidera Big 12 den yardanan di pase y touchdowns, scouts di NFL a expresa dudanan persistente tocante su habilidadnan fisico. Cu un haltura di 6'2" y un peso di 212 liber, e tamaño di Sanders ta wordo considera simplemente promedio pa un quarterback di NFL—un posicion unda tamaño, atletismo y un forsa di brasa elite ta altamente desea.

Reporte di fuentenan manera The Ringer y The New York Post a indica cu algun team no tabata completamente convenci di su mobilidad of velocidad di pase, ambos caracteristica crucial den e ambiente rapido y fisicamente exigente di NFL awe. Mientras cu Sanders a demostra un exactitud y poise excelente den universidad, preguntanan tocante si e por replica e exito ey bou presion di NFL a cuminsa nubla su perspectiva un tempo prometedor.

Analistanan a señala un falta di atletismo elite y un forsa di brasa di top nivel como posibel bandera cora cu por limita su potencial n'e siguiente nivel. Teamnan cu tabata busca un quarterback cu donnan fisico innegable—un hende cu por extende hugada cu su pianan y manda pasenan fuerte den bentananan smal—a opta pa bay den otro direccion.

Problemanan den entrevista y preocupacionnan tocante actitud

Preocupacionnan fisico tabata solamente un parti di e storia. Kisas ainda mas dañino tabata reporte tocante e entrevistanan di Sanders prome cu e draft cu teamnan di NFL. Segun TalkSport y The Guardian, un coach anonimo di NFL a bay asina leu di yama e actuacion di Sanders den entrevista "esun mas malo di tur tempo."

E criticanan no tabata tocante su inteligencia di futbol of habilidad riba veld so. Fuentenan a describi problemanan cu e actitud percibi di Sanders, su capacidad di tuma decision y su habilidad di liderazgo—caracteristicanan crucial pa un hungado cu ta spera di bira e cara di un frankicia. Algun ehecutivo di teamnan supuestamente a bandona reunionnan sintiendo insigur tocante e capacidad di Sanders pa lidera un locker room y maneha e presionnan cu ta bin cu ta un quarterback di NFL.

E preocupacionnan aki tabata suficiente pa varios team cu necesidad di un quarterback, manera Pittsburgh Steelers y New York Giants, pa pasa riba dje den e prome buelta na fabor di prospectonan cu a ofrece menos preocupacion den e areanan critico aki.

Kico ta sigui pa Sanders? A pesar di e contratiempo, Sanders a keda optimista. Den un video publica riba media social despues di e prome buelta, el a reconoce e desilusion pero a keda enfoca, declarando, *"Nos tur no a spera esaki... Pero nos ta comprονde, nos ta bay pa cosnan mas grandi y miho."*

Mientras cu e draft ta sigui den su bueltanan despues, Sanders ainda tin hopi interes di teamnan cu ta buscando un quarterback talentoso y motiva. Las Vegas Raiders, New Orleans Saints y Pittsburgh Steelers ta entre esnan cu supuestamente ta sigui su desaroyo di cerca.

Mientras cu su biahe pa NFL ta tumando un caminda diferente di locual a spera, e storia di Shedeur Sanders ta leu di caba.

MEDIO AMBIENTE

Cientificonan ta soña cu reintroduccion di mamutnan cu lana pa salba nos planeta

UN proyecto cu ta mustra manera saca for di e pelicula famoso “Jurassic Park” ta tumando forma na Harvard University, unda cientificonan ta explorando e posibilidad fascinante di trece e mamutnan cu lana bek na bida. E gigantenan herbivoro aki, cu a disparce miles di aña pasa, por hunga un rol crucial den combati cambio climatico, segun e investigadonan di e “Woolly Mammoth Revival Project”.

E idea principal tras di e proyecto ambicioso aki ta cu reintroduciendo e bestianan grandi y herbivoronan cu a extingui den areanan Arctico, nos por logra un forma natural di “geo-ingenieria”. Nan peso y canamento riba e tera lo por yuda crea mas plenchi di yerba, cual ta absorbe menos calor solar compara cu matanan. Esaki lo por contribui na un temperatura mas fresco den e region.

Ademas, e manera cu e mamutnan ta trapa riba e sneeuw y tera por yuda preveni cu e “permafrost” – e capa di tera permanentemente Congelá – ta smelta. Ora permafrost smelt, e ta libera cantidad grandi di gas di greenhouse effect manera metaan y dioxido di carbon den atmosfera, acelerando asina e keintamento global. Pues, e presencia di mamutnan por yuda mantene e permafrost frozen y asina reduci e emision di e gasnan peligroso aki.

E proyecto no ta sin su desafionan etico y tecnico. Cientificonan ta buscando pa crea un embrion di un mamut cu lana door di edita e DNA di un olifantinan di Asia, su pariente mas cercano cu ainda ta existi.
E meta no ta pa crea un replica exacto di un mamut, sino mas bien un animal hibrido cu algun caracteristica clave di e mamut cu lana, manera su capacidad pa biba den clima friu y su densidad di lana.

E perspectiva di mira e gigantenan lanudo aki atrobe ta emocionante, pero e proyecto ta lanta preguntanan importante tocante nos responsabilidad pa cu e planeta y e consecuencianan di reintroduci un especie cu a disparce pa tanto tempo.

Sinembargo, e potencial pa nan yuda den e lucha contra cambio climatico ta un argumento fuerte pa sigui explora e posibilidad aki cu cautela y sabiduria. Si cientificonan logra nan meta, kisas den futuro nos por presencia atrobe e mamutnan lanudo ta cana den e paisahenan Arctico, hungando un rol vital den e salud di nos planeta.

Bo idea ta bo oro

Dia Mundial di Propiedad Intelectual ta celebra innovacion y creatividad rond mundo

AWE, 26 di april, nos ta celebra Dia Mundial di Propiedad Intelectual, un dia dedica na reconoce y balora e rol crucial cu derecho di propiedad intelectual ta hunga den fomenta innovacion y creatividad. Na Aruba, un isla vibrante cu un herencia cultural unico y un spirito emprendedor fuerte, e dia aki ta un oportunidad pa para keto un rato y aprecia e importancia di proteha nos idea y creacionnan.

Propiedad intelectual ta referi na creacionnan di mente, manera invento; obra literario y artistico; diseño; y simbolo, nomber y imagen uza den comercio. E ta duna creadornan cierto derecho exclusivo riba nan obra, permitiendo nan controla con nan idea ta wordo uza y beneficia di dje. Esaki ta esencial pa stimula mas innovacion, pasobra ora un persona of compania sa cu nan inversion den tempo y energia pa crea algo nobo ta proteha, nan ta mas dispuesto pa tuma riesgo y sigui explora posibilidadnan nobo.

Na Aruba, nos por mira e impacto di propiedad intelectual den diferente sector. For di artistanan local cu ta proteha nan musica y pintura, te na empresanan chikito y grandi cu ta registra nan marca pa diferencia nan producto y servicio for di otro. Tambe den e sector di turismo, unda diseño unico di souvenir y concepto original di experiencia turistico ta hunga un rol importante.

E tema di e campaña di Dia Mundial di Propiedad Intelectual e aña aki ta enfoca riba *"Propiedad Intelectual y Metanan di Desaroyo Sostenibel (SDGs): Construyendo un Futuro Comun cu Innovacion y Creatividad"*. Esaki ta resalta e conexion intrinseco entre proteccion di propiedad intelectual y e logro di un futuro mas sostenibel y inclusivo. Innovacion y creatividad ta crucial pa resolve e retonan global cu nos ta enfrenta, manera cambio climatico, salud publico y desigualdad social. Derecho di propiedad intelectual ta incentiva e solucionnan aki door di recompensa esnan cu ta bin cu ideanan nobo y efectivo.

Ta importante pa conscientisa nos comunidad, specialmente nos hobennan, riba e balor di propiedad intelectual. Educacion riba e topico aki ta yuda nan comprende nan derecho y responsabilidad como creador y usuario di propiedad intelectual. Gobierno di Aruba tambe tin un rol importante den fortifica e sistema di propiedad intelectual y crea un ambiente propicio pa innovacion y creatividad florece. Esaki ta inclui un bon sistema di registracion, aplicacion efectivo di ley y programanan di apoyo pa emprendedor y artistanan.

Den e celebracion di Dia Mundial di Propiedad Intelectual awe, laga nos reconoce e poder di nos mente y e potencial di nos ideanan. Laga nos apoya y proteha esnan cu ta contribui na engrandece nos isla cu nan creatividad y innovacion. Pasobra na fin di dia, bo idea ta bo oro, y protegiendo esaki, nos ta inverti den un futuro mas prospero y creativo pa Aruba.

Dia 29, 30 di april y 6, 7 di mei tin documentario 'The Prime Ministers'

STICHTING Klein Aruba, representa pa Addonsito Croes, hunto cu Omar Harms ta presenta e documentario, conoci pa hopi como e documentario mas bishita di ultimo añanan na Aruba. Den luna di maart 2025, mas cu 950 persona den Cas di Cultura tawata testigo di e documentario cu a mustra e parti humano di Aruba su prome cuater Prome Ministernan desde 1986. E naracion ta den man di Erin Croes y e filmacion y editing tawata di Wolff & Co studio.

Pa duna esnan cu no a mir'e ainda un otro oportunidad pa disfruta di dje, a dicidi cu ta pas'e e dianan 29, 30 di april na Artisa, San Nicolas y dianan 6 y 7 di mei na Biblioteca Nacional di Aruba na Playa.

Den The Prime Ministers, e actornan principal cu nan parti humano, ta Aruba su Prome Ministernan Henny Eman d.f.m., Nelson Oduber, Mike Eman y Evelyn Wever Croes. Den dje varios t'e personanan cu a hunga un rol importante den bida di cada Prome Minister, lo ta na palabra.

E ora ta 6:45 y 6:00pm porta lo habri. E contribucion ta 12,50 y ta pidi un y tur pa trece e suma aki, mas exacto posibel.

Koning's Dag

Koning's Dag
Met een lach
Een dag van vrijheid
Een dag van mij
Met mijn hart
Met liefde voor
Onze Koninklijke Familie
En voor onze majesteit
Met liefde voor het volk
Aan het hoofd onze liefdevolle god
Een dag vol vrede
Een dag vol zon
Een mooie dag dat begon
Met de kleuren rood wit en blauw
Met de woorden
Ik hou van jou
Een speciale zegen
Voor onze wijze koning
Een dansje in de regen
De regen van vrolijkheid
En dankbaarheid
Gefeliciteerd majesteit!

Lady Ruth, Aruba
27 April 2025

Awe t'e Dia Mundial di Veterinario

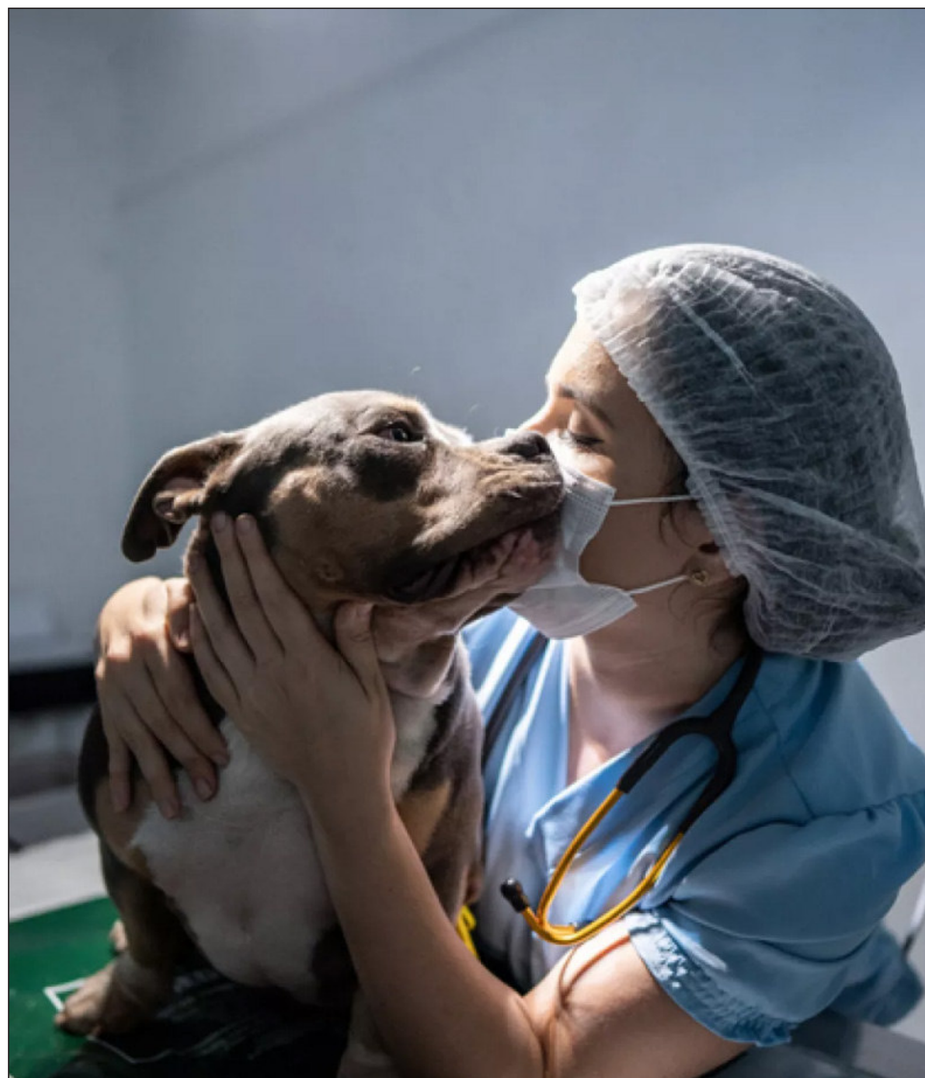
Un Homenahe global n'e guardianan di salud animal

AWE, den tur skina di mundo, nos ta celebra Dia Mundial di Veterinario, un ocasion special pa reconoce y aprecia e contribucion incansabel di e profesionalnan dedica aki n'e bienestar di animalnan y na salud publico global. Estableci pa e Asociacion Mundial Veterinario (WVA), e dia aki ta un plataforma pa eleva conscientisacion riba e rol crucial cu veterinario ta hunga den un mundo cada bes mas interconecta.

Veterinario t'e prome linea di defensa contra malesanan zoonotico, malesanan cu por wordo transmiti entre animal y hende. Nan vigilancia constante y experticio den diagnostica y controla epidemianan ta esencial pa proteha nos comunidadnan. Desde e pandemia di COVID-19, e importancia di e conexion entre salud animal, salud humano y e medio ambiente – e concepto di "Un Solo Salud" – a bira mas evidente cu nunca, y veterinario ta hunga un papel central den esaki.

Riba un escala global, veterinario ta traha incansablemente den diferente sector. Nan ta cuida animalnan di compania cu ta trece alegria y compañerismo den nos bida. Nan ta sigura e salud y productividad di animalnan di produccion cu ta alimenta nos populacion. Nan ta dedica nan mes na e conservacion di especie menasa y na proteha e biodiversidad di nos planeta. Y nan ta contribui na investigacion cientifico cu ta avansa tanto medicina animal como humano.

E retonan cu veterinario ta enfrenta ta grandi y diverso. Cambio climatico ta trece malesanan nobo y ta altera patron-

chinan di malesa existente. Resistencia antimicrobiano ta un preocupacion creciente cu ta exigi un uzo responsabel di antibiotico den tanto animal como hende. Y e demanda pa alimento di origen animal ta pone presion riba sistemanan di produccion pa mantene standardnan halto di bienestar animal.

Dia Mundial di Veterinario ta un oportunidad pa reflexiona riba e dedicacion y resilencia di e profesionalnan aki den enfrenta e retonan aki. Ta un momento pa reconoce nan sacrificio personal, nan oranan largo y e compromiso incondicional na nan profesion.

Ademas, e dia aki ta un yamada na accion pa apoya e profesion veterinario. Esaki ta encera inversion den educacion y training di veterinario, mehora e acceso na recursonan y ekiponan necesario, y reconoce e importancia di nan rol den politica di salud publico y bienestar animal.

Laga e celebracion di Dia Mundial di Veterinario inspira nos tur pa aprecia e trabou vital cu veterinario ta haci. Nan no ta solamente dokter di bestia; nan ta guardianan di salud, protector di nos medio ambiente y un forsa esencial pa un futuro mas saludabel pa tur ser bibo riba nos planeta. Un aplauso mundial pa tur veterinario!

Celebrando identidad y demandando igualdad

Un bos global pa visibilidad lesbiana

AWE, e mundo ta uni den e celebracion di e Dia di Visibilidad Lesbiana, un momento crucial pa eleva e presencia y reconoce e balor incalculabel di hende muhe lesbiana den tur sociedad. Riba diferente continente y den cada cultura, hende muhe lesbiana ta tehe e structura social cu nan talento, liderazgo y amor. E dia aki ta sirbi como un plataforma global pa trece nan experiencia riba prome plan, pa celebra nan identidad unico y pa reafirma e lucha continuo pa igualdad di derecho y aceptacion universal.

Den hopi pais, incluyendo e isla di Aruba den Caribe, hende muhe lesbiana ta contribui silenciosamente n'e bienestar di nan comunidad. Nan ta profesionalnan dedica, artistanan creativo, lidernan inspira y ciudadanonan responsabel.

Sinembargo, nan existencia hopi biaha ta keda den sombra di normanan social y prehuicio ancestral. E Dia di Visibilidad Lesbiana ta un acto di desafio contra e invisibilidad aki, un manera pa insisti riba e importancia di mira y scucha cada miembro di nos famia global.

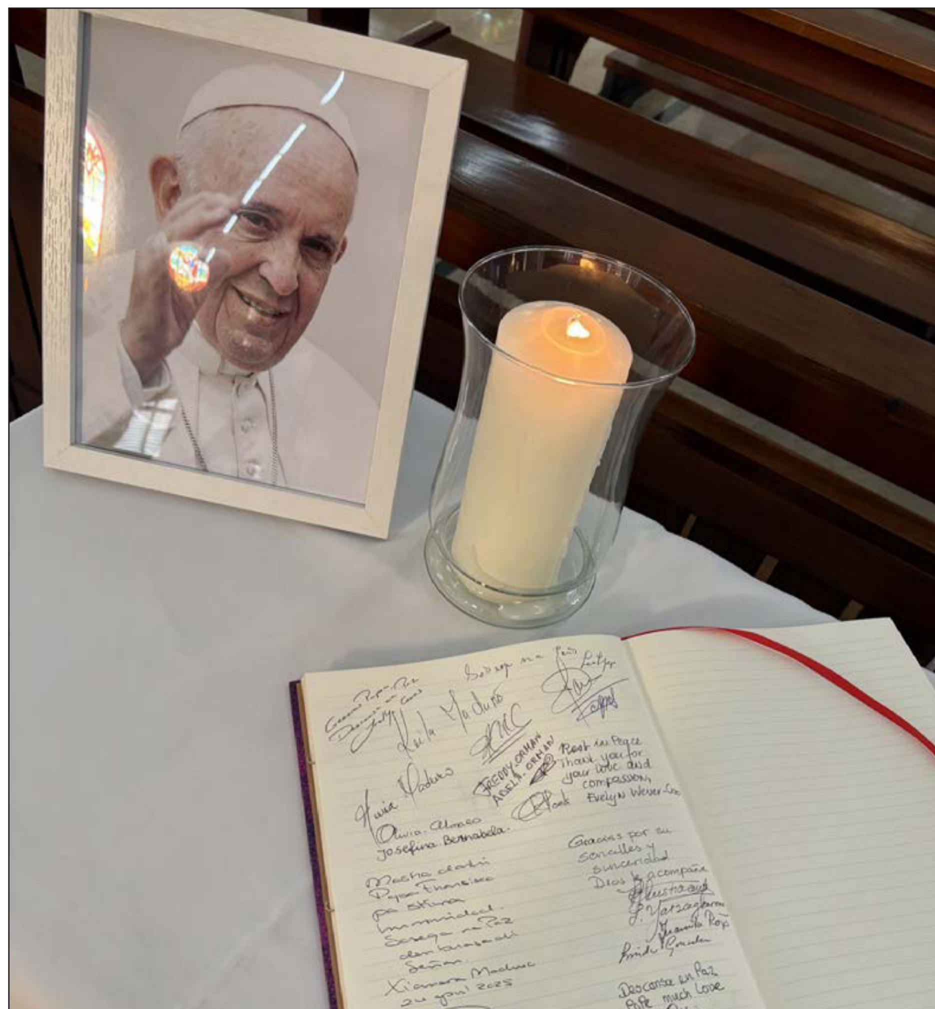
E retonan cu hende muhe lesbiana ta enfrenta ta resonancia mundial. For di discriminacion laboral y exclusion familiar te na legislacion opresivo y acto di violencia motiva pa odio, e lucha pa igualdad ta un bataya cu ta wordo libra den tur skina di mundo. E falta di visibilidad ta solamente un di e obstaculonan, un factor cu ta contribui na isolacion, falta di apoyo y un sentido di no pertenencia.

E celebracion di e dia aki ta un manifestacion di resistencia global. Door di sali dilanti y comparti nan storia, hende muhe lesbiana ta inspira curashi y speransa den otro. Nan ta desafia e definicionnan estrecho di genero y sexualidad, habriendo caminda pa un mundo mas inclusivo y tolerante pa tur. Nan ta recorda nos cu diversidad ta un propiedad humano fundamental y cu un sociedad cu ta celebra tur su facetanan ta un sociedad mas rico y vibrante.

Organisacionnan internacional y activistanan den diferente pais, incluyendo iniciativanan valioso na Aruba, ta traha incansablemente pa promove visibilidad y igualdad pa hende muhe lesbiana. Nan ta educa publico, lobby pa cambio di ley y crea espacio sigur unda hende muhe lesbiana por conecta y haya apoyo. E Dia di Visibilidad Lesbiana ta un oportunidad pa amplifica e trabou aki y pa invita mas hende pa bira aliado den e lucha.

Den e mosaico global di identidad humano, e presencia di hende muhe lesbiana ta un piesa esencial. Nan visibilidad no ta solamente un derecho fundamental, pero tambe un catalisado pa progreso social. Ora hende muhe lesbiana ta sinti nan mes sigur y acepta, nan por contribui mas plenamente na nan comunidad, fortaleciendo asina e tehido social di nos mundo. Laga nos celebra awe e curashi y e perseverancia di hende muhe lesbiana mundialmente, y reafirma nos compromiso pa un futuro unda tur hende por biba cu dignidad y libertad, sin importa ken nan ta stima.

Parlamentario Wever-Croes a firma e registro di condolencia pa papa Francisco

DIAHUEBS ultimo Parlamentario Evelyn Wever-Croes hunto cu Parlamentario Xiomara Maduro a bishita Pro Cathedral San Francisco pa firma e registro di condolencia pa Papa Francisco.

Parlamentario Wever-Croes a expresa cu Papa Francisco tabata un bon Papa y hopi stima rond mundo paso e tabata un lider carismatico y un bos p'esnan cu no tabata tin bos. Papa Francisco a purba di trece hopi cambio den e iglesia catolico pero lamentablemente e no a logra tur e cambionan cu e tabata desea.

Si tin dos palabra cu ta tipifica Papa Francisco, ta amor y compasion, y esey ta bisto den e tristesa cu ta reina rond mundo pa cu su partida.

Parlamentario Wever-Croes a expresa cu pa su persona tabata un privilegio di por a atende un audiencia cu e Papa 6 aña pasa na Vaticano, na unda el a conta Papa Francisco di nos Birgen Maria y na unda Papa a duna un bendicion special pa pais Aruba.

"Papa Francisco semper a pidi pa nos resa p'e. P'esey awe ban uni den oracion y resa pe. Cu papa Dios tum'e den su Reino, cu Papa Francisco sosega na paz y cu Dios guia e iglesia catolico den e transicion" Parlamentario Wever-Croes a expresa.

Women's Club of Aruba ta celebra e gran exito di e proyecto "Purses of Empowerment"

WOMEN'S Club of Aruba (WCA) ta sumamente orguyoso pa anuncia e exito grandioso di su iniciativa mas reciente: *"Purses of Empowerment"* - un campaña di amor cu ta refleha e union, dedicacion y espirito inkebrantabel di nos organisacion.

E meta tabata pa colecta y yena 50 tas cu producto di higiena personal pa reparti na e hende muhenan den necesidad. Danki na e generosidad di nos miembronan y di comunidad, nos a hasta pasa nos meta y a logra un total di 100 tas – un cifra simbolico cu ta di celebra tambe cu nos 90 aña di servicio na comunidad di Aruba.

Nos ta gradici tur nos miembronan cu a sponsor un tas y varios producto como tambe comerciantenan manera: El Louvre, Martijn Trading, Xuxzez Consultancy VBA, Geekay Department Store y Keke Megamart.

WCA a reparti e tasnan na diferente instancia manera: Fundacion Pa Nos Comunidad, Fundacion Contra Violencia Relacional, Centro Colorado/ Stichting Hunto y Casa Cuna. E proyecto *"Purses of Empowerment"* ta hopi mas cu solamente un acto di caridad - e ta un testimonio di kico ta posibel ora hende muhe uni, empodera otro y traha hunto pa haci un impacto real riba bida di otro.

Nos kier a duna un danki di curason na e siguiente miembronan cu a duna nan tempo, energia y amor pa logra e proyecto aki: Milagros Posner, Diomira Tromp, Benita Esguerra, Lelia Lacle, Rhona Dijkhoff, Ninon Swaen, presidente Reina Geerman y vice-presidente Roxanne Vieira.

Gradicimento ta bay tambe pa ex-presidente Bernadette Schouten pa su apoyo constante y guia sabio cu tabata fundamental pa cu e proyecto aki. Mientras nos ta celebra e logro aki, nos ta refleha riba e palabranan inspirado di Maya Angelou: *"Mi ta agradecido pa ta un muhe. Mi mester a haci algo grandioso den un bida anterior"*. E cita aki ta pas cu nos mision y ta duna nos forsa pa sigui traha pa un comunidad, na unda cada ser femenino por sinti su balor y su poder. Nos ta hopi satisfecho di por a logra esaki hunto, y nos ta wak padilanti pa sigui construi y yuda comunidad.

Pa mas informacion por bishita nos website: womensclubofaruba.org of sigui nos riba nos medionan social: Facebook, Instagram y LinkedIN.

Parlamentario Xiomara Maduro ta condoleer Aruba cu perdida di e "Voz di Oro" señor Jossy Brokke

PARLAMENTARIO Xiomara Maduro a tuma nota cu Aruba su 'Voz di Oro' señor Jossy Brokke a bay descansa den brasa di Señor y ta desea di manda palabra di condolencia na su famia, tur hende cu a stim'e y na e mundo artistico di Aruba cu ta perde un gran baluarte.

Parlamentario Maduro ta corda con como ex Minister di Cultura e tabata tin e honor di por a entrega Jossy un reconocemento den nomber di Fundacion Go Cultura, e premio Crioyo di Oro. Pa e ocasion special aki como mandatario di Cultura el a canta un parti di Jossy su cantica "Mi Pais" den cual tin e plegaria pa reconoce bo yiu di tera, pa mustra su respet y aprecio special pa un composicion di Jossy cu ta toca hopi curason na Aruba.

Parlamentario Xiomara Maduro ta gradici Jossy pa su amor pa Aruba y ta desea su famia y amigonan hopi forsa den e dianan cu ta sigui. Cu Jossy su alma sosega den Paz di Señor.

Diadomingo di Divino Misericordia

Fiesta di Misericordia

DIADOMINGO dia 27 di april ta celebra e fiesta di Divino Misericordia. Nos Señor a papia cu Santa Faustina riba e proposito special di e fiesta aki como un *"refugio y proteccion pa tur alma, y specialmente p'e pober pecadonan"* cu lo implor'E e dia ey.

Mas aleu El a bisa Santa Faustina, *"papia cu henter mundo di Mi incomprendibel Misericordia. E alma cu confesa y ricibi Santa Comunion lo haya pordon total di su pica- y castigonan. Ningun alma mester tin miedo di bin cerca Mi, aunke su picanan ta preto manera carbon. E fiesta di Misericordia a sali for di profundidad di Mi Misericordia, Mi ta desea cu e lo ta celebra solemnemente e prome diadomingo despues di Pasco di Resureccion. Humanidad lo no conoce paz te ora cu e bin na e fuente di Mi Misericordia"* – saca for di e Diario di Santa Faustina # 699.

Nos Señor a bisa cu a pesar di Su pasion amargo hopi alma ta bay perdi p'esey El a pidi 14 biaha pa celebra e dia aki cu ta ***"Diadomingo di Divino Misericordia".***

NOW PLAYING

Until Dawn

One year after her sister disappeared, Clover and her friends head to the remote valley where she vanished to search for answers. Exploring an abandoned visitor center, they soon encounter a masked killer who murders them one by one. However, when they mysteriously wake up at the beginning of the same night, they're forced to relive the terror over and over again.

The Accountant 2

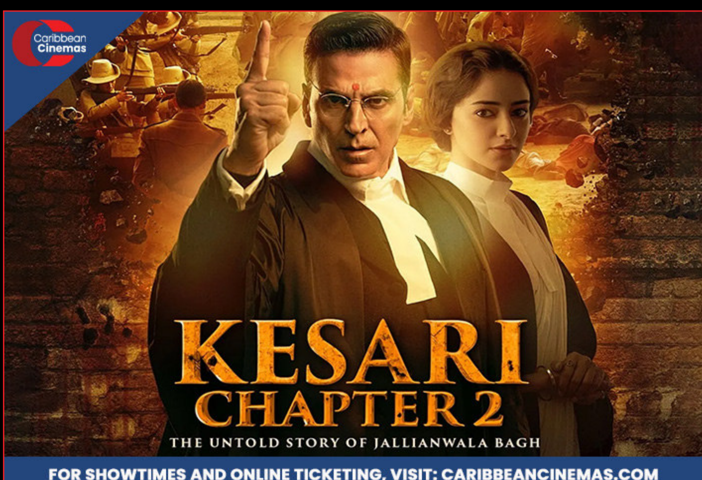
Forensic accountant Christian Wolff teams up with his estranged but highly lethal brother to track down mysterious assassins.

Star Wars: Episode III

Revenge of the Sith

Anakin joins forces with Obi-Wan and sets Palpatine free from the evil clutches of Count Doku. However, he falls prey to Palpatine and the Jedis' mind games and gives into temptation.

Kesari Chapter 2

Kesari Chapter 2: The Untold Story of Jallianwala Bagh is a 2025 Indian Hindi-language historical courtroom drama film directed by Karan Singh Tyagi and produced by Dharma Productions, Leo Media Collective, and Cape of Good Films.

For Showtimes and Online Ticketing: www.caribbeancinemas.com

RECAP WEEK 17 [PG. 48]
TRENDING [PG. 55]
SPORTS [PG. 59]

AWEMainta.NL
WWW.AWEMAINTA.COM ▪ 588-0022 ▪ NOTICIA@AWEMAINTA.COM
ZATERDAG, 26 APRIL 2025

DEADLINE GEMIST, RENTE GESTEGEN:

HOE ARUBA DE PRIJS BETAALT VOOR VERTRAGING RIJKSWET

Deadline Gemist, Rente Gestegen:

Hoe Aruba de Prijs Betaalt voor Vertraging Rijkswet

MET ingang van 1 mei 2025 verhoogt Nederland de rente op de coronaleningen die Aruba nog moet terugbetalen van 5,1% naar 6,9%. Dit besluit volgt uit het bestuursakkoord dat op 4 juni 2024 werd gesloten tussen de voormalige Arubaanse premier Evelyn Wever-Croes en de Nederlandse staatssecretaris Zsolt Szabó van Koninkrijksrelaties.

De verhoging is een gevolg van Aruba's falen om tijdig een nieuw concept voor een consensus-Rijkswet voor financieel toezicht in te dienen bij de Tweede Kamer. De maatregel heeft niet alleen politieke, maar ook forse financiële gevolgen voor Aruba.

Achtergrond: *Het akkoord van 4 juni 2024*
In het akkoord van juni 2024 werd afgesproken dat Nederland de rente op Aruba's uitstaande coronaleningen zou verlagen van 6,9% naar 5,1%, mits Aruba uiterlijk op 1 mei 2025 een nieuwe consensus-Rijkswet voor financieel toezicht aan de Tweede Kamer zou voorleggen.
Indien dat niet gebeurde, zou de rente automatisch terug omhooggaan. Die deadline is nu vrijwel onhaalbaar geworden, aangezien het Arubaanse parlement tot op heden geen conceptvoorstel heeft behandeld.

Reactie van Aruba: *Observaties, geen wetsvoorstel*
Minister van Financiën Geoffrey Wever kondigde op 24 april aan dat Aruba *"alle definitieve opmerkingen"* met betrekking tot de Rijkswet vóór 1 mei zal indienen, maar specificeerde niet dat dit een concreet wetsvoorstel betreft. In plaats daarvan zal hij op dinsdag 29 april het parlement informeren over de voortgang en het onderhandelingsproces. Dit suggereert dat Aruba zich inhoudelijk wel voorbereidt, maar procedureel niet voldoet aan de harde afspraak: een daadwerkelijk ingediend wetsvoorstel.

Financiële gevolgen: *Miljoenen extra rentelasten*
De renteverhoging van 5,1% naar 6,9% op de Afl. 916 miljoen aan leningen betekent een directe verhoging van de jaarlijkse rentelast voor Aruba van circa Afl. 46,7 miljoen naar Afl. 63,2 miljoen – een verschil van ongeveer Afl. 16,5 miljoen per jaar. Dit komt bovenop het bestaande begrotingstekort en een reeds krap financieel beleidskader, wat de ruimte voor investeringen in essentiële sectoren zoals onderwijs, zorg en infrastructuur verder beperkt.

Kritiek op Nederland en Szabó: *Druk of rigiditeit?*
Aruba betreurt de beslissing van Szabó en benadrukt dat de vertraging mede is veroorzaakt door externe factoren, waaronder het verzoek aan het IMF voor advies over de begrotingsnormen, dat meer tijd vergde dan gepland. **Toch houdt Szabó voet bij stuk:** De afspraken waren helder, en het niet halen van de deadline betekent automatisch terugkeer naar de hogere rente. Vanuit Nederlands perspectief is dit een kwestie van betrouwbaarheid en governance, maar in Aruba wordt het gezien als een vorm van druk uitoefenen die de autonomie ondermijnt.

Rijkswet of geen Rijkswet: *Toezicht blijft*
Hoewel het eerdere wetsvoorstel RAft formeel is ingetrokken, blijft het doel van financieel toezicht overeind. Een nieuwe, bredere Rijkswet voor duurzaam financieel beheer en begrotingsdiscipline is in de maak, met normen mede opgesteld door het IMF. Die wet zou Aruba toegang geven tot markconforme leningen tegen lage rente, vergelijkbaar met die van Curaçao en Sint Maarten (3,1%).

Aruba in het nauw
De huidige situatie legt de fragiele balans bloot tussen autonomie en verantwoordingsplicht binnen het Koninkrijk. Aruba wordt geconfronteerd met financiële sancties wegens het niet nakomen van afspraken, terwijl het stelt te werken aan inhoudelijke voorbereidingen.
Zonder een ingediend wetsvoorstel vóór 1 mei lijkt de renteverhoging onvermijdelijk, met alle budgettaire gevolgen van dien. De komende week wordt cruciaal voor de koers van de Arubaanse regering en haar relatie met Nederland.

Bronnen:
Rijksoverheid.nl •
DossierKoninkrijksrelaties.nl •
RAft ta for di mesa, pero Supervision Financiero ta keda! •
(AWEMainta; februari 2025)
"Aruba lo entrega tur su observacionnan final..." •
(Ministerie van Financiën Aruba, april 2025)
Nieuwsartikelen van 24 april 2025 •

Wanneer Zorg Tekortschiet:

Het Einde van Vertrouwen en Leven

HIJ had hulp nodig. Geen wapens, geen boeien, geen paniek. Alleen zijn medicatie. Alleen rust. Alleen iemand die hem zag zoals hij écht was—een mens in strijd met zijn eigen geest, niet een gevaar, maar een roep om zorg die nooit aankwam.

De patiënt was geen onbekende in de psychiatrische zorg. Hij had een geschiedenis, een dossier vol worstelingen. Maar ook hoop. Hij kreeg behandeling bij Respaldo, hij was bekend bij hulpdiensten, hij had contact met mensen die hem kenden. Toch ging het mis. Niet omdat hij gevaarlijk was. Maar omdat het systeem dat hem moest beschermen, te laat kwam.

Op de dag van het incident ontbrak het belangrijkste onderdeel van zijn behandeling: zijn medicatie. Zonder die dagelijkse balans raakte hij ontregeld, verward, op drift. Er werd een melding gedaan, zoals zo vaak bij mensen die de grip verliezen. De politie werd gestuurd—maar niet het gespecialiseerde team dat getraind is in omgaan met mensen in psychische crisis. In plaats daarvan kwamen twee agenten, zonder ervaring met dit soort situaties.

Wat er daarna gebeurde, is een tragedie die moeilijk in woorden te vatten is. In de chaos raakte een jonge agent dodelijk gewond. Zijn collega, overmand door paniek en in een fractie van een seconde, greep naar zijn wapen. Hij schoot. De patiënt stierf ter plekke.

Twee mensen stierven die dag. Twee levens verloren. Maar slechts één werd herdacht. Slechts één naam werd genoemd, geëerd, geprezen. De jonge agent, pas enkele jaren in dienst, werd terecht met respect en dankbaarheid herinnerd. Zijn verlies is schrijnend.

Zijn inzet verdient erkenning.

De ander? Hij kreeg geen naam. Alleen een label: moordenaar. De kranten spraken over een *"verwarde dader."* De publieke opinie sloot zich als een muur. **Maar niemand vroeg:** Waarom had hij zijn medicatie niet? Waarom werd er geen GGZ-team gestuurd? Waarom werd hij niet gezien als patiënt, maar als probleem?

Zijn naam verdween uit het gesprek. Zijn verhaal werd stilgezwegen. Maar hij had ook een moeder. Ook een familie. Ook een geschiedenis. En ook hij werd slachtoffer van een systeem dat geen tijd, geen geld, geen urgentie voelde om hem de juiste zorg te bieden.

Wie faalde er echt? De patiënt? Of de instellingen die hem moesten beschermen? De politie die hem benaderde als een dreiging in plaats van een mens in nood? Of wij allemaal, die na afloop alleen de held eeren, maar het andere leven verzwijgen?

Deze tragedie is niet alleen een incident. Het is een signaal. Een keiharde aanklacht tegen een zorgsysteem dat onder druk staat, tegen protocollen die niet werken, tegen een maatschappij die liever wegkijkt dan verantwoordelijkheid neemt. Want elke keer als dit gebeurt, hebben we de kans gehad om het te voorkomen. En elke keer lieten we het na.

We moeten durven erkennen dat de patiënt niet *"het monster"* was, maar een mens die verloren ging in stilte. Zijn dood is geen gerechtigheid. Het is een pijnlijke herinnering dat zorg geen privilege mag zijn voor wie het kan articuleren—maar een recht voor wie het nauwelijks nog kan vragen.

Laat dit verhaal niet verdwijnen. Laat zijn naam niet vergeten worden. En laten we hem, eindelijk, zien als wat hij was: een mens die hulp nodig had. En die we in de steek lieten.

Gebouwd op Ketens:

De Onzichtbare Prijs van de Nederlandse Gouden Eeuw

WANNEER we het hebben over de Nederlandse Gouden Eeuw, staat de nadruk vaak op innovatie, handel en maritieme dominantie die Nederland transformeerden tot een wereldmacht. Het beeld is romantisch: koopvaardijschepen die oceanen oversteken, de grachten van Amsterdam vol handel, en wereldwijde handelsroutes gesmeed door Nederlandse vindingrijkheid. Maar deze erfenis rust ook op een duister fundament—niet van goud of specerijen, maar van mensenlevens. De 'West-Indische Compagnie' (WIC) en latere particuliere handelaren waren verantwoordelijk voor het transport van naar schatting 600.000 tot slaaf gemaakte Afrikanen naar de Amerika's. Het verhaal van het Nederlandse imperium is onvolledig zonder erkenning van deze brute en systematische mensenhandel.

Dit was geen toevallig nevenproduct van koloniale expansie. De Nederlandse slavenhandel was georganiseerd, berekend en uiterst winstgevend. Tot slaaf gemaakte mensen werden aan de West-Afrikaanse kust gekocht voor gemiddeld 75 gulden per persoon, betaald met Europese goederen zoals textiel, wapens, kralen en alcohol. Vervolgens werden zij onder onmenselijke omstandigheden verscheept over de Atlantische Oceaan. Eenmaal aangekomen in Nederlandse koloniën zoals Suriname, Curaçao of Sint Eustatius, werden zij verkocht—vaak voor 500 tot 600 gulden, afhankelijk van leeftijd, gezondheid en arbeidspotentieel. Dit betekende een gemiddelde winst van 425 gulden per persoon—een opmerkelijk rendement in elke tijd. In hedendaagse termen komt dit neer op zo'n €11.000 winst per persoon, wat resulteert in een geschatte totale winst van €2,8 tot €3 miljard in moderne waarde enkel uit de verkoop van tot slaaf gemaakten.

Maar het verhaal eindigt daar niet. Na verkoop werden de tot slaaf gemaakte Afrikanen gedwongen te werken op plantages die goederen produceerden zoals suiker, koffie, tabak en katoen—producten die de Europese consumentenmarkten voedden en de Nederlandse schatkist verder vulden. Suriname werd in het bijzonder een grote exporteconomie gebaseerd op slavenarbeid. Suikerplantages produceerden tienduizenden kilo's per jaar, en de koffie-export bereikte tegen het einde van de 18e eeuw miljoenen kilo's. Historici schatten dat de opbrengsten van deze producten, geproduceerd door slaven, een extra €4,8 tot €5 miljard in hedendaagse waarde opleverden. Dit brengt de totale economische winst uit slavernij—zowel verkoop als productie—op ruim €8 miljard naar huidige maatstaven.

Deze enorme rijkdom hielp de fysieke en institutionele architectuur van Nederland vorm te geven. Winst uit slavernij financierde grachten, banken, handel, en de bouw van huizen, kerken en stadhuizen—veel daarvan staan vandaag de dag nog overeind. Aan het eind van de 18e eeuw wordt geschat dat 5% van het Nederlandse

Foto: https://eji.org/report/transatlantic-slave-trade/origins/#slavery-in-the-americas

bbp direct afkomstig was uit slavernij. In de provincie Holland liep dit zelfs op tot 10%. Sommige studies suggereren dat tot wel 40% van de economische groei van Nederland in de jaren 1770 terug te voeren is op slavernij en daarmee verbonden handel. Slavernij was geen marginale activiteit. Het was een fundament van het Nederlandse economische "wonder".

Belangrijk is wat dit artikel níet zegt. Het is geen ontkenning van Nederlandse prestaties in wetenschap, kunst, handel of techniek. Nederland mag trots zijn op veel aspecten van zijn geschiedenis. Maar we moeten het hele verhaal vertellen—en dat betekent erkennen dat een aanzienlijk deel van het succes van de natie is gefinancierd door de koop en verkoop van mensen, en door het zweet en bloed van hen die onder omstandigheden werkten die wij nu misdaden tegen de menselijkheid noemen. Deze waarheid vergeten is de mensen vergeten die de hoogste prijs hebben betaald voor de Nederlandse welvaart.

De slavernij begrijpen gaat niet alleen over het verleden—het gaat over waarheid, waardigheid en verantwoordelijkheid. De winsten zijn berekend. De schepen waren gepland. De levens kregen een prijs. En het geld stroomde. Die erfenis is niet simpelweg verdwenen. Zij vormde Nederlandse instituties, beïnvloedde generatierijkdom, en hielp het land te brengen waar het nu staat. Die realiteit onder ogen zien verkleint de Nederlandse identiteit niet—het verdiept die juist, verankert die in eerlijkheid, en creëert ruimte voor erkenning, herinnering en herstel.

Dus wanneer we langs de grachten van Amsterdam wandelen of de koopmanshuizen van Middelburg bewonderen, moeten we ons herinneren wat ze mogelijk maakte. Achter elke steen, achter elk kasboek, achter elk vergulde wapen—waren ketens. Waren namen die nooit zijn geregistreerd. Waren lichamen verloren in zee. En waren winsten geteld in stilte.

Consumentenvertrouwen daalt opnieuw

Laagste niveau in anderhalf jaar

HET consumentenvertrouwen in Nederland is in april 2025 opnieuw gedaald en bereikt daarmee het laagste niveau sinds oktober 2022. Volgens cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) kwam het vertrouwen uit op -37, tegen -34 in maart. Hiermee daalt het consumentenvertrouwen voor de zevende maand op rij.

Economisch klimaat onder druk

De daling wordt vooral veroorzaakt door een verslechterd oordeel over het economisch klimaat. De deelindicator voor het economisch klimaat daalde van -57 in maart naar -61 in april. Zowel de beoordeling van de economische situatie in de afgelopen twaalf maanden als de verwachting voor de komende twaalf maanden verslechterde. Consumenten zijn dus pessimistischer over zowel het recente verleden als de nabije toekomst.

Koopbereidheid neemt verder af

Ook de koopbereidheid ging verder omlaag: van -18 in maart naar -20 in april. Binnen deze indicator daalde het vertrouwen in de eigen financiële situatie in zowel de afgelopen als de komende twaalf maanden. Het oordeel over of het een gunstige tijd is voor grote aankopen bleef onveranderd negatief op -34. Dit wijst erop dat consumenten het financieel lastig vinden of onzeker zijn over grotere uitgaven, zoals bijvoorbeeld voor elektronica, meubels of auto's.

Historisch perspectief

Sinds de start van de metingen in april 1986 kent het consumentenvertrouwen flinke pieken en dalen. De hoogste waarde ooit werd gemeten in januari 2000 (+36), terwijl het dieptepunt zich voordeed in september en oktober 2022 (-59). Hoewel het vertrouwen in 2023 tekenen van herstel vertoonde, kwam aan deze opwaartse trend in het najaar van 2024 een einde. Sinds september 2024 is het vertrouwen onafgebroken gedaald.

Het huidige cijfer van -37 ligt fors onder het gemiddelde van de afgelopen twintig jaar, dat op -10 ligt. Daarmee geeft het consumentenvertrouwen aan dat de meerderheid van de huishoudens overwegend negatief is over zowel de economie als hun eigen financiële situatie.

Indicatoren en methode

Het consumentenvertrouwen wordt samengesteld op basis van het Consumenten Conjunctuuronderzoek (CCO) van het CBS. Hiervoor worden maandelijks vijf deelvragen gesteld die samen de indicator vormen. Voor iedere vraag wordt het saldo van positieve en negatieve antwoorden berekend, dat ligt tussen -100 en +100. Een saldo van -100 betekent dat alle respondenten negatief zijn, +100 betekent dat iedereen positief is.

De vijf onderliggende deelvragen betreffen:

- De economische situatie in de afgelopen 12 maanden
- De verwachte economische situatie in de komende 12 maanden
- De financiële situatie van het huishouden in de afgelopen 12 maanden
- De verwachte financiële situatie in de komende 12 maanden
- Of het een gunstige tijd is voor grote aankopen

Vooruitblik

De aanhoudende daling van het vertrouwen wijst op onzekerheid onder consumenten, mogelijk als gevolg van inflatie, geopolitieke spanningen of zorgen over de arbeidsmarkt. Inzicht in het consumentenvertrouwen is belangrijk voor bedrijven, beleidsmakers en economen, omdat het een indicatie geeft van het verwachte bestedingsgedrag en de economische dynamiek in de nabije toekomst.

Bronnen:
- CBS StatLine: Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (gecorrigeerde cijfers)
- ANP / Ruud Morijn
- Onderzoeksbeschrijving CBS – Consumenten Conjunctuuronderzoek (CCO)

Kritiek op Nederlandse jeugdhulp

Te veel spoeduithuisplaatsingen, te weinig begeleiding

UIT recent onderzoek van de Universiteit Leiden blijkt dat de Nederlandse jeugdhulp ernstig tekortschiet in de begeleiding van kwetsbare kinderen en hun gezinnen.

Volgens hoogleraar Mariëlle Bruning zijn spoeduithuisplaatsingen te vaak het gevolg van overhaaste beslissingen, met langdurige negatieve gevolgen voor kinderen en ouders.

Te hoge cijfers spoeduithuisplaatsingen

Uit cijfers blijkt dat 43 procent van de uithuisplaatsingen op basis van spoed plaatsvindt. Bruning vindt dit percentage opvallend hoog en stelt dat dergelijke ingrijpende maatregelen meestal onnodig zijn. *"Bij mishandeling of drugshandel is ingrijpen noodzakelijk,"* aldus Bruning, *"maar het is niet aannemelijk dat dit in bijna de helft van de gevallen speelt."* Spoeduithuisplaatsingen veroorzaken vaak trauma's, zeker wanneer ze onder politiebegeleiding plaatsvinden. Dit ondermijnt volgens haar het vertrouwen tussen ouders en hulpverlening al vanaf het begin.

Terugplaatsing blijft problematisch

Van alle gedwongen uithuisplaatsingen keert circa 40 procent van de kinderen terug naar huis. Hoewel de hulpverlening dit als positief beschouwt, ervaren ouders het vaak als onzeker en belastend. Factoren zoals huiselijk geweld, psychische problemen en instabiliteit in plaatsingen verminderen de kans op succesvolle terugkeer. Pleeggezinnen blijken in de praktijk het meest stabiele alternatief, vooral wanneer kinderen gedragsproblemen hebben.

Te weinig inspraak en betrokkenheid

Een belangrijk kritiekpunt is het gebrek aan inspraak van ouders en kinderen. Uit het onderzoek blijkt dat beslissingen over terugplaatsing vaak over gezinnen worden genomen in plaats van met hen. Pleegouders melden dat kinderen zich regelmatig niet gehoord voelen. Ondanks de intentie van hulpverleners om ouders te betrekken, schort het in de praktijk aan daadwerkelijke participatie.

Hulp schiet tekort – vooral na terugkeer

Een van de grootste knelpunten is het gebrek aan structurele nazorg en begeleiding, zowel tijdens als na de uithuisplaatsing. Bruning benadrukt dat intensieve gezinsbegeleiding essentieel is voor een duurzame terugkeer.

Succesvolle projecten, waarin gezinstherapeuten wekelijks meerdere uren met het gezin werken, laten zien dat bijna alle kinderen binnen een jaar terugkeren naar huis. ***Het probleem:*** Zulke intensieve hulp is sterk afhankelijk van gemeentelijke budgetten en beleidskeuzes.

Kosten en politieke keuzes

Hoewel preventieve gezinsondersteuning op de korte termijn duurder lijkt, wijzen onderzoekers op de langdurige maatschappelijke baten. De jaarlijkse kosten van een kind in een instelling kunnen oplopen tot meer dan €100.000. Bruning stelt dat investeren in het gezin hogere toekomstige zorg- en uitvalkosten voorkomt. Desondanks overweegt het kabinet juist bezuinigingen op jeugdzorg, wat volgens haar contraproductief is.

Regionale verschillen

Opvallend is dat Amsterdam relatief weinig gedwongen uithuisplaatsingen kent. De stad werkt vaker met vrijwillige plaatsingen, wat juridische stress bij gezinnen voorkomt. Bruning pleit echter voor een juridische toets na zes maanden, omdat gezinnen vaak onvoldoende op de hoogte zijn van hun rechten binnen deze vrijwillige trajecten.

Structurele problemen in het systeem

Volgens Bruning ligt het falen niet bij individuele jeugdhulpverleners, maar bij het systeem waarin zij moeten werken. Zij beschrijft het systeem als *"ziek",* waarbij professionals niet in staat zijn de benodigde kwaliteit te leveren door gebrek aan tijd, middelen en beleidsmatige ondersteuning. *"Nederland laat zijn kwetsbare kinderen in de kou staan,"* concludeert zij.

Achtergrond: Gedwongen uithuisplaatsing

In 2023 werden bijna 10.000 kinderen in Nederland gedwongen uit huis geplaatst. Redenen variëren van huiselijk geweld en verwaarlozing tot ouderlijke verslaving of verstandelijke beperkingen. De rechter beslist hierover op verzoek van de Raad voor de Kinderbescherming. In crisissituaties kan onmiddellijke plaatsing plaatsvinden, waarna ouders pas achteraf worden gehoord.

Bronnen:
- Interview met Mariëlle Bruning, De Volkskrant (22 april 2025)
- Cijfers jeugdzorg: CBS en Raad voor de Kinderbescherming
- Onderzoek Universiteit Leiden: Terugplaatsing na uithuisplaatsing (2025)

Een pil in plaats van een spuit?

Orforglipron geeft hoop voor mensen met diabetes en overgewicht

VOOR mensen met type 2 diabetes of overgewicht is het vaak een uitdaging om de juiste behandeling vol te houden. Veel van de huidige medicijnen, zoals Ozempic of Saxenda, moet je injecteren. Niet iedereen vindt dat prettig. ***Maar er is goed nieuws:*** Er komt een nieuwe pil aan die misschien wel net zo goed werkt als die injecties. Het medicijn heet orforglipron en wordt ontwikkeld door het farmaceutische bedrijf Eli Lilly.

Wat is orforglipron?
Orforglipron is een zogenoemde ***GLP-1-agonist,*** een type medicijn dat helpt om je bloedsuiker te verlagen én gewicht te verliezen. Deze middelen bootsen het effect na van een hormoon dat je lichaam zelf aanmaakt na het eten. Ze zorgen ervoor dat je je sneller vol voelt, je bloedsuiker stabiel blijft, en je minder trek hebt in eten.

Tot nu toe waren deze middelen meestal injecties. Alleen Rybelsus, een ander medicijn, is verkrijgbaar als pil, maar die moet je onder heel strikte regels innemen (zoals op een lege maag met een glas water, en daarna niks eten of drinken). Dat maakt het lastig voor veel mensen om het dagelijks goed te gebruiken.

Orforglipron is anders: Je kunt het gewoon innemen zoals een normale pil, zonder ingewikkelde instructies.

Wat doet het?
Uit een grote studie in 2024 blijkt dat mensen die de pil dagelijks slikten gemiddeld bijna 8% van hun lichaamsgewicht verloren in 40 weken tijd – dat is ongeveer 7 kilo. ***Ook daalde hun bloedsuiker flink:*** Voor veel mensen kwam die zelfs in de normale waarden. En dat allemaal zonder injecties!

De meeste mensen hadden alleen milde bijwerkingen, zoals misselijkheid of diarree, en die trokken vaak vanzelf weg. Zulke klachten komen trouwens ook voor bij de bestaande GLP-1-medicijnen.

Waarom is dit belangrijk?
Voor mensen die bang zijn voor naalden of die moeite hebben om medicijnen op de juiste manier te gebruiken, kan deze pil het verschil maken. Orforglipron is gemakkelijk in te nemen, werkt goed tegen hoge bloedsuiker én helpt met afvallen.

Er zijn ook andere pillen in ontwikkeling die hetzelfde proberen te doen, zoals alenigliipron en amycretin, maar orforglipron is nu het verst in de testfase. Eli Lilly wil het medicijn in 2025 of 2026 op de markt brengen – eerst als middel tegen overgewicht, daarna ook voor diabetes.

Wat moet je nog weten?
Hoewel de resultaten tot nu toe positief zijn, weten we nog niet precies hoe het medicijn werkt op de lange termijn. Ook is nog niet duidelijk hoe het uitpakt bij mensen met andere gezondheidsproblemen, zoals nierklachten of bijwerkingen van andere medicijnen.

Toch is de hoop groot. Voor veel mensen kan deze pil betekenen dat ze geen spuiten meer nodig hebben, makkelijker gewicht verliezen en hun bloedsuiker onder controle houden.
Een nieuw tijdperk in de behandeling van diabetes en obesitas lijkt aan te breken – dit keer, gewoon met een pil.

Bronnen:
• Eli Lilly persbericht over de ACHIEVE-1 studie: PR Newswire
• New England Journal of Medicine, studie over orforglipron: NEJM
• Structure Therapeutics: kwartaalrapport 2024 StructureTx.com
• Amycretin en Novo Nordisk: Pharmacy Times
• Samenvatting klinische gegevens: PubMed
• Marktverwachtingen orforglipron: Medscape

De Stilstand van een Brandende Planeet

Waarom Klimaatbeleid Blijft Hangen

DE planeet warmt op. In 2023 was het wereldwijd het warmste jaar ooit gemeten, volgens het Europese klimaatobservatiecentrum Copernicus. Maar ondanks de steeds zichtbaardere gevolgen van klimaatverandering blijft daadkrachtig beleid op zich wachten. Terwijl wereldwijd 89% van de mensen vindt dat hun regering méér moet doen tegen klimaatverandering, lijkt politieke actie traag, verdeeld of simpelweg afwezig.

Een van de kernproblemen is het politieke kortetermijndenken. Klimaatmaatregelen leveren zelden direct applaus op. Politici richten zich op herverkiezing, niet op structurele oplossingen die pas over twintig jaar hun effect tonen. In plaats van visie en langetermijnbeleid krijgen we halve maatregelen en vage beloftes. Dat terwijl wetenschappers waarschuwen dat we vóór 2030 onze uitstoot gehalveerd moeten hebben om de opwarming onder de 1,5°C te houden.

De invloed van de fossiele industrie maakt het probleem nog schrijnender. In 2022 rapporteerde het Internationaal Energieagentschap (IEA) dat fossiele brandstofsubsidies wereldwijd verdubbeld zijn tot $1 biljoen—het hoogste niveau ooit. Terwijl burgers vragen om actie, geven overheden belastinggeld aan vervuilende sectoren. Olie- en gaslobby's houden beleidsmakers in een wurggreep en ondermijnen noodzakelijke transities.

Tegelijkertijd blijft de mythe dat klimaatmaatregelen de economie schaden hardnekkig bestaan. Toch blijkt uit een rapport van het World Economic Forum dat het versnellen van de groene transitie wereldwijd meer dan 400 miljoen nieuwe banen kan opleveren tegen 2030. Investeren in hernieuwbare energie, duurzame bouw en circulaire economie is niet alleen goed voor het klimaat, maar ook voor werkgelegenheid en innovatie.

Internationale verdeeldheid belemmert bovendien de vooruitgang. Grote vervuilers zoals de VS, China en India schuiven verantwoordelijkheid heen en weer. Dit 'jij eerst'-spel verlamt mondiale samenwerking. Volgens het UNEP Emissions Gap Report uit 2023 liggen landen met hun huidige klimaatplannen nog steeds op koers richting een opwarming van 2,5 tot 2,9°C—ruim boven de limiet van 1,5°C uit het Klimaatakkoord van Parijs.

En dan is er de stille meerderheid. Onderzoek gepubliceerd in Nature Climate Change laat zien dat mensen in bijna alle landen onderschatten hoeveel anderen klimaatactie steunen. Deze "spiraal van stilte" zorgt ervoor dat mensen zwijgen, terwijl ze in werkelijkheid massaal achter stevige maatregelen staan. Daardoor ontbreekt publieke druk op beleidsmakers en blijft politieke traagheid bestaan.

De realiteit is dat we niet falen door een gebrek aan oplossingen, maar door een gebrek aan durf. We hebben de technologie, de kennis, en de middelen om de opwarming af te remmen. Wat we missen is leiderschap dat het aandurft om korte termijn ongemakken op te offeren voor langetermijnwelzijn. Klimaatverandering is geen verre dreiging meer—het is hier, het is nu, en het treft ons allemaal.

Het is tijd dat regeringen luisteren naar hun burgers, niet naar lobbyisten. Het is tijd dat klimaatactie niet meer gezien wordt als een politieke gok, maar als een morele plicht.

En het is tijd dat de stille meerderheid haar stem verheft—op straat, in het stemhokje, en online. De planeet heeft geen pauzeknop. Laten we dan ook niet langer wachten met handelen.

Insecten in de problemen:

Honderden oorzaken voor wereldwijde achteruitgang

HET gaat slecht met insecten, en dat alarmerende nieuws wordt keer op keer bevestigd door wetenschappelijke studies. ***Insecten zijn cruciaal voor ecosystemen:*** Ze bestuiven planten, vormen voedsel voor andere dieren en zorgen voor gezonde bodems. Toch neemt hun aantal wereldwijd snel af. Nieuw onderzoek van de Binghamton University laat zien dat er niet één schuldige is, maar honderden factoren die samen zorgen voor deze insectencrisis.

500+ oorzaken, duizenden verbanden

In het onderzoek, gepubliceerd in het tijdschrift BioScience, analyseerden wetenschappers meer dan 1.800 overzichtsstudies. Hieruit destilleerden ze ruim 500 afzonderlijke oorzaken voor insectenachteruitgang. Vaak hangen die oorzaken sterk met elkaar samen. ***Hoofdonderzoeker Christopher Halsch legt uit:*** *“We bouwden een netwerk van oorzaak-gevolg-relaties. Zo kan landbouw leiden tot pesticidengebruik en vervuiling, wat op zijn beurt insectensterfte veroorzaakt.”*

Hoewel landbouw wereldwijd als grootste boosdoener wordt gezien, laat het onderzoek zien dat het probleem veel breder is. Klimaatverandering, verstedelijking, lichtvervuiling, stikstofuitstoot, infrastructuur, en zelfs ogenschijnlijk onschuldige hobby’s zoals bijen houden kunnen allemaal bijdragen aan het verdwijnen van insectensoorten.

Te veel focus op ‘mooie’ insecten

Een opvallende conclusie is dat veel wetenschappelijk onderzoek zich richt op zogenoemde ‘charismatische insecten’, zoals bijen en vlinders. Die krijgen de meeste aandacht, zowel in media als in onderzoeksgeld. Maar ze vertegenwoordigen slechts een klein deel van de insectenwereld. Veel andere soorten blijven onderbelicht, terwijl ook zij belangrijk zijn voor het ecosysteem.

Onderzoeker Eliza Grames noemt dit een vicieuze cirkel: *“Doordat we meer weten over bijen en vlinders, worden ze vaker onderzocht. Daardoor komt er nóg meer data over juist die soorten, en blijven andere insecten achter.”* Dit beperkt het zicht op de werkelijke breedte van het probleem.

Situatie in Nederland: Vlinders massaal verdwenen

Ook in Nederland zijn de cijfers zorgwekkend. Volgens CBS en De Vlinderstichting zijn dagvlinderpopulaties sinds 1992 met gemiddeld 56 procent afgenomen. In 2024 bereikten ze het laagste niveau sinds het begin van de tellingen. Vooral algemeen voorkomende soorten, zoals het icarusblauwtje en het groot koolwitje, worden steeds minder waargenomen.

Negen van de 54 onderzochte soorten bereikten vorig jaar hun laagste aantallen ooit.

De situatie is het schrijnendst bij graslandvlinders, zoals de argusvlinder en het bruin zandoogje. Sinds 1992 zijn hun aantallen met bijna 70 procent gedaald. De argusvlinder is zelfs met 98 procent afgenomen. Deze soorten zijn belangrijke graadmeters voor de gezondheid van natuurgebieden zoals bloemrijke graslanden en heide.

Oorzaken achter de vlindercrisis

Net als wereldwijd is ook in Nederland sprake van een combinatie van oorzaken. De grootste factor is het verdwijnen en versnipperen van leefgebieden door landbouw en verstedelijking. Daarnaast maken stikstofneerslag, verdroging en het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen veel gebieden minder geschikt voor vlinders. Klimaatverandering zorgt voor extra druk, met extremere weersomstandigheden die vooral kwetsbare soorten raken.

Een breder perspectief nodig

De onderzoekers benadrukken dat er niet één simpele oplossing is. Wie alleen inzet op het beschermen van bijen of vlinders mist het grotere geheel. Insectenbescherming vraagt om een systeemgerichte aanpak, waarin ook minder bekende soorten en minder voor de hand liggende oorzaken worden meegenomen.

Wat nodig is, is een breed gedragen bewustzijn: insecten zijn onmisbaar voor de biodiversiteit én voor ons als mens. Het verlies van insecten betekent ook minder bestuiving, minder voedsel en uiteindelijk een verstoring van complete ecosystemen. Alleen door het volledige netwerk van oorzaken aan te pakken, kunnen we het tij nog keren.

Bronnen:
Binghamton University / BioScience, 22 april 2025 •
CBS & De Vlinderstichting – Vlindertellingen 1992-2024 •
Compendium voor de Leefomgeving •
Van Strien et al. (2023), Nature Communications •
Warren et al. (2021), Biological Conservation •
Van Deynze et al. (2022), PNAS •

Recap Week 17

Overlijden van Paus Franciscus:

Een Pontificaat van Compassie en Verandering

OP Paasmaandag 21 april 2025 is Paus Franciscus op 88-jarige leeftijd overleden in zijn verblijf te Vaticaanstad, na een langdurige strijd met gezondheidsproblemen. Als Jorge Mario Bergoglio maakte hij in 2013 geschiedenis als de eerste Latijns-Amerikaanse, jezuïtische paus. Zijn pontificaat stond in het teken van sociale rechtvaardigheid, armoedebestrijding, milieubewustzijn en een inclusieve kerk.

Bekend als “de paus van het volk” koos Franciscus voor eenvoud, dialoog en barmhartigheid. Zijn encycliek Laudato Si’ uit 2015 betekende een morele oproep tot klimaatverantwoordelijkheid. Hij zocht actief interreligieuze dialoog en bezocht wereldwijd gemarginaliseerde gemeenschappen.

Zijn pontificaat kende ook controverse, onder andere over LGBTQ+-kwesties, seksueel misbruik en diplomatieke toenadering tot China. Franciscus wordt begraven in de Basiliek van Santa Maria Maggiore, buiten de traditionele pauselijke crypte. De voorbereiding op het conclaaf voor zijn opvolger is inmiddels begonnen.

Kritiek op Neokoloniale Ambities

Baudet’s Visie op het Caribisch Gebied

TIJDENS een recent Kamerdebat sprak Thierry Baudet (FvD) zich uit over het creëren van een speciale economische zone in Caribisch Nederland, vergelijkbaar met Dubai of Singapore. Hij suggereerde dat Nederlandse vestiging op grote schaal de regio onder volledige Nederlandse controle zou kunnen brengen. Deze uitspraken roepen bezorgdheid op, vooral gezien het koloniale verleden van de eilanden en de strijd voor autonomie, zoals Arubaanse “Status Aparte” in 1986.

Critici zien in Baudets voorstel een gemaskeerde vorm van neokolonialisme, waarbij lokale bevolking, rechten en wensen genegeerd worden. De suggestie dat een gebied pas waardevol is onder Nederlands beheer, wordt als denigrerend ervaren.

In het huidige mondiale klimaat waarin autonomie en gelijkwaardigheid vooropstaan, klinkt Baudets benadering achterhaald. Ware ontwikkeling in het Caribisch gebied vraagt geen overheersing, maar gelijkwaardige samenwerking gebaseerd op wederzijds respect.

Aruba Marriott Resort Kondigt Kamerrenovatie aan ter Verbetering van Gastbeleving

HET Aruba Marriott Resort & Stellaris Casino start op 5 mei 2025 met een grootschalige kamerrenovatie om de gasten een vernieuwde, stijlvolle verblijfservaring te bieden. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd en zullen eind oktober 2025 voltooid zijn, waarbij het resort volledig operationeel blijft. Alle faciliteiten, waaronder restaurants, zwembaden, spa en het 24-uurs Stellaris Casino, blijven toegankelijk.

Volgens Raoul Lemmerling, General Manager, weerspiegelt de renovatie het streven naar een modern, verfijnd en comfortabel verblijf met een eilanduitstraling. De vernieuwde kamers krijgen een eigentijdse inrichting met ruime opzet en luxe elementen, afgestemd op het Arubaanse landschap.

Het resort beschikt over 414 kamers met uitzicht op zee, tien eet- en drinkgelegenheden, een uitgebreide spa en meerdere zwembaden. Voor meer informatie en updates: www.arubamarriott.com of bel +297 586 9000.

Tijdelijke Wijziging Toegang Haven van Oranjestad Wegens Asfalteringswerkzaamheden

VAN 22 april tot en met 23 mei 2025 voert Aruba Ports Authority N.V. (APA) asfalterings- en verbeteringswerkzaamheden uit aan Gate 7 en de parkeerplaats bij het hoofdkantoor aan L.G. Smith Blvd. 23. Gedurende deze periode blijft Gate 7 gesloten.

Toegang tot de haven van Oranjestad:
Op dagen zonder cruiseschepen blijft toegang via Gate 4. Op cruisedagen is toegang via Gate 9 (bij de rotonde van Wendy's/Harbour Arena); verkeer wordt geleid via Gate 8.

Alleen voertuigen met geldige APA-pas en personen met badge mogen het terrein betreden. Ook bouwverkeer maakt gebruik van Gate 9.

Toegang tot APA-hoofdkantoor:
Blijft mogelijk via Gate 9 tijdens kantooruren. Verkeer wordt omgeleid via de Free Zone Gate naar een tijdelijke, gemarkeerde parkeerplaats.

APA vraagt gebruikers om aanwijzingen van beveiligingspersoneel te volgen voor een veilige verkeersdoorstroming. Wij danken u voor uw begrip en medewerking.

Ombudsman overhandigt gedragscode aan Minister-president

OP dinsdagmiddag 15 april heeft Ombudsman Jurima Bryson de eerste officiële versie van de Behoorlijkheidswijzer overhandigd aan Minister-president Mike Eman. Dit handboek bevat 22 normen voor behoorlijk bestuur en dient als leidraad voor het functioneren van de Ombudsman van Aruba.

De normen zijn onlangs gepubliceerd op de sociale media van de Ombudsman, zodat ook de gemeenschap toegang heeft tot deze gedragsregels. Bij klachten of onderzoeken beoordeelt de Ombudsman of een of meerdere normen zijn geschonden.

Tijdens de overhandiging gaf Bryson een toelichting op de normen en informeerde zij de Minister-president over recente ontwikkelingen en toekomstige plannen, waaronder de aanstaande opening van het Bureau Ombudsman. Beide partijen bespraken hoe deze onafhankelijke instelling bij kan dragen aan een transparanter bestuur.

Voor meer informatie en openstaande vacatures kan men terecht op de sociale mediakanalen van Ombudsman Aruba.

A.T.A. rondt strategische overlegweek in Europa af

DE Aruba Tourism Authority (A.T.A.) heeft een intensieve week van strategische sessies in Europa succesvol afgerond. Deze week stond in het teken van de evaluatie van A.T.A.'s reclameaanpak binnen de Europese markt, in samenwerking met gespecialiseerde advertentieagentschappen.

Tijdens interne sessies werd de Multi-Anual Corporate Strategy (MACS) besproken, gericht op toeristische ontwikkeling tot 2035. Concrete doelen voor 2025 en 2026 werden vastgesteld, evenals de rol van A.T.A. Europa en haar partners.

Een belangrijk onderdeel was de afronding van een uitgebreide evaluatie- en biedingsprocedure voor het kiezen van een geschikte advertentiepartner in Europa. De huidige partner is DEPT.
De week kende ook een emotioneel moment met het afscheid van Sharmin de Vries, na tien jaar dienst. A.T.A. bevestigt haar focus op groei in Europa, met als doel een stijging van 2,5% in Europese bezoekers tegen 2025, mede als reactie op onzekerheden in de Amerikaanse markt.

Succesvolle editie van Silver Entrepreneurship Workshop voor 60-plussers

OP 9 en 10 april 2025 organiseerde het Departamento di Asuntonan Economico, via IDEA, de vijfde editie van de Silver Entrepreneurship Workshop. Deze workshop was speciaal gericht op (bijna) gepensioneerden van 60 jaar en ouder die

hun ervaring en kennis willen inzetten in een eigen onderneming.

Professionele sprekers boden waardevolle sessies: Neville Thodé sprak over social media en branding, Elthon Lampe over de toepassingen van Artificial Intelligence, en Jeremy Croes gaf inzicht in crypto-investeringen en blockchain.

De workshop werd afgesloten met een netwerksessie, waarin deelnemers hun ideeën en plannen deelden. In totaal namen 32 personen deel, waaronder enkelen die aan alle vijf edities hebben meegedaan.

IDEA is zeer tevreden met de opkomst en positieve feedback. De meeste workshops zijn gratis en toegankelijk voor iedereen met ondernemersambitie. Geïnteresseerden kunnen terecht bij IDEA in het Sun Plaza-gebouw voor meer informatie en begeleiding.

Reggaetonsensatie Beéle hoofdact op Flip Flop Festival 2025

OP zaterdag 7 juni 2025 viert het Flip Flop Festival zijn tiende editie in de Harbor Arena, gepresenteerd door Chill en Elite Empire Entertainment. De grote hoofdact is de populaire Colombiaanse reggaetonzanger Beéle, bekend van hits als Frente al Mar en samenwerkingen met Maluma en Rauw Alejandro.

Met zijn #1-hit op de Global Top 50 en miljoenen volgers online, belooft Beéle een energieke show. Daarnaast treden Soca-sterren Blaka Dan en Yung Bredda op, samen met Karol G's tour-dj BB Bad.

Het festival biedt ook ruimte aan lokale helden zoals Tsunami en Groove Masters, en dj's als DJ Sky en DJ Yeimy. Twee internationale artiesten worden binnenkort nog aangekondigd.
De Early Bird-tickets zijn al uitverkocht; reguliere tickets zijn beschikbaar vanaf Afl. 85 via onder andere Pay.aw en Citgo. Flip Flop Festival blijft groeien als een van de toonaangevende muziekfestivals in de regio.

Aruba Doet 2025 roept vrijwilligers op voor grootste vrijwilligersactie van het eiland

OP vrijdag 16 en zaterdag 17 mei 2025 organiseert CEDE Aruba in samenwerking met het Oranje Fonds de 13e editie van Aruba Doet – hét nationale vrijwilligersweekend dat mensen samenbrengt om een positieve impact te maken.

Vrijwilligers kunnen zich inzetten voor uiteenlopende projecten zoals schoonmaak, schilderwerk, constructie of ondersteuning bij lokale organisaties. Deelname is mogelijk voor individuen, gezinnen, vriendengroepen of collega's.

Aruba Doet is onderdeel van een bredere vrijwilligersbeweging binnen het Koninkrijk der Nederlanden en blijft jaarlijks groeien sinds de start in 2013. Dit jaar start het evenement officieel bij Grupo Scout Sonrisa, met aanwezigheid van de Gouverneur van Aruba.

Iedereen wordt uitgenodigd om mee te doen. Bekijk de volledige lijst van projecten op www.arubadoet.com en meld je aan. Maak een verschil, ontwikkel nieuwe vaardigheden en beleef een betekenisvolle ervaring voor de gemeenschap van Aruba.

Reforestatiewerkzaamheden gestart in Spaans Lagoen op Earth Day

OP Earth Day, 22 april 2025, gaf premier Mike Eman samen met de Aruba Conservation Foundation, DNM en Fundación Ban Lanta y Planta het startsein voor een belangrijk reforestatieproject in Spaans Lagoen.

Tijdens de ceremonie plantte de premier symbolisch de eerste Mangel Blanco, een essentiële mangrovesoort voor het lokale ecosysteem. Vrijwilligers hielpen bij het strategisch planten van meer exemplaren in de kwetsbare kustzone.

Ook werd een Fofoti geplant als symbool van Arubaanse natuur. Volgens betrokken organisaties is het project onderdeel van een bredere ecologische herstelstrategie, gericht op het herstellen van de biodiversiteit na jaren van degradatie door sedimentatie en beperkte watercirculatie.

Met deze actie onderstreept de regering haar inzet voor milieubescherming en balans tussen ontwikkeling en natuurbehoud. Het project volgt eerdere aanplantingen bij Bucuti Nature Reserve en moet de gemeenschap inspireren tot duurzame actie.

"The Kids Aren't Alright" werpt kritische blik op jongerenproblematiek in Aruba

IN haar opiniestuk The Kids Aren't Alright werpt schrijfster Jammita een kritische en emotionele blik op recente incidenten waarbij jongeren in Aruba van huis weglopen. De zorgwekkende stijging in meldingen van vermiste minderjarigen zet de gemeenschap aan tot reflectie.

Jammita pleit voor minder oordeel en meer empathie. Ze hekelt het snelle "victim blaming" en benadrukt dat we vaak de achterliggende oorzaken niet kennen. In plaats van jongeren te veroordelen, zouden we als samenleving naar diepere structurele en emotionele problemen moeten kijken – ook bij volwassenen.

Ze stelt ook vragen over transparantie binnen het Korps Politie Aruba, en wijst op een verwijderde post rond een vermissing. Het artikel roept op tot bewustwording, samenwerking en heling, en benadrukt dat zowel jongeren als volwassenen niet altijd "oké" zijn – maar dat erkenning daarvan de eerste stap is naar verbetering.

Bucuti & Tara viert 'Earth Week' met grootschalige milieucampagne

BUCUTI & Tara Beach Resort heeft de traditionele Earth Day uitgebreid tot een volledige Siman di Tera (Earth Week), met als doel duurzame actie te stimuleren. De week startte op 22 april met een grote strandschoonmaak bij de Sasarawichi Dunes, waarbij meer dan 125 vrijwilligers zich inzetten, waaronder vertegenwoordigers van AHATA, ACF en lokale hotels.

Al ruim 30 jaar organiseert het resort maandelijkse strandreinigingen, waarbij gasten, personeel en de gemeenschap samenkomen. Dit jaar werd meer dan 1,5 km kustlijn gereinigd.

Naast opruimacties biedt de week activiteiten zoals een Zero Waste Cocktail Class en een vertoning van de documentaire Turning the Tide. De Charity Dog Walk & Run ondersteunt Stimami Sterilisami, dat al meer dan 40.000 sterilisaties op het eiland heeft mogelijk gemaakt.

Bucuti & Tara toont zich opnieuw koploper in duurzaam toerisme, waar luxe en milieubewustzijn hand in hand gaan.

Nieuwe cursus geiten- en vleesvee-opfok van start bij Santa Rosa

VANWEGE het grote animo hervat het Departamento di Agricultura, Cria y Pesca Santa Rosa opnieuw de populaire cursus Criansa di Cabrito y Carne met een commerciële insteek. De cursus biedt waardevolle kennis over onder andere voederbeheer, selectie van fokdieren en verzorgingstechnieken.

De lessen starten op 8 mei 2025 en lopen tot 14 juni. Theorie vindt plaats op donderdagavonden van 19:00 tot 21:00 uur en praktijk op zaterdagochtenden van 09:00 tot 11:00 uur, op het terrein van Santa Rosa te Piedra Plat 114-A.

De deelnamekost bedraagt AWG 50,- inclusief cursusmateriaal. De cursus wordt verzorgd door Edward Berben, hoofd van de fokkerijafdeling.

Belangstellenden kunnen zich aanmelden via info@santarosa.aw of bellen naar 585-8102. Aangezien het aantal plaatsen beperkt is, wordt aangeraden snel te reserveren. Santa Rosa blijft zich inzetten voor de ondersteuning van lokale vleesproducenten.

Marlon Moore presenteert debuutboek 'Frequensee' bij Biblioteca Nacional

OP vrijdag 25 april om 18:00 uur presenteert health coach Marlon Moore zijn eerste boek Master your FREEquenSEE: 7 Steps to achieve optimal health and vitality in de Biblioteca Nacional Aruba.

In zijn boek biedt Moore een praktische gids voor het bereiken van balans, mentale helderheid en optimale gezondheid. Hij richt zich op het verhogen van de persoonlijke energiefrequentie als sleutel tot een vitaler leven en vermindering van stress.

Met jarenlange ervaring als health coach, deelt Moore inzichten die lezers helpen om bewuster te leven en gezondere keuzes te maken. De presentatie is open voor het publiek en biedt geïnteresseerden de kans om direct kennis te maken met de auteur en zijn methode.
Meer informatie over het boek is te vinden op: www.moorebida.com/thebook.

Herbert I. Díaz presenteert vijf krachtige perspectieven op macht

OP donderdagavond 24 april presenteert Herbert I. Díaz vijf Engelstalige boeken over het thema macht in de Biblioteca Nacional Aruba, van 18:00 tot 20:00 uur. De presentatie zelf zal in het Papiaments zijn en is open voor het publiek.

In zijn reeks van vijf boeken onderzoekt Díaz macht vanuit persoonlijke, organisatorische en maatschappelijke invalshoeken. Thema's zoals cultuur, identiteit, organisatiepsychologie en menselijke gedragingen worden diepgaand behandeld.

De titels omvatten onder andere A Brief Exploration of Power, Boosting Power in Organizations en The Mindset Behind Power Actions. Elk boek biedt unieke inzichten, modellen en praktische toepassingen, waaronder het originele "Kaleidoscoopmodel" voor organisatiecultuur.

Díaz nodigt geïnteresseerden uit voor een avond van reflectie en dialoog over een thema dat elk aspect van het menselijk leven beïnvloedt. De reeks bestaat uit in totaal 293 pagina's vol inhoudelijke verdieping en vernieuwende perspectieven.

Afname kaartbetalingen schaadt mogelijk toerisme op Aruba

STEEDS meer Arubaanse bedrijven stappen af van kaartbetalingen ten gunste van cash of bankoverschrijvingen. Deze trend kan echter toeristen afschrikken en het economisch herstel van Aruba in gevaar brengen.

Toeristen verwachten eenvoudige, veilige en snelle betaalopties. Wanneer zij geconfronteerd worden met "alleen contant" of onbekende betaalsystemen, leidt dit tot verwarring en ongemak. Dit ontmoedigt bestedingen en kan leiden tot reputatieschade voor Aruba als gastvrije bestemming.
Hoewel bedrijven kosten besparen door kaartterminals te vermijden, riskeren ze tegelijkertijd een minder toeristvriendelijke ervaring. Buitenlandse bezoekers hebben vaak beperkte toegang tot lokale banksystemen en willen niet afhankelijk zijn van contant geld.

Een gebalanceerde aanpak is nodig. Betaalmogelijkheden met kaart of internationale digitale wallets verhogen de tevredenheid van bezoekers én versterken Aruba's concurrentiepositie als topbestemming. Een modern en gastvrij betaalsysteem is essentieel voor duurzaam toeristisch succes.

SETAR lanceert campagne 'Skip the Line, BAN ONLINE!' met maandelijkse prijzen

SETAR stimuleert digitaal gemak met de campagne "Skip the Line, BAN ONLINE!", waarmee klanten worden aangemoedigd om hun rekeningen online te betalen. Klanten kunnen via Pay.aw, de SETAR App, Self-Service Kiosks, WhatsApp (+297 597-9999), online banking of automatische incasso betalen.

Iedere klant die digitaal betaalt, doet automatisch mee aan een maandelijkse verloting waarbij 10 winnaars elk AWG 250 aan SETAR-tegoed ontvangen. De trekking vindt elke 8e van de maand plaats en de winnaars worden telefonisch geïnformeerd en via sociale media bekendgemaakt.

SETAR benadrukt dat deze campagne het hele jaar loopt en bedoeld is om wachtrijen te vermijden en het betaalproces te vereenvoudigen. In de week van de betaaldatum staan medewerkers klaar bij de kiosken om klanten te helpen. Digitale betaling is nu eenvoudiger dan ooit en wordt beloond!

Minister Wever bespreekt economische vooruitzichten bij IMF-top

MINISTER Geoffrey Wever van Financiën, Economie en Sector Primario nam samen met collega-ministers en centrale bankpresidenten deel aan de ministeriële bijeenkomst van het Western Hemisphere Department van het IMF. Ook Jane Semeleer, president van de Centrale Bank van Aruba, was aanwezig.

Het IMF presenteerde de meest recente economische vooruitzichten voor de VS, die van groot belang zijn voor het Caribisch gebied. Door een verwachte daling in Amerikaanse groei van 2.7% naar 1.8% in 2025, wordt een afname in Caribische groei van 1.5% voorzien.
Tijdens de bijeenkomst werd gewezen op de noodzaak van voortzetting van structurele hervormingen, begrotingsdiscipline en regionale integratie. Daarnaast uitten Caribische landen zorgen over de impact van inflatie, toerisme-afhankelijkheid en klimaatverandering.

Het IMF zegde technische ondersteuning toe, inclusief hulp bij logistieke analyses en het identificeren van alternatieve hubs voor importstromen. De Caribische regio blijft streven naar economische weerbaarheid te midden van mondiale onzekerheden.

NoordFlix lanceert vierde aflevering:

'Norteronan Compartiendo pa INSPIRA'

OP donderdag 24 april presenteert Centro di Bario Noord, in samenwerking met CEDE Aruba en Bario Unico, de vierde aflevering van het educatieve project "NoordFlix – Bin Conoce bo Districto". De aflevering, getiteld "Norteronan Compartiendo pa INSPIRA", vindt plaats van 19:00 tot 21:00 uur in het buurtcentrum van Noord.

Na succesvolle edities over de geschiedenis, identiteit en ontwikkeling van Noord, richt deze sessie zich op inspirerende verhalen van prominente inwoners. Sprekers zijn Lucio Abath, Frances Figaroa en Gregorio Wolf.

NoordFlix is een visueel interactief initiatief dat beoogt zowel oorspronkelijke bewoners als nieuwkomers te verbinden met de rijke cultuur en historie van het district. Het project stimuleert gemeenschapsgevoel en kennisdeling.

Belangstellenden worden van harte uitgenodigd om deel te nemen. Voor meer informatie kan men contact opnemen via WhatsApp (5682935) of e-mail (ligiaplcbn@gmail.com).

Handelsverenigingen in Aruba Corrigeren Rol van Kamer van Koophandel

DE Arubaanse handelsverenigingen ATIA, CUA en AHATA benadrukken dat de Kamer van Koophandel (KvK) geen officiële vertegenwoordiger is van het bedrijfsleven. In een brief aan de Arubaanse overheid en de KvK zelf, stellen de verenigingen dat alleen vakverenigingen waarvan bedrijven vrijwillig lid zijn, volgens de ILO-definitie als werkgeversorganisaties worden erkend.

Hoewel de KvK een unieke (sui generis) positie heeft en een officiële taak vervult als overheidsadviseur en bedrijfsregister, behoort zij tot de publieke sector. Daarom kan de overheid noch de samenleving de KvK beschouwen als de stem van werkgevers in de private sector. De handelsverenigingen roepen op tot een duidelijke scheiding van rollen en correcte vertegenwoordiging van belangen binnen het Arubaanse bedrijfsleven.

Handelsverenigingen waarschuwen voor rentelast en oproep tot financiële hervorming

DE Arubaanse handelsverenigingen ATIA, CUA en AHATA uiten hun bezorgdheid over het mogelijke verlies van miljoenen aan publieke middelen door het uitblijven van een nieuw financieel toezichtakkoord met Nederland. Door vertraging in de indiening van de nieuwe Rijkswet financieel toezicht, kan de rente op Aruba's schuld van 900 miljoen florin stijgen van 3,4% naar mogelijk 6,9%. Dit zou een extra kost van 268 miljoen florin betekenen.

Eerder werd al een rentekans van 3,4% gemist, wat leidde tot een hogere rente van 5,1%. Naast deze binnenlandse schuld bestaat er ook een internationale schuld van 434 miljoen florin die tegen gunstiger voorwaarden had kunnen worden herfinancierd. De verenigingen roepen de Arubaanse overheid op om verdere financiële schade te voorkomen en spoedig het overleg met Nederland over de nieuwe wet af te ronden.

Koningsdag 2025 in Aruba vervroegd naar zaterdag 26 april

	Sector horeca y casino	Sector continuo	Sector cu por aplica trabou di shift	Tur otro sectornan
Oranan regular	Max. 9 ora pa dia	Max. 8 ora pa dia	Max. 8 ora pa dia	Max. 8 ora pa dia
Compensacion pa oranan regular riba dia di fiesta	200%	200%	200% (riba 6 dianan di fiesta cu por traha)	250%

Schema compensacion pa traha riba un dia di fiesta

HET Departemento di Labor y Investigacion (DAO) heeft bekendgemaakt dat de officiële viering van Koningsdag in Aruba dit jaar plaatsvindt op zaterdag 26 april 2025. Hoewel de verjaardag van Koning Willem-Alexander op zondag 27 april valt, is besloten – in lijn met het Koninklijk Besluit in Nederland – de feestdag een dag eerder te vieren.

De Arubaanse regering heeft dit besluit overgenomen om de viering synchroon te laten verlopen met Nederland. Zaterdag 26 april wordt daarom erkend als officiële feestdag volgens artikel 22 van de Arbeidsverordening 2013. DAO verzoekt werkgevers en werknemers hiermee rekening te houden, vooral met betrekking tot de regels rondom compensatie voor arbeid op officiële feestdagen. Deze regeling geldt voor alle sectoren waar feestdagentoeslagen van toepassing zijn.

Zr.Ms. Groningen onderschept 1.653 kilo drugs in één week

IN een intensieve week van maritieme operaties heeft het Nederlandse marineschip Zr.Ms. Groningen drie drugstransporten onderschept in het Caribisch gebied, waarbij in totaal 1.653 kilo drugs in beslag werd genomen. De acties vonden

plaats op 4, 5 en 9 april, maar zijn nu pas openbaar gemaakt. De eerste onderschepping begon met een melding van een patrouillevliegtuig, waarna een NH90-helikopter en twee snelle FRISC-interceptieboten van boord werden ingezet.

Bij deze actie werd de motor van een go-fast boot uitgeschakeld en 921 kilo marihuana onderschept. Kort daarna werden nog eens 342 kilo cocaïne en later 145 kilo marihuana plus 245 kilo cocaïne in beslag genomen. Alle drugs zijn overgedragen aan de Amerikaanse Kustwacht.

Sinds eind januari is de Groningen actief in de regio en heeft inmiddels circa 5.000 kilo illegale middelen onderschept tijdens zes operaties.

Aruba rouwt om overlijden van muziekicoon Jossy Brokke jr.

ARUBA verkeert in diepe rouw na het overlijden van de geliefde muzikale grootheid Jossy Brokke jr., op 24 april 2025. Geboren op 15 juli 1947, liet hij een onuitwisbare indruk na op de Arubaanse muziek en cultuur.

Als zanger, componist en presentator wist hij generaties te inspireren met zijn charisma en toewijding. Zijn muzikale band met broer Dhaddy Brokke en familieband met sporticoon Adriaan Brokke onderstrepen zijn culturele erfenis.

In 2023 werd bij hem Alzheimer vastgesteld, wat leidde tot een moeilijke periode van zorg en juridische kwesties rond zijn artistiek erfgoed. Ondanks deze uitdagingen werd hij in december 2024 geëerd met de nationale 'Premio Crioyo di Oro' voor zijn levenslange bijdrage.

Met zijn overlijden verliest Aruba een meester van melodie, maar zijn stem en nalatenschap blijven voortleven in het hart van het volk.

Carlos Bislip viert 20 jaar JAZZ Expo met gratis concert op Aruba

OP 30 april viert Carlos Bislip de 20e editie van zijn JAZZ Expo met een gratis concert in Kulture Café, San Nicolas. Het evenement begint om 18:30 uur en vormt een hoogtepunt van Jazz Appreciation Month (JAM) en International Jazz Day.

De avond opent met Caribbean Combo, een ensemble van de Rufo Wever Muziekschool, aangevuld met gastmuzikanten zoals Freddie Franken en Anthony Lubbers.

Het tweede deel brengt vocale jazzoptredens met o.a. Solaica Clarinda en nieuw talent Reanne Ras. Daarna treedt oud-leerling Lidrick Solognier op met zijn eigen groep en originele composities geïnspireerd op Arubaanse folklore.

De avond sluit af met Carlos Bislip zelf, begeleid door ervaren muzikanten zoals Ivan Quandus en Jamaal Baptiste, Aruba's eerste doctor in muziek. Dankzij steun van diverse organisaties is het evenement gratis toegankelijk. Bezoekers worden aangeraden vroeg te komen vanwege beperkte zitplaatsen.

Donatie woordenboek Papiaments-Nederlands aan Fundacion Corector di Papiamento

OP zaterdag 5 april bracht Gregor Dijkhoff van de Stichting Dijkhoff Papiamento Cursussen een beleefdheidsbezoek aan de Fundacion Corector di Papiamento (FCP) op uitnodiging van voorzitter Glenda Reiziger. Het bezoek vond plaats tijdens een speciale les van docent Ramon Todd Dandaré aan cursisten van het programma Dominio di Idioma.

Tijdens deze gelegenheid schonk Dijkhoff de nieuwste editie van het Papiaments-Nederlands / Nederlands-Papiaments woordenboek, samengesteld door zijn overleden vader drs. Mario Dijkhoff, aan FCP. Mario Dijkhoff was destijds ook docent bij het Corector-programma.

De stichting waardeerde de donatie enorm. Daarnaast werd gesproken over een mogelijke samenwerking om bestaande boeken van Mario Dijkhoff aan te passen aan de officiële Arubaanse spelling. Gregor Dijkhoff gaf aan bereid te zijn om toekomstige projecten te ondersteunen die het Papiaments bevorderen. Meer informatie is te vinden via www.dijkhoff-talen.nl of @dijkhofftalen op sociale media.

Trending • NL

Onderwijsorganisaties stappen uit overleg met overheid over herstelplan

NEGEN landelijke onderwijsorganisaties weigeren verder overleg met het kabinet over het herstelplan voor het onderwijs. De reden is onvrede over voorgenomen bezuinigingen, die volgens de organisaties ernstige gevolgen zullen hebben voor de onderwijskwaliteit.

In een gezamenlijke verklaring stellen zij dat vooral leerlingen in het vmbo en praktijkonderwijs de dupe zullen zijn van minder leraren, begeleiding en ondersteuning. De plannen zouden "onherstelbare schade" veroorzaken voor honderdduizenden leerlingen.

Onder de ondertekenaars bevinden zich de PO-Raad, VO-raad, vakbonden AOb en CNV Onderwijs, de Algemene Vereniging Schoolleiders (AVS), vakvereniging FvOv, scholierenorganisatie LAKS en ouderorganisaties Ouders & Onderwijs en Voor Werkende Ouders.

Volgens Onderwijsland zetten de organisaties de samenwerking met de overheid pas voort wanneer het kabinet de bezuinigingsplannen heroverweegt. Eerder luidden meerdere onderwijsinstellingen al de noodklok over oplopende tekorten, werkdruk en achterblijvende investeringen.

Rijksministerraad bespreekt omstreden uitspraken Thierry Baudet

DE Rijksministerraad heeft op 25 april 2025 gesproken over uitspraken van Tweede Kamerlid Thierry Baudet, die door gevolmachtigde ministers van de Caribische landen binnen het Koninkrijk als "denigrerend, respectloos en koloniaal" zijn bestempeld. De kwestie werd aan de orde gesteld tijdens een commissiedebat.

Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties Zsolt Szabó verklaarde na afloop dat het kabinet afstand neemt van de uitspraken. *"Het kabinetsbeleid is gebaseerd op gelijkwaardigheid en wederzijds respect,"* aldus Szabó. Hij benadrukte dat het ging om uitspraken van een individueel parlementslid en dat het parlement onafhankelijk is.

Szabó gaf aan dat de verhoudingen tussen de regeringen van de landen binnen het Koninkrijk niet mogen lijden onder de uitlatingen van Baudet. De kwestie onderstreept de gevoelige aard van het koloniale verleden en de noodzaak van zorgvuldige omgang binnen het Koninkrijk.

Kabinet presenteert klimaatpakket met boete op fossiele leaseauto's

HET kabinet heeft op 25 april een nieuw klimaatpakket gepresenteerd, waarin bedrijven deels worden ontzien maar ook nieuwe verplichtingen krijgen. Minister Sophie Hermans (VVD) benadrukt dat het belangrijk is de industrie in Nederland te behouden. De geplande plasticheffing gaat niet door en stroomintensieve bedrijven krijgen subsidie om hoge elektriciteitsprijzen te compenseren.

Tegelijkertijd wil het kabinet elektrisch rijden verder stimuleren. Vanaf 2027 krijgen bedrijven een fiscale eindheffing – feitelijk een boete – als werknemers kiezen voor leaseauto's op benzine of diesel. Dit moet zorgen voor een groter aanbod van betaalbare tweedehands elektrische auto's.
Elektrische en hybride voertuigen krijgen vanaf 2026 meer belastingkorting. Voor het project CO2-opslag Aramis is 600 miljoen euro extra gereserveerd. Ook komt er 8 miljard euro beschikbaar voor verduurzamingssubsidies.

Een grootschalige vernieuwing van het elektriciteitsnet volgt later dit jaar; de benodigde investering wordt geschat op 200 miljard euro.

Lintjesregen 2025:

Honderden Nederlanders ontvangen koninklijke onderscheiding

OP vrijdag 25 april zijn in heel Nederland honderden mensen

koninklijk onderscheiden tijdens de jaarlijkse Lintjesregen, traditioneel voorafgaand aan Koningsdag. Burgemeesters reikten de onderscheidingen uit namens de koning. In elke gemeente werden inwoners geëerd vanwege hun langdurige inzet voor de samenleving.

De meeste decoraties zijn benoemingen tot Lid of Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. De onderscheidingen gaan naar mensen die zich jarenlang vrijwillig inzetten voor

sportverenigingen, zorginstellingen, cultuur, buurtinitiatieven of andere maatschappelijke doelen.
Via gemeentelijke websites en landelijke nieuwsmedia zoals AD, NOS en Rijksoverheid.nl is te zien wie in welke plaats een lintje heeft ontvangen. In totaal zijn dit jaar ruim 3.000 mensen onderscheiden. De lijst toont ook bijzondere verhalen van vrijwilligers, mantelzorgers en andere stille krachten die zich vaak decennialang belangeloos hebben ingezet.

Volkswagen passeert Tesla op Europese EV-markt

DE verkoop van volledig elektrische auto's in Europa heeft in het eerste kwartaal van 2025 een flinke groei doorgemaakt. In de 28 Europese landen (EU plus VK, Noorwegen en Zwitserland) werden 570.943 nieuwe elektrische voertuigen geregistreerd – een stijging van 28 procent ten opzichte van dezelfde periode in 2024. Daarmee is inmiddels 17 procent van alle nieuwe auto's volledig elektrisch, tegen 13 procent vorig jaar.

Opmerkelijk is dat Volkswagen Tesla heeft ingehaald als grootste verkoper van elektrische auto's in Europa. Volgens gegevens van Jato Dynamics registreerde Volkswagen 65.679 EV's, 157 procent meer dan een jaar eerder. Tesla zag zijn registraties dalen tot 53.237 (-38 procent). BMW, Audi en Renault volgen als andere sterke groeiers op de EV-markt.

Ondanks het verlies in marktaandeel blijft Tesla's Model Y wel de bestverkochte elektrische auto van Europa, gevolgd door de Model 3.

Nederland stuurt 175 militairen naar vredesmissie in Bosnië

NEDERLAND zal opnieuw militairen leveren aan de vredesmissie in Bosnië en Herzegovina. Minister van Defensie Brekelmans maakte op 25 april bekend dat 175 militairen voor de duur van één jaar worden uitgezonden. Daarnaast worden enkele stafofficieren voor twee jaar ingezet. De ministerraad gaf vrijdag toestemming via een zogenoemde artikel 100-brief.

Volgens Brekelmans dient de inzet niet alleen de regionale stabiliteit, maar ook Nederlandse belangen, zoals het beperken van irreguliere migratie en grensoverschrijdende criminaliteit. De NAVO-geleide missie, actief sinds 2004, bewaakt de vrede in een regio waar etnische spanningen recent zijn toegenomen.
Nederland leverde tussen oktober 2023 en oktober 2024 al 150 mariniers aan de missie. De huidige bijdrage past in het bredere veiligheidsbeleid van Nederland en de Europese Unie gericht op stabiliteit aan de rand van Europa.

Overheid stelt duizenden tweedehands laptops beschikbaar voor kwetsbare groepen

HET ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) gaat duizenden afgeschreven laptops van ambtenaren beschikbaar stellen aan Nederlanders met een laag inkomen. De apparaten, vier tot vijf jaar oud, worden eerst gewist en opgeknapt door Stichting Allemaal Digitaal voordat ze verspreid worden.

Het initiatief moet bijdragen aan digitale inclusie. *"Digitale toegang is essentieel om volwaardig mee te doen in de samenleving,"* aldus Nicolette Faneyte van BZK. Ook duurzaamheid speelt een rol: het hergebruik bespaart grondstoffen en sluit aan bij de duurzaamheidsdoelen van de Rijksoverheid.

De laptops worden voor circa 125 euro verkocht aan maatschappelijke organisaties, die deze vervolgens kunnen inzetten voor hulp aan financieel kwetsbare burgers. De actie ondersteunt zowel sociale als ecologische doelen en is onderdeel van bredere inspanningen om digitale ongelijkheid te verkleinen.

AIVD:

Dreiging uit Rusland en China ondermijnt veiligheid Nederland

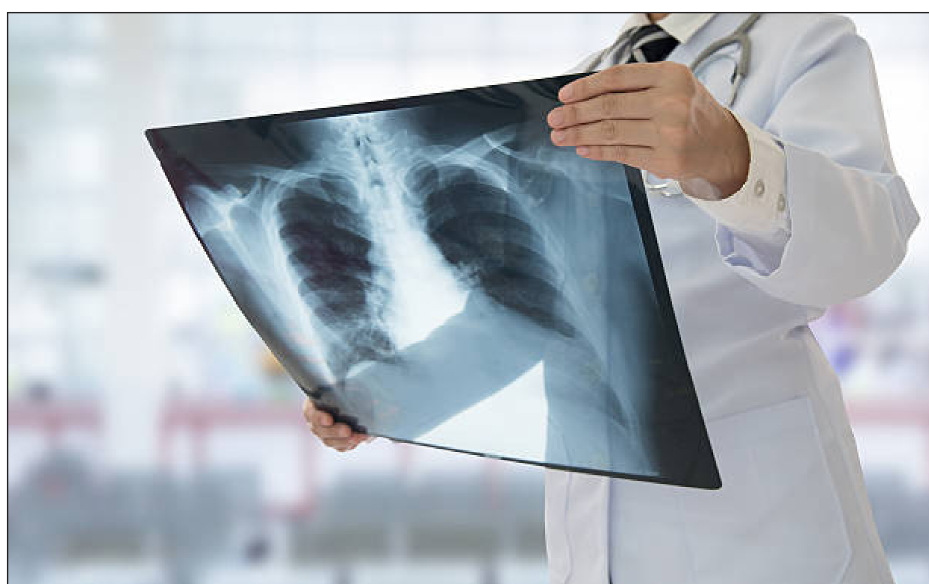
DE veiligheid in Nederland is niet langer vanzelfsprekend, concludeert de AIVD in het jaarverslag over 2024. Volgens de dienst nemen dreigingen vanuit onder meer Rusland en China sterk toe, vooral via cyberaanvallen en desinformatiecampagnes.

Rusland vormt de grootste bedreiging en wordt beschuldigd van sabotagepogingen die "grenzen aan staatsterrorisme". Ook China voerde vorig jaar een cyberaanval uit op een Nederlands defensienetwerk, de eerste aanval die expliciet aan China is toegeschreven. De twee landen werken bovendien steeds nauwer samen.

Daarnaast waarschuwt de AIVD voor toegenomen risico op terroristische aanslagen, zowel jihadistisch als extreemrechts. Criminele organisaties zetten intussen eigen 'inlichtingenteams' in om rechters, officieren van justitie en journalisten te volgen en onder druk te zetten.
Volgens AIVD-directeur Erik Akerboom wordt onzekerheid de nieuwe norm. Om deze groeiende dreigingen het hoofd te bieden, breidt de dienst jaarlijks uit met 150 tot 200 medewerkers.

Amsterdam UMC behandelt als eerste in EU longtumor van binnenuit met verhitting

HET Amsterdam UMC heeft als eerste ziekenhuis in de Europese Unie een patiënt met een kleine longtumor intern behandeld via verhitting met microgolven. Deze innovatieve techniek, tot nu toe alleen toegepast in Londen, biedt een minder belastend alternatief voor operaties of bestraling.

De procedure richt zich vooral op patiënten voor wie een operatie medisch niet mogelijk is, of die deze liever vermijden. Via de luchtwegen wordt een dun slangetje naar de tumor geleid, waarna microgolven de tumorcellen gedurende drie minuten tot minimaal 60 graden verhitten en vernietigen.

Volgens longarts Jouke Annema en technisch geneeskundige Saskia van Heumen is de methode momenteel geschikt voor tumoren tot drie centimeter. De eerste patiënt is succesvol behandeld en herstelde zonder klachten. De techniek kan in de toekomst ook worden ingezet bij kleine uitzaaiingen van andere kankers, zoals darmkanker.

Adviesraad waarschuwt voor verscherping gevangenisregimes in Nederland

DE Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) uit zorgen over de steeds strengere gevangenisregimes in Nederland. In een brief aan staatssecretaris Ingrid Coenradie (Justitie en Veiligheid) waarschuwt de RSJ dat strengere maatregelen, vooral in de extra beveiligde inrichting (EBI) en op de Afdeling Intensief Toezicht (AIT), snel toenemen zonder ruimte voor maatwerk.

Aanleiding is een voorgenomen wijziging van de Penitentiaire beginselenwet, waarmee langdurige beperkingen van contact met de buitenwereld mogelijk worden. De RSJ vreest dat dergelijke maatregelen kunnen leiden tot verharding van gedetineerden en betwijfelt of ze bijdragen aan de veiligheid.

De raad stelt dat dit kan uitmonden in een zwaarder EBI-regime en een nieuw, strikter AIT-regime. De PVV, partij van staatssecretaris Coenradie, pleit al langer voor strengere straffen en minder rechten voor gevangenen, mede vanwege het oplopende cellentekort.

Dodenherdenking op Dam dit jaar weer vrij toegankelijk, wel streng beveiligd

DE Nationale Dodenherdenking op 4 mei op de Dam in Amsterdam is dit jaar weer vrij toegankelijk, zonder verplichte aanmelding of toegangsbewijs. Dat heeft burgemeester Femke Halsema aan de gemeenteraad gemeld. In 2024 waren strengere maatregelen van kracht uit vrees voor protesten rond de oorlog in Gaza.

Volgens Halsema is er op basis van actuele dreigingsinformatie geen reden om de openbaarheid van de herdenking te beperken. Tegelijkertijd blijft de beveiliging fors. Er is een "robuuste inzet" van politie en beveiliging voorzien. De

→→

politie mag bezoekers op en rond de Dam en tijdens de Stille Tocht fouilleren.

Eventuele demonstraties op 4 mei worden naar andere locaties verwezen om de herdenking niet te verstoren. Halsema benadrukt het belang van een open herdenking: maatregelen zoals vorig jaar “doen afbreuk aan de traditie” en moeten uitzondering blijven.

Minder Nederlandse vakanties naar VS door zorgen over Trumps beleid

HET aantal vakanties dat Nederlanders in maart 2025 naar de Verenigde Staten boekten, is met 30 procent gedaald ten opzichte van een jaar eerder. Dat meldt reisbrancheorganisatie ANVR. De daling past binnen een bredere internationale trend van afnemend toerisme naar de VS sinds de herverkiezing van president Donald Trump in januari.

Volgens analisten van onder meer The Washington Post en NBC News mijden toeristen de VS vanwege zorgen over Trumps beleid, harde uitspraken en meldingen van onveilige situaties voor reizigers. Er zijn gevallen bekend van buitenlandse toeristen die ondanks geldige documenten werden geweigerd of vastgehouden.

Niet alleen de VS verliest aan populariteit. Ook reizen naar Canada, Curaçao en Oostenrijk namen af. In totaal boekten Nederlanders 3 procent minder buitenlandse reizen dan in het eerste kwartaal van 2024. Spanje blijft het populairst, terwijl boekingen naar Zweden met ruim 50 procent stegen.

Kustwacht Caribisch gebied breidt uit met 70 nieuwe functies

DE Kustwacht Caribisch gebied breidt in 2025 fors uit en krijgt circa 70 extra voltijdsfuncties. Dit blijkt uit het Jaarverslag 2024 dat op 25 april is gepubliceerd. De uitbreiding volgt op eerdere investeringen in opleiding en training en moet leiden tot een 24/7 zelfstandige operatiecapaciteit.

De Kustwacht wordt omgevormd tot een volwaardige 24-uursorganisatie, waardoor zij ook buiten reguliere uren inzetbaar is bij noodgevallen. Daarbij wordt ingezet op het Intelligence Gestuurd Politieoptreden (IGP), gebaseerd op digitale informatieverwerking en analyse.

Defensie blijft beheerder en budgethouder en ondersteunt met marineschepen en stationsschepen in de regio. Door personeelstekorten en technische problemen kende de vloot, met name de cutters, in 2024 operationele uitdagingen. Een vervangingstraject is inmiddels gestart.

De Kustwacht is actief rond Aruba, Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba, met taken op het gebied van opsporing, drugstransport, mensenhandel en grensbewaking.

Kabinet schrapt plastictaks, zoekt alternatief met sector

DE geplande plastictaks, die vanaf 2028 jaarlijks 550 miljoen euro moest opleveren, gaat niet door. Minister voor Klimaat Sophie Hermans heeft de maatregel uit het hoofdlijnenakkoord geschrapt na brede kritiek vanuit onder meer supermarkten en de recyclingsector. Ook de verplichte bijmenging van ‘niet-fossiele’ kunststoffen in plasticproducten komt te vervallen.

De maatregel was bedoeld om verduurzaming in de plasticketen te stimuleren, maar wordt vervangen door overleg met de sector over alternatieve vormen van opbrengst en verduurzaming. Het kabinet sluit nieuwe heffingen in de keten niet uit.

Tegelijkertijd neemt het kabinet stappen om het overbelaste stroomnet te ontlasten. Zo worden 25 urgente projecten versneld en ondersteunt een ‘vliegende brigade’ lokale netuitbreidingen. Staatsleningen aan netbeheerder TenneT moeten de stijgende netkosten deels dempen.

De CO_2-heffing blijft behouden als stimulans voor verduurzaming, al wordt verhoging uitgesteld tot na 2030.

Sports • NL

Joanne van Lieshout pakt brons op EK judo na diskwalificatie tegenstander

OP donderdag 24 april 2025 heeft de Nederlandse judoka Joanne van Lieshout een bronzen medaille behaald in de klasse tot 63 kilogram tijdens de Europese kampioenschappen judo in Podgorica, Montenegro. De 22-jarige wereldkampioene versloeg de Franse Manon Deketer in de strijd om het brons, nadat Deketer werd gediskwalificeerd wegens twee onreglementaire aanvallen op Van Lieshouts arm tijdens de golden score-fase van de wedstrijd.

Van Lieshout begon het toernooi met een vrijstelling in de eerste ronde en versloeg vervolgens de Spaanse Amanda Zuaznabar-Torres met ippon. In de kwartfinale verloor ze nipt van de Tsjechische Renata Zachová, de titelverdedigster en haar tegenstandster in de EK-finale van vorig jaar. Via de herkansingen bereikte Van Lieshout de strijd om het brons, waarin de diskwalificatie van Deketer haar de overwinning opleverde.

Dit is Van Lieshouts tweede medaille op een Europees kampioenschap, nadat ze vorig jaar zilver behaalde in Zagreb. In datzelfde jaar werd ze wereldkampioene in Abu Dhabi, waarmee ze de eerste Nederlandse vrouw in 15 jaar werd die een wereldtitel in het judo veroverde.
De Europese kampioenschappen in Podgorica duren nog tot en met zondag. Nederland heeft tot nu toe twee bronzen medailles behaald: naast Van Lieshouts prestatie won Naomi van Krevel eerder brons in de klasse tot 52 kilogram.

Van Lieshouts bronzen medaille is een belangrijke opsteker voor het Nederlandse judo, dat op de Olympische Spelen in Parijs vorig jaar zonder medailles bleef. Met deze prestatie bevestigt Van Lieshout haar status als een van de toonaangevende judoka's in haar gewichtsklasse en versterkt ze haar positie op weg naar toekomstige internationale toernooien.

‘Dit Komt Nooit Meer Terug’

Formule 1 Verdwijnt uit Zandvoort na 2026

NA een reeks succesvolle jaren neemt Nederland binnenkort afscheid van de Formule 1. In een openhartig interview met verslaggever Karlijn Bernoster heeft Robert van Overdijk, directeur van de Dutch Grand Prix, aangekondigd dat de edities van 2025 en 2026 de laatste zullen zijn.

Daarmee komt er na vijf jaar een einde aan het populaire evenement in Zandvoort. *“Dit komt nooit meer terug,”* aldus Van Overdijk, die het besluit met gemengde gevoelens toelichtte.

De terugkeer van de Formule 1 naar Nederland in 2021 was een lang gekoesterde wens die in vervulling ging, mede mogelijk gemaakt door de ongekende populariteit van Max Verstappen en een intensieve samenwerking tussen SportVibes, TIG Sports en Circuit Zandvoort. Het evenement groeide uit tot een internationaal gerespecteerde race, geroemd om zijn organisatie, duurzaamheid en unieke sfeer aan de Noordzeekust.

Toch is er bewust voor gekozen om het contract niet te verlengen. Volgens Van Overdijk was het essentieel om het evenement op een hoogtepunt af te sluiten. *“We hebben overwogen om het contract te verlengen of afwisselend te organiseren met andere circuits, maar besloten om vanuit kracht te stoppen,”* zei hij. Financiële factoren speelden ook mee; het evenement wordt zonder structurele overheidssteun volledig privaat gefinancierd, wat de continuïteit onzeker maakt op lange termijn.

De Dutch Grand Prix van 2025 zal plaatsvinden van 29 tot en met 31 augustus. In 2026 wordt voor het eerst een Sprintrace toegevoegd aan het weekendprogramma, waarmee de laatste editie een extra sportieve impuls krijgt. Van Overdijk: *“We gaan niet stilletjes verdwijnen, maar afsluiten met een klapper die past bij de status die we inmiddels hebben opgebouwd.”*

Sinds de herintroductie in 2021 heeft de Dutch Grand Prix zich niet alleen sportief onderscheiden, maar ook als voorbeeld in duurzaamheid en innovatie. Het evenement zette nieuwe standaarden voor mobiliteit, publiekservaring en betrokkenheid van jong talent via de ondersteuning van F2, F3 en de F1 Academy. Zowel coureurs als teams spraken hun lof uit over de professionele organisatie en unieke ambiance in Zandvoort.

De aankondiging van het naderende afscheid heeft geleid tot een run op tickets. Fans worden dan ook opgeroepen om tijdig hun kaarten te bemachtigen voor de laatste twee edities. *“De energie, de passie van het publiek, de prestaties op de baan—dat alles gaan we nog twee keer met volle teugen beleven,”* aldus Van Overdijk.

Wat begon als een gewaagd project is uitgegroeid tot een internationaal sportevenement van formaat. Nu het einde nadert, rest alleen nog het genieten van de komende twee jaar. Zandvoort zal afscheid nemen zoals het hoort: met stijl, spektakel en waardigheid.

Go Ahead Eagles Bekroont Glorieus Seizoen met Eerste KNVB-Bekerwinst

GO Ahead Eagles heeft op 21 april 2025 een historische mijlpaal bereikt door voor het eerst in de clubgeschiedenis de KNVB-beker te winnen. In een zenuwslopende finale in De Kuip in Rotterdam versloeg de ploeg uit Deventer het favoriet geachte AZ Alkmaar na een bloedstollende strafschoppenserie. De reguliere speeltijd en verlenging eindigden in een 1-1 gelijkspel, waarna de Eagles hun zenuwen de baas bleven vanaf de stip.

De zege betekent niet alleen een unieke hoofdprijs in de clubhistorie, maar bezorgt Go Ahead Eagles ook directe plaatsing voor de groepsfase van de UEFA Europa League in het seizoen 2025/2026. Dit levert de club niet alleen aanzien op in binnen- en buitenland, maar ook een lucratieve startpremie van ruim 4 miljoen euro, exclusief prestatiebonussen tijdens het toernooi.

De weg naar de bekerwinst was al even indrukwekkend als de finale zelf. In de halve finale wist Go Ahead Eagles verrassend PSV met 1-2 te verslaan in Eindhoven.

Het was de eerste keer sinds het seizoen 1964/1965 dat de Deventenaren een bekerfinale bereikten. Onder leiding van trainer Paul Simonis speelde de ploeg met lef, discipline en collectieve strijdlust—kenmerken die uiteindelijk de sleutel bleken tot succes.

De finale tegen AZ Alkmaar kende een spannend verloop. AZ kwam al vroeg op voorsprong en leek lang af te stevenen op de winst. Toch toonde Go Ahead Eagles karakter en wist diep in blessuretijd de gelijkmaker te forceren.

De daaropvolgende verlenging bracht geen winnaar, waarna de strafschoppenserie beslissend werd. Met stalen zenuwen en nauwkeurigheid werd AZ aan de kant gezet, wat leidde tot een explosie van vreugde onder de spelers, staf en meegereisde supporters.

De triomf is niet alleen een sportieve bekroning, maar markeert tevens een symbolisch moment voor de club die in 1933 voor het laatst landskampioen werd. Sindsdien kende Go Ahead Eagles hoogte- en dieptepunten, maar nooit eerder wist men een nationale beker in de wacht te slepen. De overwinning is dan ook het resultaat van jarenlange inzet, beleid en toewijding van alle geledingen binnen de club.

Voor de supporters betekent deze winst een droom die werkelijkheid wordt. Het sfeervolle stadion De Adelaarshorst, al meer dan een eeuw het kloppend hart van de club, mag zich opmaken voor midweekse Europese avonden. Met deze overwinning heeft Go Ahead Eagles zich definitief in de schijnwerpers gespeeld van het Nederlandse en Europese voetbal.

Corsou cu surplus provisional pero peliger di deficit ta keda

CORSOU ta mustra un surplus provisional di mas di 120 miyon florin riba su presupuesto regular pa aña 2024, segun e di cuater informe di implementacion. Esaki ta nifica cu pa awo, gobierno tin suficiente fondo pa cubri su gastonan diario. E Colegio di Supervision financiero (Cft) a reacciona riba e informe aki.

Despues di procesa tur entrada y gasto pendiente, ta spera cu e pais lo termina cu un surplus di mas di 60 miyon florin. E suma aki ta necesario pa tapa e deficit di mas di 60 miyon florin riba e presupuesto di capital, cu ta destina pa proyectonan grandi manera construccion of cumpra di ekipo. Si Corsou mester cumpli cu tur su obligacionnan pendiente, e deficit aki por subi te na mas di 120 miyon florin.

Segun Cft, p'awo Corsou ta cumpliendo cu e normanan presupuestario central stipula den e Ley di Reino di supervision financiero. Sinembargo, un accountant mester verifica e resultado final ainda. Ta importante p'e surplus spera bira realidad, mirando e deficit riba e presupuesto di capital.

Cft ta remarca cu e pais ainda no a presenta cambionan den e presupuesto di 2023 y 2024 na Parlamento. Esaki ta debilita e derecho di presupuesto di parlamento. E derecho di presupuesto ta nifica cu Parlamento mester aproba tur entrada y gasto di gobierno prome. Esaki ta un instrumento fundamental pa Parlamento controla con gobierno ta maneha fondo publico. Si no presenta presupuesto of cambionan den presupuesto na Parlamento, manera Cft ta señala awo na Corsou, ta pone Parlamento un banda y ta mina e control democratico riba finansa di e pais.

Preocupacion ta existi tambe pa falta di cuenta anual aproba desde 2018. Pa cinco aña caba Parlamento no por a duna 'decharge' (descargo) p'e maneho financiero, pasobra e cuentanan anual di gobierno ainda no ta cla. Sin cuenta anual aproba, Parlamento no por evalua si e fondo a wordo gasta corectamente, y gobierno no ta wordo libra oficialmente di su responsabilidad financiero p'e añanan ey.

Den e informe tin atencion tambe pa inversion y prestamo. Na 2024, Corsou a inverti mas di 70 miyon florin, compara cu un presupuesto di mas di 130 miyon. E pais a indica di no kier fia mas cen y ta premira cu na 2025 tampoco lo haci uzo di e facilidad di prestamo di Hulanda.

Ademas, Cft ta señala un retraso den e implementacion di e 'Roadmap' pa un miho maneho financiero. Tur e 11 proyectonan ta atrasa of tin riesgo di atraso. E mehoracionnan necesario mester conduce na un declaracion di aprobacion di accountant riba e cuenta anual di 2026. E colegio ta pidi Ministerio di Finansa pa reacciona riba termino cortico riba recomendacionnan anterior y duna claridad riba e posibilidad di alcansa e meta.

Finalmente, Cft ta menciona e plan di mehoracion na Oficina di Impuesto ('Ontvanger'), cu a wordo traha despues di remarkenan critico di Fundashon Kontrolaria di Gobiernu ('Stichting Overheidsaccountantsbureau'). Segun Cft, a cuminsa cu rapportnan periodico tocante e progreso y ta spera un evaluacion definitivo den futuro.

Fuente: Curacao.nu

Parlamentarionan Hulandes preocupa cu aumento di posesion di arma na Corsou

PARLAMENTARIONAN Hulandes, Lisa White y Songül Mutluer di e partido GroenLinks-PvdA, a expresa nan preocupacion p'e problema creciente di posesion di arma na Corsou. Den un serie di pregunta por escrito dirigi na Minister di Husticia y Siguridad Van Weel y Secretario di Estado pa Relacionnan di Reino Szabó, nan a resalta loke nan ta describi como un asunto urgente cu ta rekeri mas atencion y sosten di Hulanda Europeo.

Den un total di nuebe pregunta entrega n'e ministernan, e parlamentarionan a puntra si gobierno Hulandes ta consciente di e retonan continuo relaciona cu arma di candela riba e isla y si nan ta comparti nan preocupacion. Tambe nan kier sa si e aumento den preocupacion relaciona cu arma ta limita na Corsou of si e ta extende n'e otro partinan Caribense di Reino, incluyendo Aruba, Sint Maarten y e islanan BES (Boneiro, Saba y Sint Eustatius).

Enfoke riba cuerpo policial y prevencion hubenil

White y Mutluer ta particularmente interesa den e capacidad di e cuerpo policial local pa responde efectivamente n'e problema. Nan a puntra si e islanan tin suficiente recurso pa combati e importacion ilegal di arma di candela via lama, y si polis y douane tin e hermentnan necesario pa investiga y aplica medidanan di control di arma.

Ademas, e parlamentarionan a insisti pa haya contesta tocante e prevencion di envolvimento di hobennan den crimen relaciona cu arma, puntrando si programanan hubenil y trahadonan social tin e capacidad pa interveni tempran. Nan a puntra ki rol Hulanda por hunga den fortifica e esfuersonan preventivo pa reduci comportacion criminal bou di e hobennan.

Ta demanda un enfoke di reino completo

E parlamentarionan a pidi un splicacion detaya di kico gobierno Hulandes actualmente ta haciendo pa sostene e islanan CAS (Corsou, Aruba y Sint Maarten) den enfrenta violencia di arma, como tambe e islanan BES. Tambe nan a lanta pregunta tocante e medidanan cu ta wordo tuma den henter Reino pa stop traficacion ilegal di arma, tanto via lama como via internet.

E comercio ilegal di arma online a wordo resalta como un riesgo nobo, cu e parlamentarionan puntrando si e partnernan den Reino ta trahando suficientemente cerca pa combati e menasa aki. Si no ta asina, nan kier pa gobierno haci un revision conhunto cu e islanan pa fortifica e enfoke.

Anteriormente, Corsou Chronicle a raporta riba e aumento di violencia di arma na e isla, particularmente bou di hobennan y den conexion cu actividad di gang. E preguntanan recien aki di parlamentarionan Hulandes ta subraya un aumento di conscientisacion na Den Haag cu retonan local ta rekeri solucionnan di henter Reino – no solamente den aplicacion di ley, pero tambe den prevencion y sosten social.

Ta spera cu e ministernan lo responde por escrito den e siguiente simannan.

Fuente: Corsou Chronicle

BONEIRO

Gobierno di Boneiro ta pidi opinion di pueblo pa futuro di Plantage Fontein

ENTIDAD Publico di Boneiro (OLB) ta trahando riba un plan pa futuro di Plantage Fontein, un area historico riba e isla conoci pa su naturalesa, cultura y historia rico. E area aki, cu ta unico p'e isla, a bolbe cay bou di maneho di Gobierno.

Pa sigura cu e plan ta refleha tanto e importancia di e sitio como e deseonan di e comunidad local, OLB a lansa un encuesta publico y ta invita tur hende pa participa.

"P'e generacionnan, Fontein tabata un fuente di bida y tradicion. OLB tin e responsabilidad di maneha e area aki pa algun tempo caba, y awo a yega e momento pa forma su futuro hunto – pa nos y p'e generacionnan cu ta bin, pa nan tambe por disfruta di dje mescos cu den pasado," asina e introduccion di e encuesta ta bisa.

E Entidad Publico di Boneiro ta particularmente interesa pa tende di e residentenan kico nan ta considera importante, ki oportunidadnan nan ta mira, y kico nan lo prefera di no mira sosode den e area. Nan ta enfatisa cu e participacion di e comunidad ta crucial pa crea un plan cu ta realmente representa e interesnan di tur hende.

Plantage Fontein tin un historia largo y ta un parti integral di e patrimonio di Boneiro. E area ta conoci pa su flora y fauna unico, su edificionan historico cu ta conta storia di pasado, y su significacion cultural pa hopi famia Boneriano. E gobierno ta reconoce e balor inmenso di e sitio aki y kier sigura cu cualkier desaroyo futuro lo preserva y respeta su caracter special.

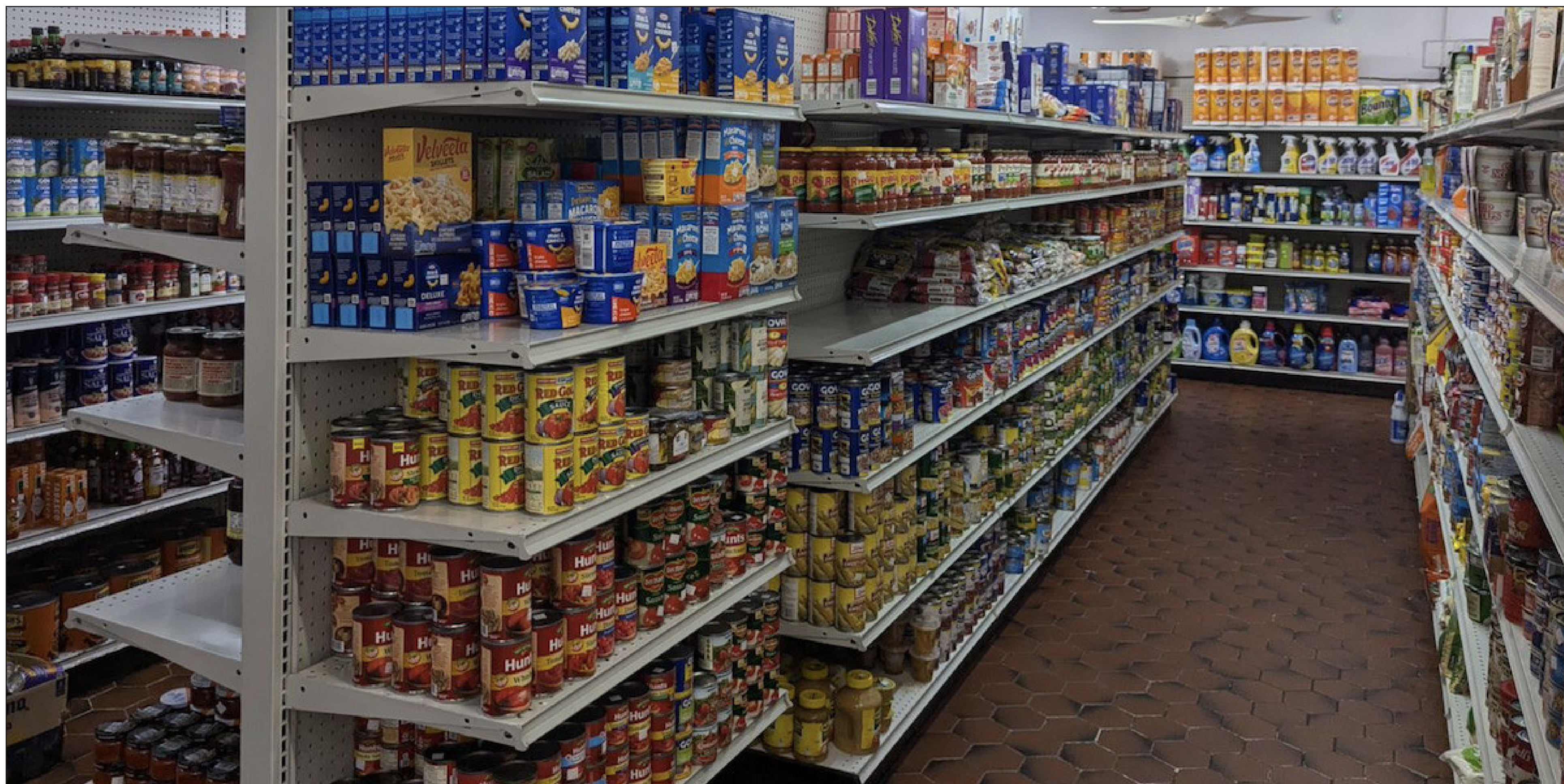
E encuesta ta un oportunidad pa tur ciudadano di Boneiro pa duna nan opinion y contribui na e proceso di formacion di e futuro di Plantage Fontein.
E preguntanan den e encuesta ta varia y ta cubri diferente aspectonan, incluyendo e uzo potencial di e area, e tipo di actividadnan cu lo por tuma luga, y e manera con lo por conserva su naturalesa y herencia cultural.

OLB ta spera un participacion grandi di e comunidad den e encuesta aki. Nan ta kere cu e input colectivo di e pueblo lo yuda nan crea un vision pa Plantage Fontein cu ta sostenibel, inclusivo, y beneficioso pa tur habitante di Boneiro. E resultado di e encuesta lo wordo usa como base pa e siguiente stapnan den e planificacion pa e futuro di e plantacion historico aki.

E encuesta ta accesibel via e link menciona den e articulo original, y OLB ta anima tur interesado pa tuma e tempo pa comparti nan pensamento y ideanan. Esaki ta un oportunidad unico pa influencia e direccion cu un di e areanan mas valioso di Boneiro lo tuma den futuro.

Fuente: BES-reporter

Inflacion ta subi na Boneiro y Saba pero ta baha na Sint Eustatius

PRIJS di producto y servicio pa consumidor a conoce un aumento significante na Boneiro y Saba den e prome trimester di 2025, compara cu e mesun periodo na 2024. Di otro banda, riba Sint Eustatius, por a nota un bahada den e porcentahe di inflacion durante e mesun lapso di tempo aki. Esaki ta loke cifranan di e Indice di Prijs di Consumo (CPI) pa Caribe Hulandes, publica pa Oficina Central di Estadistica (CBS), ta revela.

E situacion mas notabel ta na Boneiro, unda cu e inflacion a alcansa un nivel di 5.5% den e prome tres lunanan di aña aki. Esaki ta un aumento considerabel si compara cu e 1.8% registra den e ultimo trimester di 2024. E subida aki ta indica un presion creciente riba e poder di compra di e habitantenan di Boneiro, cu ta experencia un aumento general den e costonan di bida.

Na Saba, e tendencia ta similar, unda cu e inflacion a subi di 3.3% den e ultimo trimester di 2024 te na 4.8% den e prome trimester di 2025. Esey kiermen cu e prijsnan, cu ya caba tabata relativamente halto riba e isla chikito aki, a bira ainda mas caro den e prome lunanan di e aña aki, afectando asina e cartera di e consumidornan.
Contrario na e dos islanan menciona, Sint Eustatius a experencia un suavizacion den e inflacion. E aumento di prijsnan a baha di 3.4% den e di cuater trimester di 2024 pa 2.2% den e prome trimester di 2025. Esaki ta un desaroyo positivo pa e residentenan di Sint Eustatius, kendenan a mira un reduccion den e ritmo di aumento di costo di bida.

Segun CBS, un factor importante cu a contribui na e aumento di CPI na Boneiro y Saba ta e prijsnan mas halto di utilidadnan. E eliminacion di e subsidio door di e Gabinete Hulandes a resulta den un encarecimento drastico di tanto awa como coriente. Na Saba, e prijs di electricidad a subi cu un porcentahe alarmante di 36%, mientras cu na Boneiro, e costo di awa potabel a subi cu no menos cu 47%. E aumentonan aki tin un impacto directo y significativo riba e gastonan mensual di e hogarnan.

Ta importante pa sigui monitor e desaroyonan aki di cerca pa compronde e efectonan riba termino largo riba e economia y e bienestar di e ciudadanonan di Boneiro, Saba y Sint Eustatius. E cifranan aki ta un refleho di e dinamica economico actual den Caribe Hulandes y ta subraya e importancia di politica macroeconomico cu por atende e issue di inflacion y proteha e poder di compra di e comunidad. E diferente rumbo di inflacion entre e tres islanan ta mustra e particularidadnan di cada economia y e influencia di factornan local riba e nivel di prijsnan.

Fuente: BES-reporter

20 years Anniversary

CARLOS BISLIP'S

JAZZ EXPO

04/30/2025

KULTURE CAFE, SAN NICOLAAS

DOORS OPEN 6PM

FEATURING

Caribbean Combo

Jazz Vocals

Lidrick Solognier Group

Carlos Bislip & Friends

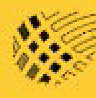

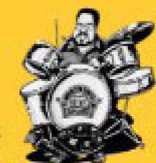

innova

elite

DCA
Departamento di Cultura Aruba

het cultuurfonds
Caribisch Gebied

RECETA DI DIA

Lemon Cream Cheese Bars

AWE nos tin un receta super facil y delicioso pa comparti cu boso: Lemon Cream Cheese Bars. Nada ta duna un sabor mas vibrante na un dessort cu lamunchi fresco! Si bo ta buscando algo diferente for di e bolo di lamunchi tradicional, bo a yega n'e bon adres. E bolo aki ta suave, cremoso y cu un sabor di lamunchi cu ta lanta bo animo!

Ingrediente:
• Cooking spray
• 2 paki (8 ounce cada uno) di mansa di croissant pre-traha (manera Pillsbury® Recipe Creations®), parti den dos
• 2 lamunchi, e casca raspa y e juice, parti den dos
• 2 paki (8 ounce cada uno) di cream cheese (keshi crema), na temperatura di ambiente
• ½ cup di sucu blanco
• 2 cuchara grandi di manteca (butter), gesmelt
• 3 cuchara grandi di sucu blanco

Preparacion:
1. Prekeinta bo forno na 350 grado Fahrenheit (175 grado Celsius). Bisti un forma di baki di 9x13 inch cu aluminium foil y spuit cu cooking spray.

2. Habri un paki di e mansa di croissant; primi esaki den e fondo di e baki prepara, strepiando te na e randnan.

3. Den un comchi grandi, mescla e juice di lamunchi cu 3/4 parti di e casca di lamunchi raspa. Bati e cream cheese y ½ cup di sucu den e mescla di juice y casca di lamunchi cu un mixer electrico te ora e bira suave y cremoso; basha esaki riba e mansa di croissant den e baki.

4. Habri e otro paki di mansa di croissant y pone esaki riba e mencla di cream cheese, strepiando te na e randnan.

Brush e manteca gesmelt riba e top. Den un comchi chikito, mescla e 3 cuchara grandi di sucu cu e resto di e casca di lamunchi raspa; strooi esaki riba e manteca gesmelt.

5. Horna den e forno prekeinta te ora e top bira un colo oraño cla, mas of menos 30 minuut. Laga e bolo fria pa mas of menos 20 minuut.

6. Hisa e dessert for di e baki uzando e aluminium foil; transferi esaki pa un planki pa corta. Corta esaki den cuadra, lagando e riba e foil. Bolbe pone e dessert den e baki y hinke den frigidaire te ora e bira bon friu, por lo menos 1 ora.

Conseho:
Bo por traha e receta aki cu Splenda y cream cheese cu menos vet.

Spera boso disfruta di e dushi bolo aki! Bon probecho!

Fortaleza pa Famia

Permanece fiel na señor bo Dios

PA Dios nada ta imposibel.
Dios ta fiel.
Dios ta yega na ora.
Dios no ta lubida.
Dios a priminti cu nunca E lo bandona nos, ni tampoco desampara nos.
Dios ta nos refugio y nos fortaleza.

Ora hende bandona nos, Dios semper t'ey, pasobra e ta Dios, y E no ta cambia, nos ta aleha for di su caminda, y E como nos Dios, semper ta keda warda riba nos. Dios nunca ta cera porta pa su yiunan.

Yerba ta seca, flor ta marchita, ma e palabra di nos Dios, ta permanece pa semper (Isaias 40:8).

No tin un luga scur den nos bida, for di cual Dios no por saca nos, no tin relacion cu Dios no por drecha, si esnan cu tin diferencia di opinion kier drecha nan relacion.

Hopi biaha nos ta mira hende ta pasa den un scual di bida, nan tin mester di yudansa, Dios t'ey cla pa yuda, pero e duresa di curason, ta pone cu nan ta keda den nan situacion, pasobra e hende mes no kier, reacciona riba e cambio cu Dios ta ofrece.

Ta duele pa, mira con un famia bunita, poco poco ta habri for di otro, ta duele pa mira con mayor ta neglisha educacion di nan yiu, ta tristo pa mira con hende no ta balora nan matrimonio y nan famia, pero si un hende kier drecha su bida, Dios t'ey tur momento p'esnan cu kier arepenti, pidi pordon, y drecha cos den bista di Dios.

Un problema grandi cu nos tur ta enfrenta, ta cu nos ta preocupa demasiado kico hende lo bisa, enbes di wak con nos ta para dilanti di Dios, nos kier keda bon cu hende, nos kier demostra hombresa, of palo di muhe dilanti nos amistadnan, pero dilanti di Dios nos no por hisa cara, pasobra nos sa cu nos relacion cu Dios mester wordo drecha.

Si bo auto daña, bo ta hib'e garashi pa e wordo drecha y pa bo sigui core bo auto, awor dicon ora relacion matrimonial no ta bon, hende ta opta pa divorcio, y lubida tur e bondadnan di tur tempo, lubida e jugnan, y e esfuerso cu a haci hunto pa yega na un hogar.

No ta por nada e palabra di Dios ta bisa den Mateo 26:41→ Keda vigila y haci oracion, pa boso no cay den tentacion, e spirito ta boluntario, ma e carni ta debil. Ta p'esey nos mester permanece fiel na Dios.

Hopi biaha como mayor ta tarda pa coregi nos propio yiu, nos ta malcria e mucha, nos ta lag'e haci manera e kier, creciendo sin regla, sin respet, e ta bira bandido, y despues cu nos mes boca, nos ta descualifica nos yiu, bisando cu e no ta sirbi pa nada, pero e pregunta ta bini, ta ken a laga cos bay for di man?

Ora nos ta fiel na Dios, Dios ta mantene nos wowo habri, pa nos cuida locual ta di Dios, pasobra no lubida cu yiunan ta herencia di Señor y e fruta di barica ta un recompensa, (Salmo 127:3)ta p'esey nos no por lanta nos yiunan sin Dios.

Hesus a keda wak nan y a bisa nan, cerca hende esaki ta imposibel, ma cerca Dios, tur cos ta posibel (Mateo 19:26) p'esey nos mester keda persevera den oracion, pa nos famia, nos no mester entrega, pasobra Dios ta scucha y contesta oracion, y pa Dios nada ta imposibel.

Laga nos permanece fiel na Señor, tur ora bay, pasobra solamente den Señor nos tin un baranca fuerte.

Dios t'ey pa nos tur momento.

Sinceramente, Pastoor Marcel Balootje

Santo di Dia

Un faro di sabiduria pa nos tempo

Awe ta Dia di San Isidoro di Sevilla

DIA 26 di april nos ta celebra e memoria di un figura monumental den historia di Iglesia y di conocemento: San Isidoro di Sevilla. Bisti cu e titulo di Doctor di Iglesia, Isidoro (c. 560 – 636) tabata un obispo, erudito y escritor prolífico cu a laga un herencia duradero cu ta resonancia te den nos tempo.

Naci den un periodo di transicion turbulento na Spaña Visigotico, Isidoro a mira e caida di e Imperio Romano y e formacion di reinonan nobo. Den e ambiente aki, el a reconoce e importancia crucial di preserva y transmiti conocemento. El a bira e motor tras di un esfuerso enciclopedico pa compila tur e sabiduria di su tempo, culminando den su obra maestra, e "Etymologiae".

E "Etymologiae" tabata mucho mas cu un simpel diccionario. E tabata un intento ambicioso pa organisa y splica e origen di palabra y e conceptonan cu nan ta representa, cubriendo un gama amplio di topiconan, for di gramatica y retorica te na teologia, historia natural y medicina. E obra aki a bira un fuente di referencia fundamental pa siglonan den henter Europa, hungando un rol crucial den e transmision di conocemento clasico y cristian durante e Edadnan Oscuro.

Pero Isidoro no tabata solamente un compilado di sabiduria. E tabata un pensado original y un lider eclesiastico dedica. Como obispo di Sevilla pa mas di tres decada, el a lucha contra herehia, a promove e disciplina clerical y a hunga un papel importante den e Concilionan di Toledo, cu a yuda forma e Iglesia na Spaña. Su enfoke tabata pa uni e pueblo Visigotico bou di un fe y un cultura comun.

E relevancia di San Isidoro pa nos tempo ta hopi. Den un era di informacion instantaneo pero hopi biaha superficial, su dedicacion na busca profundidad y comprendemento ta un inspiracion. Su "Etymologiae" ta un recordatorio di e conexionnan intrinseco entre palabra, concepto y realidad. Den un mundo fragmenta, su esfuerso pa crea un sintesis di conocemento ta un ehempel di e poder di integracion.

Ademas, su liderazgo pastoral ta un yamada na nos pa busca unidad y comprension den nos comunidadnan. Su bida ta un testimonio di e impacto cu un persona dedica na sabiduria y servicio por tin riba su tempo y mas leu.

Na celebra San Isidoro di Sevilla riba 26 di april, nos ta honra un gigante intelectual y spiritual. Nos ta recorda e balor di busca conocemento profundo, di preserva herencia cultural y di traha pa un mundo mas uni y comprendedor. Laga su ehempel ilumina nos caminda den e buskeda continuo di berdad y sabiduria.

Laga tur loke ta sperami ta bunita
Laga tur locual cu mi
encontra na caminda ta bunita
Laga tur locual cu mi laga
atras keda buniteza y
Laga esakinan termina den tur buniteza.

Cu hopi dolor nos ta anuncia fayecimento di

Isidro van der Linde

Mihor conoci como:
"Buchi Jim of "Mo Jim"
*15 Mei 1941 - + 22 April 2025

Stima manera su jiu:
Cloudio Dorothal & Mirelia Dorothal-Hoek
Jennifer Gonzalez & Xervain Croes y Juinan
Aixa Dorothal & Georgemichael Richardson y jiu

Rumannan:
Emilio van der Linde (Muis)
Francisco van der Linde (Chico)
Supriano van der Linde (sholang)

Sobrino & Sobrinanan:
Ludwina & Uchi Kock van der Linde
Miriam van der Linde
Lidia van der Linde y Famia
Frenk & Carin van der Linde Yarzagaray
Cal & Mirla van der Linde Croes
Glenda Hoek van der Linde y Famia
Hubert y Ana Milena van der Linde Gonzalez
Javier & Mirela van der Linde Kransen
Natalie & Sergio Tromp van der Linde
Swinda van der Linde
Gorge van der Linde
Oscar van der Linde
Brigitte van der Linde & Richard Kramers
Chommy & Sari van der Linde Dubero
Chou & Mayra van der Linde Kock
Maria van der Linde y Famia
Albertico & Francisca van der Linde Castro
Goyo & Jeanette van der Linde Harsveld

Su Iha:
Javier van der Linde

Demas sobre Sobrino y Sobrinanan, Primo y Primanan y tur demas Famianan.

Su Ex- bisiñanan: Tata, Gladys, Rosy y demas Amigo y bisiña.

Su ex-compañeronan y full Staff di Huize Maristela SABA afdeling Wanglo.

Ta invita tur famia, amigo, bisiña y conocirnan pa e acto di despedida cual ta tuma lugar:
Dialuna 28 April 2025 di 7:00 PM pa 9:00 PM
Na Pray Funeral Home na San Nicolaas
Cremacion lo tuma lugar despues den seno familiar.

Nos a kier a pidi despensa si den nos tristeza nos por a lubida un famia of conocir.

Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

"Señor ta mi wardador
mi'n tin falta di nada
den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa"
Salmo: 23

Cu hopi dolor nos ta anuncia fayesimento
cristianamente di nos estimada

Alida Margarita Zievinger

"Daadjie"
*24-12-1940 - †15-04-2025

Na nomber di su:
Rumannan:
†Regilda "Ida" Colina-Zievinger
†Crisanto Luis "Coco" Zievinger
†Alexander Dominico "Buchi" Zievinger
Rudolf Zievinger
Ana Louisa Johnson-Zievinger

Sobrino y sobrinanan
Primo y Primanan
Ex-coleganan di Banco

Demas famia:
Zievinger, Kelkboom, Dirks, Jansen, Colina, Jeager, Kock, Franken, Santana, Johnson, Van Grieken, Croes, Mongelaz, Cicilia, Arends, Rodriguez, Martis, Viotty, Odor, Den Beyen

Tur su amiga y amigonan, conocirnan mucho hopi pa menciona, su bon bisiñanan

Ta invita pa e acto di despedida cu lo tuma lugar **diasabra 26 di april 2025** na Aurora Funeral Home di 2:00 pa 4:00 pm.

Acto di cremacion ta tuma lugar den seno di famia.

Tur cos aki na mundo tin su ora y su tempo,
Ora pa nace y ora pa muri, ora pa yora y ora pa hari, Ora pa keda keto y ora pa papia, ora pa stima y ora pa odia, Ora pa guerra y ora pa paz"
Predicador 3:1-2-4-7-8

Cu dolor na nos curason, nos ta participa
fayecimento di:

Robert Alex Petrocchi

*08-06-1964 - †18-04-2025

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

"Señor ta mi wardador
mi'n tin falta di nada
den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa"
Salmo: 23

Cu hopi dolor nos ta anuncia fayesimento di

Zulma Antonia Brito

*5 Maart 1966 – †16 April 2025

Na nomber di su:
Mayornan:
†Gabriel Antonio Brito
†Filomena Glenda Brito-Arends

Rumannan:
Eulogio (Loyo) Brito y famia
Ciro Brito

Tanta y omonan:
Carmen Andrea Quarecuco y famia na Venezuela
Manuela Brito
†Sira y †Hose Henriquez y famia
†Maria Brito
†Linda de Lange y famia
†Francisco y Yolanda Tromp
Vda. Melva Zaandam-Arends y famia
†Roy Arends y Erica Tromp y famia
Susan Arends y Robby Solognier y famia
Isora Arends y famia

Su iha nan:
Sharyl Zaandam y famia
Emelric Zaandam y famia
Merelyn Nicholls-Arends y famia
Ismari Arends

Primo y primanan na Aruba y Venezuela

Su bon bisinja nan cu semper a yuda:
Nelson
Rolando

Un bon amiga di cas y cu semper a yuda:
Sra. Joyce de Cuba-Hollander (Botica Dakota)

Su amiga(o) nan di Favi

Famia:
Brito, Arends, Zaandam, Cortes, Tromp, Solognier, Quarecuco, Henriquez, de Lange, Pinedo, Faneyte, Pina, Ramones, Rodriguez, Korsen, Martis, Nicholls, Funez y demas famia y conocirnan

Su rumanan di Iglesia Cristiana la Gran Comision

Nos kier a pidi nos disculpa si nos por a lubida un of otro famia den nos tristeza.

Acto di entiero lo tuma lugar **Diaranson 30 di April 2025** di 9or pa 11or di mainta na Aurora Funeral Home y despues lo Sali bai pa Santana Central na Sabana Basora.

THEREFORE, IF ANYONE IS IN CHRIST, HE IS A NEW CREATION;
OLD THINGS HAVE PASSED AWAY; BEHOLD, ALL THINGS HAVE BECOME NEW.
2 Corinthians 5:17

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador
mi'n tin falta di nada
den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa"
Salmo: 23

Cu dolor na nos curason, pero conforme cu boluntad di Dios, nos ta anuncia fayecimento di:

Sra. Barbara Conradus-Kelly

carinosamente yama "Baita"
*04-12-1940 - †19-04-2025
Vuida di †Reginaldo Conradus

Na number di su yuinan:
Roberto y Ludwina Tromp
Dennis y Fanory Perez
Regina y John Becker
Anita
Renny

Nieto(a)nan:
Sharlene y Augustin, Sharisele, Nadja
Denrick y Noemi, Cedrick y Shelly, Miryene, Denlixson, †Dexan, Tixmaris
Jordan y Chunmei, Joanne y Euwart, Alexander
Marie, Nicole
Ryan y Ashley, Chantal y Aldrich, Rodney, Lizianne, Jelitza

Bisanieto(a)nan:
Shaustienne, Rusharienne, Kaylie, Shausten, Sara, Analea, Joswayne, Rose, Landon, †Athena, Shauxion, Josenny, Arianne, Lyshon, Rijeandrick, Zinaya, Maya, Nova Mae

Rumanan:
Maria Kelly
Simon y Miriam Kelly-Geerman
†Filomena de Mey-Kelly

Subrino(a) nan:
Janine, Joselito, Marisela y Alvino de Mey

Swa y cuña nan:
Bert Conraduz y famia, †Marita Tramm-Conradus y famia, †Frits Conradus y famia, Henny Conradus y famia, †Armida (Poppy) Lovera-Conradus y famia, †Candido Conradus y famia, Elvin Conradus y famia, Dennis Conradus, Ivan Conradus y famia, Roly Conradus y famia.

Primo y primanan, ihanan, bisinjanan, amistadnan di Grupo Kawara y Magdalena

Famianan: Kelly, Conradus, Semeleer, Tromp, Perez, Becker, de Mey, Geerman, Pietersz, Maduro, Flanegin, Ras, de Cuba, Figaroa, Obispo, Vrolijk, Herrera, Bjornveldt, Tramm, Lovera, Mauricio, Milliard, Sneper

Acto di despedida lo tuma **lugar Diasabra 26 april 2025** di 9or pa 11or na Aurora Funeral Home & Crematory na Cumana y despues pa Santa Catolico na Noord.
Nos disculpa si den nos momento di tristeza nos por a lubida un of otro famia.
Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no ta recibi condolencia na cas.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa". Salmo: 23

A fayece cristianamente:

Eveline Sabina Cornelie

*30-12-1953 - †12-04-2025

Na nomber di su:
Esposo/ Compañero di bida:
Leonardo (Archi) Rasmijn

Mayornan: †Juan y †Petra Cornelie-Jacobs

Rumannan: Ronnie y Ana Morel y famia, Lydia Cornelie y famia, Yvette Cornelie y famia, Frenk Cornelie y famia, Marieta Jansen-Cornelie y famia, Annie Dennert-Cornelie y famia

Swa y cuñanan: Sra. Vda. Nanita Marti-Tromp na Corsow, Maria y Francisco Zievinger-Dabian, †Juan y Cecilia Zievinger-Trimon, Sixto y Fortunata Zievinger-Trimon, Minguel Zievinger y famia, Magda y Lucas Winterdaal-Zievinger, Rev. Diacono Theo y Imelda Zievinger-Maduro, Calixta y Quintin Erasmus-Zievinger, Marieta y Lorenzo Ridderstaat-Zievinger, Grecia Zievinger, Arminda y Maximo Wernet-Zievinger, Rutsel y Flora Zievinger-Erasmus, Buchi Maduro y famia, Ina Werleman-Schoop y famia, Annie y Gustave y famia na Hulanda, Melda y esposo na Bonaire, †Sixto y esposa y famia na Hulanda, †Bechi y †Mimi kock y famia, †Nini y †Chorombo da Silva y famia, Irena Guerrero y famia, †Maca Franken y rumannan, †Otilio Koots y famia, †Boy Koots y famia na Corsow

Suegra(o): †Leonardo y †Felepina Benicia Rasmijn

Sobrino(a)nan: Michella Wernet, Dino Quandt y famia, Kervin Cornelie

Su primo y primanan, Sobrino y sobrinanan, amigo y amiganan

Ayudante di cas: Janine Stok y famia, Haliry Vela, Nady Croes y famia, Chimina

Su mascota stima: Bea

Amigonan: Lucine Bosnie y famia na Corsow, Tosha Todd, Angelique Farro, James Carolina, Hector Ras, Reina, Jessica, Rupi, Winna, Brat Eman, Marlon Thode, Francis y Carina Eman y famia, Chica Croes y rumannan, Jordan Schepper, Gina Maduro, Mike y Donna Eman, Guido Rasmijn, Carina y Francis Croes-Eman, Fruteria (Tabio), Chichi Quandt

Ex compañeronan di D.O.W, Concord Hotel Bisiñanan di Koningstraat, Sta Cruz y Plantenrust, amigonan di Alhambra, Seaport y Wind Creek casino

Demas famia: Cornelie, Rasmijn, Brion, Chirino, Jansen, Dennert, Kootes, Geerman, Oduber, Hernandez, Feliciano, Ras, Dirksz, Werleman, Leon, Zievinger, Ridderstaat, Bislick, Wever, Lopez, Valbueno Harms, Crane, Lacle, Boekhoudt, Maduro, Schwengle, Henriquez, Dijkhoff, de Mey, Herrera, Goedgedrag, Cijntje, Betorina, Fransensen, Schoop, Nicolaas, Hoek, Rodriguez, Everon

Disculpa nos si den nos tristeza nos por a lubida algun famia of conocir.

Ta invita pa e acto di condolencia y despedida cual lo tuma lugar **dialuna 28 di April 2025** di 2:00 pa 4:00 pm na misa Inmaculada Concepcion na Sta Cruz, despues lo sali pa Santana catolico Sta. Maria na Sta Cruz.

Preferibel bini na colornan alegre.

Despues di entiero no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa". Salmo: 23

Cu inmenso dolor na nos curason, pero conforme cu boluntad di Dios, nos ta anuncia fayecimento inesperadamente di:

Eusebio de Cuba

Mihor conoci como "Chebito"
*16-08-1958 - †22-04-2025

Mayornan:
†Denisia y †Francisco de Cuba

Na nomber di su:
Rumannan:
†Francisca y Lorenzo "Lauchi" Eduwardo
†Filomena y †Esteban Tromp - de Cuba y yiunan
Hose de Cuba
Maria de Cuba y yiunan
†Maximo de Cuba
Juanita de Cuba y yiunan
Reina de Cuba
Johanna de Cuba

Sobrino - y sobrinanan:
Shirley y Gina Eduwardo
Swinda, Albert y Alexander Tromp
Elvia Croes - de Cuba
Omar, Ryan y Glenda Tromp
Maikel Gomes

Primo – y primanan

Sobre sobrino y sobre sobrinanan

Su amigonan y ex-coleganan di G.K.M.B.

Mihor amigo di cas:
Oslin Everon

Demas famianan:
de Cuba, Eduwardo, Tromp, Gomes, Croes, La Fontaine, da Silva, Faro, Webb, Bislip, Hamlet, Everon, Dirkszen y Geerman

Nos disculpa si den nos tristeza nos por a lubida un famia of conocirnan.

Acto di entiero:
Diasabra 26 di April 2025 na Misa Santa Filomena na Paradera
Orario: 9:00 am – 11:00 am
Despues lo Sali pa Santana Catolico Pastoor Kraanwinkel na Paradera.

Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no por ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Dios ta amor... y amor ta Dios,
maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda di boso Curazon, mi por stens di loke Señor ta hasi"
Salmo 33

A fayece:

Gladis M. Piay Mejia

*09-12-1956 - †19-04-2025

Gladis a wordo crema den
seno familiar **diahuebs 24 di April 2025**
na Aurora Funeral Home.

Scan nos QR code y bira abonado di AWEMainta

Completamente GRATIS

1: Usando bo camera di telefon, scan nos QR code na banda.

2. Bay riba "Show Options", "Open in browser".

3. Yena e formulario.

Haya AWEMainta tur dia den bo inbox!

 www.awemainta.com

 www.facebook.com/AWEMainta

 5880022

 noticia@awemainta.com
aviso@awemainta.com